

FŐSZERKESZTŐ:
PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

SEGÉDSZERKESZTŐ:
MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS

MEGJELENIK HAVONTA HÁROMSZOR
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, I., ORSZÁGHÁZ UTCA 30. SZ.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő

Megjelenik
havonta háromszor

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Budapest, I., Országház-utca 30.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Munka és kenyér.

Az utóbbi napokban Budapesten és a vidéken is előfordult, hogy munkanélküliek tüntetéseket rendeztek az utcákon, a parlament vagy hivatalos épületek előtt. A rendőrségnek és a csendőrségnek kellett közbelépnie, hogy a tüntetések elfajulását megakadályozza és az utca rendjét fenntartsa. Egyelőre ennek a közbelépésnek és talán a tüntetők belátásának volt köszönhető, hogy a rendzavarások nem öltöttek nagyobb arányokat; az eddig csak szórványosan előfordult, most azonban mindinkább ismétlődő tüntetések azonban mégis alkalmasak arra, hogy magukra irányítsák a figyelmét mindenkinek, aki az ország békéjének és nyugalmanak fenntartásáért felelős.

Esztelenség lenne azt állítani, hogy Magyarországon nincs munkanélküli és hogy azok közül, akik az utcán munkáért és kenyérért kiabálnak, senki sincs a munkára és a kenyérré reászorulva. Önámítás lenne letagadni a nyomort, amely borzalmas lidércnyomás-ként nehezedik erre az országra, a munkát és a kenyeret, ami nincsen s aminek pedig lennie kellene. Nem lehet, de nem is akarjuk letagadni, hogy igenis ezrek és ezrek éheznek és nélkülöznek, tengődnek egyik napról a másikra, egyik falattól a másikig, maguk sem tudják, hogyan. Állítjuk és belátjuk, hogy ennek nem szabad így maradnia, ezen segíteni kell, mert különben nemcsak azok pusztulnak bele, akiknek nincs énnivalójuk, hanem azok is, akiknek van s velük együtt az ország is mindenestől.

Nem hisszük azonban, hogy egyetlen ember is lenne az országban, aki nem szószerint ugyanezt valaná s akinek nem okozna gondot az út keresése, amely kivezet bennünket ebből a rettenetes elesettségünkből. Az ország végpusztulása a gazdagnak éppen úgy nem érdeke, mint a szegénynek, mert hiszen a jólét is csak akkor nyugalmas és biztonságos, ha mindenkit éltet és nem csak egyeseknek nyújt mentőszigetet a nyomorúság tengerében. Különösen tudják és belátják ezt az ország felelős vezetői, akiknek nemcsak egyénileg, hanem hivatásuknál és hivataluknál fogva kötelességük a nemzeti egyetemének javán munkálkodni és azt előmozdítani.

Ha tehát egyetlen ember nincs az országban, akinek érdeke lenne, hogy itt éhség és munkanélküliség uralkodjék, ha mindenki egyetért a helyzet súlyos és tarthatatlan voltának felismerésében és a segítség sürgősségében, ha a kormány gondjainak legsúlyosabbika a munka és a kenyér hiánya: miért nincs mégsem kenyér és munka? Mi az oka annak, hogy már

évek óta nem lehet segíteni a helyzeten, sőt, hogy szinte a tehetetlenség kétségbeesésével kell nézni annak egyre súlyosbodását?

Megmondjuk, mi az oka: Trianon gyalázatossága.

Trianon miatt nem tudjuk eladni a búzánkat, borkunkat és marhánkat, Trianon miatt nincs nyersanyagunk, Trianon rabolta el tőlünk a fát, az ércet, a fogyasztót, miatta állanak a gyárak és tétlenek a munkáskezek, miatta jutott mindenki koldússorsra, akinek ma se munkája, se kenyere.

Minden, ami Trianonon belül esik: kormányintézkedés, közmunka, közsegélyezés, a termelés átalakítása és minden egyéb olyan segítség, amelyet ennek a csonka országnak magának kellene kiverejtékeznie, nem gyökeres orvosság és nem maradandó segítség. Egyik helyütt és átmenetileg talán enyhíthetik a nyomorúság helyi tüneteit, de száz és ezer másik helyütt nem s nem sokkal többet érnek, mintha egy sebekkel borított testen tíz kelevényt be tudnak gyógyítani, de a többi százat nem.

Milyen boldog ország lennénk mi, ha a munka és kenyér csak attól függene, hogy jó kormányunk van-e, vagy sem s hogy tüntetünk-e az utcán, vagy sem s ha csak a parlamenttől vagy a főszolgabírótól függene, hogy mindenki meg tudjon élni! Nem; — a munkát és a kenyeret nem Budapest, sem Kiskundorozsma utcáin kell követelni, hanem a határokon! A határok felé, meg Páris felé emelkedjenek az öklök, onnan kérjünk, követeljünk segítséget, emberekhez méltó életet; azoktól követeljük vissza a munkát és a kenyeret, akik elvették!

Csakhogy az utcai tüntetéseknek nem ez az igazi céljuk. A munka és a kenyér csak takarói olyan földalatti céloknak, amelyeket — egyelőre legalább — nem mernek nyíltan bevallani. Hivatásos, fizetett forradalmárok, uszítók és agitátorok kiharosználják, hogy éhező emberek vannak, ki akarják őket vinni az utcára, hogy ott aztán felhasználják őket rombolásra és felforgatásra, amire egy elkeseredett tömeg könnyen kapható. Munkát és kenyeret ígérnek nekik, az ígéretek rózsaszínű leple azonban nem ezeket takarja, hanem az orosz éhezők szomorú végzetét: a kommunizmust és az ő módszerük szerint való szociális termelésből fakadó, a mainál még sokkal rettenetesebb nyomorúságot.

Részvétellel vagyunk mindenki iránt, akinek nincs kenyere, de az utcára nem engedjük. Magára vessen hát mindenki, aki sötét szándékaiban velünk fogja magát szembentalálni. Mert ahhoz, hogy a mai helyzetből kivezető utat találjunk, mindenekelőtt rendre és nyugalomra van szükségünk, ezt az utolsó erősségünket is pedig nem engedjük elrabolni. Ha tehát ők kimennek az utcára, mi is kimegyünk s mindenkinek csak azt ajánlhatjuk: ne kényszerítsenek arra, hogy bebizonyítsuk, hogy velünk nem szabad szembeállani!

Szakértők közreműködése bűnügyek felderítésénél.

írta: Milviusz Attila százados.

A modern nyomozás bizonyító eszközök gyanánt a tárgyi bizonyítékokat legszélesebb körben kihasználja, ellentétben a régiek nyomozórendszerével, kik bizonyító eszközként úgyszólván kizárólag csak a személyi bizonyítékokat (tanuvallomás és beismerés) alkalmazták. A súlypontnak a tárgyi bizonyítékokra történt elhelyezése maga után vonta a természet-tudományoknak mind szélesebb körű bevonását a nyomozás munkájába, minek következtében az egész tudományos színvonalra emelkedett. Jellemző a tárgyi bizonyítékokra, hogy önmagukban véve rendszerint értéktelenek és csak a hozzáértő vizsgálat alapján válnak a bizonyítás szempontjából nagyjelentőségűvé.

Egy helyszínen talált hajszál, vérnyom, a gyanúsított körme alatt talált piszok vagy ruházatán talált pecsét, vajmi keveset jelent egy hozzá nem értő ember számára, de ugyanezek, a megfelelő szakértő kezében, az igazság kiderítése érdekében már döntőfontosságú adatokat szolgáltathatnak.

Tekintettel a tárgyi bizonyítékok sokféleségére, a szaktudás is véghetetlenül sokoldalú, mely vizsgálatukhoz szükséges. Hogy mindezzel egy ember, pl. a nyomozócsendőr vagy detektív rendelkezessék, az el sem képzelhető. A nyomozónak tehát úgy kell segíteni magán, hogy munkája közben olyan kérdés eldöntésének szükségessége merül fel, melyhez a kellő szakértelemmel nem rendelkezik, azzal a megfelelő

szakértőhöz fordul. A nyomozóknak ezen a téren csak általános ismeretekre van szüksége. Tudnia kell, hogy milyen esetekben, kihez kell fordulni, tudnia kell továbbá azt, hogy mire képes szakmájában az illető szakértő. Ismernie kell azt a körülményt, hogy a vizsgálatot igénylő tárgynak vagy anyagnak gyorsan, változatlanul és sértetlenül kell a szakértő kezeihez kerülni, továbbá azt is, hogy a szakértőt, a vizsgálat eredményessége érdekében, tájékoztatni kell mindenkor az addig lefolyt nyomozás eredményéről.

Ezeket a kérdéseket csak egész röviden érintem, mert e téren minden tankönyv részletes felvilágosítást nyújt. Céлом más. Nálunk a szakértő, sajnos, nagyon ritkán jut ahhoz, hogy szakvéleményt adhasson le, mégpedig nem az ő hibájából. Pedig számos bünténynél éppen a szakértői vizsgálat és vélemény elmaradása képezi a nyomozás sikertelenségének okát. Én itt úgyszólván népszerűbbé szeretném tenni a nálunk kissé elhanyagolt szakértőket azért, hogy ismertetek egypár, a valóságban megtörtént esetet, melyek arról tanuskodnak, hogy a szakértők széleskörű bevonásával végrehajtott nyomozások milyen meglepő eredményeket tudnak elérni.

Szakértő lehet mindenki, aki hivatásánál, foglalkozásánál, mesterségénél fogva bizonyos jártassággal bír és a nyomozás kapcsán felmerült olyan kérdésekről, melyek a foglalkozása körébe tartoznak, szakszerű felvilágosítással tud szolgálni. A szakértő vizsgálat, tényeket magyaráz, következtetéseket von le és véleményt mond.

De nézzük meg közelebbről az egyes eseteket. Az alábbiakban egy mikroszkópi vizsgálat eredmé-

Róka a csapdában.

írta: Mados György.

A bokor tövében ült, csendben, mozdulatlanul, a hiúz éberségével. Ha neszt vélt hallani, mutatójúja a puská ravaszára görbült, készen a lövésre. De a vadorzót elkerülte ma a szerencse. Pedig a vadnak lehetett volna még járása, mert az erdő vaksötétben borongott, a terebélyes bükkfák nesztelenül lélegzettek s a bodza, laboda, a magas-szárú kakasparéj, a repkénnyel befutott gyertyánbozót, a csalán és vadpaprika a fatörzseket még mindig rejtelmesen függönyözte körül.

Félóra is eltelt ebben a szorongó várakozásban s mikor János a lombok rése közt felpillantott az égre, látta, hogy a Göncölszekere már halványodik. Ugyanekkor rigóflóta szárnyalt át a pitymallat csendjén s itt-ott a harkály is dobolni kezdett.

— Mingyár megvirrad — morogta bosszúsán —, osztán se őz nincs, de otthon annak a másik vadnak is nyoma veszhet, pedig azt nem akarom élszalasztani a puskám elől — szegte neki akarátát annak a kínzó titoknak, mely az asszonnyal kapcsolatban napról-napra rejtelmesebbé szövéődött előtte.

Ahhoz már nem volt türelme, hogy a rendes csapáson

kerüljön ki az erdőből. Nekivágott a bozótnak és féloldait fordulva, csetlő-botló lépésekkel, lihegve, ugrálva törte át magát az indák, bokrok, gallyak és a tüzes csalánfészkek közt. Mikor kikászálódott az erdőből, kifújta magát, aztán toronyiránt indult el a falu felé. Tiporta a vastag port. A düh forró kereke egyre vadabb irammal hajszolta előre s a fülébe taplót gyújtottak azok a szavak, melyeket vasárnap a szomszédasszonytól, Gubásnétól hallott.

— Neked meg, János, azt mondom, hogy az asszonyra vigyázz. — Így mondta Gubásné s közben olyan gúnyosan és titokzatosan vigyorgott, hogy János a botját önkéntelenül is átmarkolta.

— De most aztán beszéljen kend! — ordított Gubásnéra, aki megszeppent, de mégis visszanyelte magába a szót s csak ennyit mondott:

— Hát ha tudni akarsz valamit, csak nyisd ki jól a szemedet.

A homályos értelmű szavakból ugyan édeskeveset tudott János kihámozni, de a gyanakvás ördöge a féltékenységet és dühöt felpíszkálta benne. Napok óta égette a nyugtalanság. Forgatta a dolgot, így is, úgy is. Közben persze a fácán is, a nyúl is, az őz is megugrott előle. Mert aki a gondolatait figyelni, az legfeljebb csak az orra hegyéig lát s jó, ha a darazsat észreveszi, mielőtt a képébe belemarna.

— De mégis, ki lehet az az ember? — tépelődött most is és hogy a titok nyitjához közelebb juthasson, az ismerőseket sorbavette.

— Ki lehetett? Tömő Ferenc, a bakter? Az könnyen megtehetné, hisz éccaka sose vagyok otthon... de nem hinném, Tömő becsületes ember... Vagy talán Bogár Lajkó, a kisbíró? Az kikapós ember, dehát hiszen most volt a lakodalma, csak tán nem koricál máris el?... Akkor hát ki?... Berkenye Ferkó?... Neki nemrégén törte le a derekát a csósz... Ki lehet hát?

Ment, ment a derengésben s közben el-eltűnődött és újra az ismerős nevek körül ólálkodott...

nyeit ismertetem, melyet dr. G. Popp frankfurti bírósági vegyész végzett 1908. évben egy geológus bevonásával.

1908 június 5-én Falkenstein község határában az ú. n. Rockenhäuser magaslaton egy női hullát találtak, melynek feje le volt vágva. Nyomok mutatják, hogy a hullát úgy vonszolták a helyszínére. A fej hiányzott. A hulla balkezén visszahajtott glacedesztyű volt. Az elkövetés színhelye és a tettes egyelőre ismeretlen volt. A hulla feltalálási helye felett a hegyoldalon kb. 30 méterre erdei úton két darabka húst találtak, melyekről először azt gondolták, hogy a hullának vagy a levágott fejnek szállításánál veszttek el, tehát a hullából származnak.

A kesztyűben pár vérrrel átitatott és az áldozat tulajdonát képező hajszálon kívül egy pár falevelet is találtak, melyek közül kettő olyan bokorról származott, amilyenek a helyszínen nem fordultak elő, ellenben találhatóak voltak a hegyoldalon kb. 45 méterre a hulla feltalálási helye felett. Ezen a helyen megtartott helyszíni szemle alkalmával megállapítást nyert, hogy ott a talaj bőségesen át van itatva embervérrel, továbbá ugyanazon a helyen az elhalt számos hajszála feküdt. Itt volt tehát az elkövetés helye, ahol aztán kövek alá elrejtve felfedezték az áldozat fejét is, melyről a lágy részek már hiányoztak, azonban az agnoszkálás a fogak segítségével mégis sikerült. Az előzőleg talált húsdarabokról a szakértői vizsgálat megállapította, hogy azok nem a hullától, hanem egy vakondoktól származnak.

Tettesként a szemben levő ú. n. Herzberg magaslaton fekvő Falkenstein község egyik lakosa került

gyanuba, ki tulajdonosa volt a hulla feltalálási helyét képező erdőrésszel határos szántóföldnek. Tanuk azt állították, hogy a gyanúsítottat kérdéses időben ezen a szántóföldön, tehát a helyszín közvetlen közelében látták. Gyanúsított tagadta ezt, állítása szerint a kritikus napon — áldozócsüörtök volt — egy másik szántóföldjén fordult meg, mely a szemben levő Herzberg magaslaton fekszik. Házkutatás alkalmával gyanúsított lakásán megtalálták ünneplő csizmáit, melyeket gyanúsított felesége még áldozócsüörtökön este felületesen megtakarított ugyan, de azért azokon, a sarkokon, a sarok és talp közötti részekben, valamint a talpakon földrétegek voltak láthatók. Az eljáró nyomozó hatóság a csizmát mikroszkópiai vizsgálat megejtése céljából a nyomozás addigi adatainak közlése mellett eljuttatta a szakértőhöz. A vizsgálat eredménye a következő volt: A kérdéses időben gyakran esett eső, ezért a talaj többé kevésbé nedves és iszapos volt úgy, hogy az jól odatapadt a csizmákhoz. Az egyes, bejárt területek földnyomai a csizmákon a mozgás közben ugyan összekeveredtek egymással, helyenként azonban — így különösen a sarok- és talpközötti részen — az egyes rétegek egymástól jól megkülönböztethetők voltak. Ezen rétegek óvatos vizsgálata legalsó és legfelső réteggént a község belterülete és gyanúsított házatája talajának összetételét mutatta, nevezetesen: különböző ásványtörmelékeknek szénnel és libaürülékkel való keverékét. A csizmaöbörtől kiindulva az egyes rétegek a következőképpen alakultak a vizsgálat folyamán. Az első már megbeszélte réteg felett egy iszapréteg volt található, mely összetételét te-

... Veres Mátyáson akadt meg.

— Ez már lehet... — mondta magában —, mert Veres Mátyás ravasz ember. Nemhiába, hogy vadorzással foglalkozik. Most már sejtem is a fikikáját. Valószínű, hogy úgy tesz, mintha kijönne az erdőbe. Ki is jön talán a csalitosig, de aztán visszafordul és arra felé veszi az utat, amerre — várják. Hiszen rengeteg nagy ez az erdő, sokféle rejtekhely van s a jó ember is, a gonosz is megtalálja benne a maga ösvényét s legfeljebb csak a madár lát rá az útjára, de az olyan, hogyha lát is valamit, nem arról dalol.

A felkelő nap vörösen tündökölt a torony bádokeresztjén, mikor János a falu végéhez érkezett. A kocsiutat szegélyező akácfa lombján a harmat ezüstösen csillogott, a kakasok teletorokkal fújták a riadót, de az utca még üres volt.

A falu kútja mellől, a négy öreg nyárfa között egy hórihorgas emberalak bukkant fel. Ugy tűnt elő, mintha porfelhőben jönne s inkább valami testet öltött árnyékna: látszott, melyet az éjszaka sötétje pillanatra még itt felejtett.

János ráfigyelt. A hórihorgas, ködszerű emberalak az ő házatájáról bukkant elő. Veres Mátyást sejtette meg benne. Furcsa, hihetetlen, de mérget venne rá, hogy nem téved. Pedig Veres Mátyás azt mondta tegnap reggel, hogy ma estig a kukoricából nem jön haza. Jól megtönte harapnivalóval a tarisznyáját is, mert hát nem lehet tudni, hogy meddig kell arra a vadkanra várni. És most mégis itt van... haza ólálkodott a bitang... de miért? Ok nélkül nem jön haza ez a gonosz..., vagy hát csakugyan az asszonyhoz jönne?

A szíve döngve vert. Vadul, félelmetesen.

Megállott.

Puskáját lekapta a válláról és megtöltötte.

— Leszámolunk! — lobbant irtóztatós dühvel az árnyék felé, de amint célozni akart, az már szertefoszlott és eltűnt.

Sokáig figyelt utána, egyre jobban álmélkodva.

— Kápráztam volna? — dörzsölte meg a szemét s olyan bizonytalan érzései támadtak, mintha szédülne.

Maga elé mélyedve, imbolygó lépésekkel indult el. Mikor az utcaajtón belépett, a kutya farkesóváva sündörgözött hozzá és lába elé lapult. Nem vakkant fel, csak vinnyogott örömeiben. Az ől előtt a tyúkok javában szemeskéltek s a kakas a háztetőről leszálló galambokat dühös szárnycsapásokkal riasztgatta el maga mellől.

János a pitvarajtón dörömbölni akart, de alig vágta oda az öklét, az asszony máris kinyitotta.

— Be se vót zárva, hiszen a tyúknak is löktem már — mondta mosolyogva s olyan vidámnak látszott, mint a napfényben cikázó fecske.

János köszönt és úgy elfojtotta hirtelen a szíve kavargását, hogy az arcán egy nehézkes mosoly is átvonaglott. De azért belülről égette a parázs, csak a lángja lohadt le, amint észrevette, hogy az asszony már meg is dagasztott és a szalmát, meg a kórót is odakészítette a kemence elé.

Egy nyaláb szalmát begyömöszölt a kemencébe s közben félszemmel Jánosra villant:

— Vót-e valami?

János befordult a szobába s onnan szólt vissza:

— Semmi.

Az asszony a kemence előtt motoszkált s amint lehajolt, a szalma fellobbanó lángja a tejfehér arcát aranypiros fénybe vonta. Fejét a kicsapó forróságtól hátrakapta s foga csillogó liliomsorként fehérlett elő a szétzisszenő ajka mögül.

A szakajtókosár után nyult, tett-vett, de közben nyugtalanul fürkészte és találgatta az okát annak, hogy az ura miért jött haza ilyen szokatlan időben. Afelől bizonyos volt, hogy nem ok nélkül tette. De akkor miért?

Félszemmel, kacintósan besandított a házba.

— Az öreg Gergely az este is két bakot hozott a

kintve, azonosnak bizonyult annak a lejtőn levő útnak talajanyagával, mely gyanúsított lakásától a község magaslata és a Rockenhäuser magaslat közötti völgyben elterülő rétre vezetett. Ezután egy olyan réteg következett, mely főleg fűszálakból és moharészecskékből állott, ami a rét talajával volt egyeztethető. A következő réteg vörösszínű föld, főleg rózsakvareből állott, ami megfelel annak a magaslat talajának, melyen a hulla találtatott. A szemben fekvő magaslatnak, a Herzbergenek talaja viszont, melyen gyanúsított állítása szerint áldozócsütörtökön megfordult, teljesen más összetételű volt, vörös talaj ott egyáltalán nem fordult elő. A csizmákon talált vörös földréteg keverve volt széjjelmállott szalmával, zabpelyvával, elrothadt lomhozattal és vörösesbarna növényi pikkelyekkel, mint amilyeneket a bükkfa rügyei hullatnak el. Ugyanezt az összetételt mutatta az elkövetés helyszínének talajvizsgálata is. A vörös réteg után ismét zöld fűtörmelék következett, majd ezt követően egy újabb réteg, melynek főleg mészhabarc, téglatörmelék és faszén képezte a fő alkatrészét. Ez a réteg megfelelt azon vizsgálati próbaanyagoknak, melyet a gyanúsított háza felett fekvő várrom talajából vettek. A vörös földréteg a már fent említett talajalkatrészeket kívüli több vörösesbarna gyapjuszálattal is tartalmazott, melyek azonosnak bizonyultak az áldozat szoknyájának anyagával.

Átkutatták a várromot, hol egy rejtkehelyen egy vadászpuskát és töltényeket találtak. A töltények levelezőlappal kivágott papirlapocskákkal voltak lefojtva, melyeknek összeillesztése lehetővé tette

annak bizonyítását, hogy a töltények gyanúsított tulajdonát képezik. Találtak továbbá ugyanott egy nadrágot is, melyet vízzel már előzőleg jól kimostak, azonban azon ennek dacára nagymennyiségű embervértől származó foltok voltak kimutathatók. A nadrághoz számos hajszál is tapadt, melyekről sikerült az áldozat hajával való azonosságot kimutatni.

A nadrágon ezenkívül rajta volt gyanúsított neve is, melyet a szabó írt bele akkor, midőn a nadrágot készítette.

Később a gyanúsított kabátján is találtak vérfoltokat, melyek szerinte orrvérzéstől származtak, azonban a szakértő kimutatta ezekről, hogy fekvésük és alakjuk folytán nem származhattak orrvérzéstől.

A vizsgálat eredményéből következtetni lehetett határozottan arra, hogy a gyanúsított védekezése, kérdéses időben való tartózkodását illetően, nem felel meg a valóságnak. Gyanúsított nem lehetett a Herzbergen, ellenben feltétlenül megfordult a Rockenhäuser magaslaton, vagyis az elkövetés színelhelyének tájékán. Az egyes rétegek egymásutáni elhelyezkedéséből kitűnik, hogy tettes lakásáról a falú utcáján át, majd a lejtőn levő úton a völgyben fekvő rétre ment, azon keresztülhaladva felment a Rockenhäuser magaslaton fekvő földjére. A földről az erdőbe vezető útról származnak a vörös földrétegben talált zabpelyva és szalmatörmelék. Gyanúsított ezután a réten keresztül ismét a lakására ment, honnan rövid tartózkodás után felment a várromhoz, hol elrejtette a nadrágot.

A csizmán tapadó sárnak ezen mikroszkópiai és geológiai vizsgálata a nyomozás egyéb adataival

kocsiderékba — mondta csak azért, hogy medret ásson a ravaszul irányított további szavaknak.

János már a gyékényágyon feküdt, lajbistól, a kite-rítet bundán. A puskát nem akasztotta fel, hanem odaállította az ágy végéhez, a teje mögé.

— Az a Gergely szerencséje — mondta sóhajtva, de ezzel a sóhajjal csak azt a rettenetes tüzet próbálta lefojtani, amely már újra úgy emésztette, mint a sárga láng a kemencében a szalmát. Bántani kezdte, hogy nem tudott meg semmit. A kétkedését pedig nem tudta legyűrni. Valami szörnyű, égető homályt érzett maga körül és maga előtt. Tudta, hogy most megint tovább fogja gyötörni a bizonytalanság s hiába is menne ki az erdőre, megint elszalasztana minden özet, nyulat és szégyenszemre még az is megtörténhet, hogy a vadkan őt sebzi meg, ha nagyon eltöprenkedik.

„Meg kell tudnom, ha török-szakad, hogy mi az igazság” — unszolta önmagát —, de hogy tudjam meg? Ha az asszonynak teszem fel a kérdést, összecsapja a kezét és kikacag. Ha lesek rá, esetleg észreveszi és még ő haragszik meg. Ha meg hallgatok, akkor, igen, akkor úgy néznek rám a faluban, ahogyan a meggyalázott emberre szokás. Veszekedett dolog ez, de én mégis a végére járok.”

Addig töprengett, addig hánykolódott, amíg végre világosságot érzett derengeni az összekúszálódott gondolatok között. Már látta is homályosan azt az utat, amelyen kitalálhat a titkoknak ebből a vaksötét erdejéből. Olyan jónak találta az ötletét, hogy a szája szélén és a bajusza körül hol itt, hol ott cikázott fel az alattomos, gúnyos, de kissé mégis kesernyés mosoly.

Pipáját előhúzta a lajbijából, tömögetni kezdte, közben tűnődött is s éppen ezért a pipát most tovább tömte, mint máskor szokta. Mielőtt rágyújtott volna, a bajuszát kétfelé törölte, megköszörülte a torkát, azután félszemmel, sunyin az ajtófelé pillantott és megszólalt:

— Szép éccaka volt.

Az asszony nem válaszolt. A dagasztóteknő mellett állott és a tészta tetejét liszttel hintette.

János folytatta:

— Annyi csillag ült ki az égre, mint tán még sohasem. Ragyogtak, csillogtak, gyönyörűség volt őket nézni. Még tán beszélgettek is.

Az asszony egy csomó tésztát kiemelt a teknőből és a szakajtókórába csordította. Figyelte az embert, de csak most érezte elérkezettnek az időt, hogy ő is megszólaljon:

— Ugylátszik, a csillagokat pámészkodta kend, osztán azért sunyíthatott el az orra elől az őz.

— Még kék csillagot is láttam — vetette oda színlelt tréfálkozással János.

— No, csak tán nem?

— De biz, igen. Olyan színe vót, mint a violának, mint az őszi violának. A hold is sütött, világos volt az ég is, a föld is, olyan világos volt, hogy nyomra találtam.

Az asszony felfigyelt. János nagyokat szítt a pipából s amint észrevette, hogy az asszony a fülét hegyezni kezdi, tovább forgatta a szót:

— Most már megvan a gonosz... Két hete lesem, de mindig megszaladt a beste férgé és elcsertetett másfelé. Ravasz férgé ám a vaddisznó.

Az asszony az ajtó felé húzódott s amikor vállát a félfának támasztva halkán megszólalt, közömbös arcot vágott, hogy az érdeklődését elrejtthesse.

— Aztán hun tanált rá kend?

— Ott, ahun más nem is kereste vóna. Pedig kutatta Mihály is, Péter is, tavasz óta kajtattak utána, de most mégis én bukkantam rá a nyomára.

Az asszony csupa fül lett. Ugy fürkészte körül az ember szavait, mintha azokon keresztül a lelke fenekéig akart volna látni. János pedig mosolygó nyugalommal beszélt tovább, bár a keserűség már fekete hullámokat vert benne.

— Véletlenül akadtam rá, véletlenül: Mert, ha keresi

együttesen gyanúsított halálos ítéletéhez vezetett, melyet kegyelemből életfogytiglani fegyházra változtattak át.

Részletesen leírtam ezt az esetet, mert eltekintve a szakértő által végzett csodálatraméltó munkától, egyébként is igen tanulságos.

Tegyük a szívünkre a kezünket és válaszoljunk őszintén arra a kérdésre, hogy vajjon, ha nálunk történik ez a bűncselekmény, meglátta volna-e valaha a mikroszkópus és geológus a kérdéses csizmákat? Én nyugodtan merem állítani, hogy nem. Pedig kár, mert a mi szaktudásaink ezt ugyan ilyen jól el tudják intézni. A baj ott van, hogy mi juttatjuk őket igen ritkán abba a helyzetbe, hogy szaktudásukkal az igaz és való tényállás megismerésében segítségünkre lehessenek. Nálunk kevés a megértés ehhez. Ha egyes esetekben meg is van a jószándék, akkor a tudatlanság teszi tönkre az eredményre való pusztá kilátást is. A közelmúltban történt, hogy egy egyén — ki úgyszólván évtizedek óta gyakorlati nyomozó — egy véres bűncselekményből kifolyólag, gyanúsított ingét akarta szakértővel megvizsgáltatni, hogy van-e azon embervér vagy nincs. Eddig dicséretes a jó szándék. A kérdéses ingbe ezután nyugodtan bele akarta csomagoltatni az áldozat bűnjelképező, vérrel átitatott sapkáját. Ezekután kár is lett volna az inget vizsgálatra elküldeni, mert én az inget sohasem láttam, de azért biztosan állítom, hogy csomagolás ilyen módja mellett azon feltétlenül lesz embervér, ha azelőtt sohasem is volt rajta. Az ilyen hibát persze a legkiválóbb szakértő sem teheti többet jóvá.

A többi eseteket helyszüke miatt csak vázlato-

san említem. Egy alkalommal gyanúsított körmei alatt levő piszok mikroszkópiai vizsgálata embervért, továbbá annak a vörös-kék selyemsálnak szálait tudta kimutatni, mellyel az áldozatot megfojtották. Ugyanezen alkalommal a helyszínen talált zsebkendőt, mely nem volt az áldozaté — szintén megvizsgálta a mikroszkópus. A zsebkendőn embervéren, valamint az említett sál szálain kívül számos orrváladékfolt volt felfedezhető. A foltok vizsgálatánál a mikroszkópus dohányport, (tubákat) és kokszept, ezenkívül finom homok és egyéb ásványszemcséket talált. A gyanúsítottól a nyomozás megállapította, hogy tubákozik, a kérdéses napon egy homokbányában, pár nappal azelőtt pedig egy gázgyárban dolgozott.

Gyanúsított ruházatán számos vérfolt volt található, melyeken látszott, hogy azokat valami éles tárgyval való levakarással igyekezett eltüntetni. Zsebkésének vizsgálata nagy csomó — ruhájából származó, véres gyapjuszálacskát eredményezett, ami bizonyította, hogy a már beszáradt vérfoltokat ezzel a késsel igyekezett eltávolítani.

Egy folyóból egy kis városka alatt egy meggyilkolt leány holttestét halászták ki, akin röviddel halála előtt erőszakot követtek el.

A boncolás után mikroszkópiai vizsgálat alá vonták a béltartalmát. A vizsgálat megállapította, hogy a belekben sok friss fűgétől eredő mag van. A kérdéses városban csak egyetlen egy kertben volt fűgefafa, tehát az első nyom már megvolt. A további nyomozás kiderítette, hogy egy férfi, aki a kérdéses házban lakott, a leányt becsalta, erőszakot vett rajta,

az ember, akkor biztosan elkerüli. Friss a nyom, tegnap este is azon jöhetett ki a kukoricásba, oszt ott lából vissza hajnalban az erdőbe. Egyirányba van a legelő kútjával, ott visz be az alatt az öreg bükkfa alatt, améket tavaly a ménkü szétvágott. De gyönyörű állat lehet, annyi bizonyos, a féi hüvelykemét elnyeli a nyoma.

Amint az utolsó szót kiejtette, hirtelen befordult. Az asszony még faggatni akarta, de ő nem felelt. Lehúnyta a szemét és nemsokára elaludt. De minduntalan felriadt a rossz álmoktól. Egyszer valami fekete hínárba tévedt s íriási sárgaszájú piócák ragadtak a lábába és húzták, húzták lefelé, egyre mélyebbre, le egészen a békalencsés lép fenekére s amikor szörnyű vergődés után végre mégis kievickélt a mocsárból, Gubás Péternével találta szemben magát, aki ocsmány, gyalázkodó szavakkal támadt rá és gyáva kutyának bélyegezte.

János pillanatra felébredt, a hideg verítéket inge ujjával letörölte a homlokáról, de mivel égető fáradtságot érzett, ismét elaludt.

Most meg a Veres Mátyás kegyetlenül villogó szemét látta álmában. Egy puskacső agya mögött villogott az a rettenetes, nagy, gonosz szemgolyó s a puskacsővel is, a kegyetlen pillantásával is az ő szívére célzott. János már úgy érezte, hogy a szívverése eláll. Arra ébredt fel, hogy nem kap levegőt.

— Én Istenem, de cudar álmom volt — sóhajtotta lázas didergéssel s olyan izzó nyugtalanság fogta el, hogy nem tudott fekke maradni. Felkelt, leült kint az eresz alá, pipázgatott, enni is akart, de nem ízlett a falat, inkább csak a szomjúság gyötörte. Ugy kívánta a kút hideg vizét, mint akibe az ördög rakott tüzet.

Déltájban a türelme már elfogyott. Hátára kanyarította a szűrt, a szűr alá meg felhúzta a puskát. Az asszony felé egy futó pillantást vetett s úgy látta, hogy az arca sápadt is, ragyogó is, olyan változó a színe, mint az őszi holdvilágé. Sehogysem tudott eligazodni rajta, pedig ő, az

öreg, kitanult lesipuskás azt hitte magáról, hogy egyetlen szemvillanással belelát még a róka veséjébe is.

— No, én átbálok Csengődre, Mihályékhoz, osztán csak majd reggel jövök haza — vetette oda a szót egykedvűen, de azt, hogy csak reggel jön haza, nyomatékosan kihangsúlyozta. Miután az „Istenálgont” is elmorogta, kifordult az utcaajtón.

Egyenesen az erdőre ment. Rövidre fogta a lépéseit, mert napszentülésig úgyis van idő. A határon, amerre ment, ember nem mozdult, üres volt a szik s a mező, a búzatáblák megpirulva hullámzottak a forró déli szélben, nagyon messze egy karsú jegenye ágaskodott az ég felé, mint egy roppant felkiáltójel s olyan csend volt, hogy János szinte az utána kullogó árnyékának a neszt vélte hallani.

Mire kiérkezett az erdő szélére, a nap forrósága már befűlledt a lombok alá, de idekint az elcsigázott földet az alkonyati szél frissíteni kezdte. A terebélyes fák erős ózendús illatot leheltek magukból, bent az erdő homályosodni kezdett s a rengeteg mélyében az élet neszelve ébredezett.

János odakanyarodott ahhoz a nagy bükkfához, melyről az ágakat nemrég a villám lebunkózta. A ffa alatt megállott és óvatosan körülfigyelt. Bekémlent az erdőbe is, a bokrokat nézte, hogy melyik alatt esne jó búvóhely. Egy borvörös indákkal befutott gyertyánbokor alá húzódott, mert úgy találta, hogy innen jól szét tud látni s a bokor mögött olyan sűrű a cserje, hogy hátulról senki nem közeledhet s így aztán ha jönne valaki, az csak szembe jöhet.

— Itt ugyan nincs nyom — gondolta kesernyésen mosolyogva —, de aki mégis tanálni akar, az csak jöjjön, én majd segíték neki.

Hasrafeküdt a bokor alatt s a puskáját szépen, gondosan maga elé fektette. Ugy érezte magát, mint mikor csapófogóval rókára lesett gyermekkorában. De akkor az

megölte és a folyóba dobta. A füge emésztési stádiuma megfelelt annak az időtartamnak, mely a füge elfogyasztásától a halál beálltáig tartott.

Egy más alkalommal tettesnek a helyszínen hagyott kalapjában két hajszálat találtak, a mikroszkópus a két hajszál megvizsgálása alapján a következő személyleírást adta a tulajdonosokról: erős, elhízásra hajlamos középkorú férfi; fekete, de már szürkülő hajjal, kezdődő kopaszsággal, ki a közelmúltban nyiratkozott meg. A személyleírás, mint azt a későbbi megállapítások igazolták — helyes volt. Természetes, hogy a szakértők ilyen pontos véleményt csak bizonyos, szerencsés esetekben tudnak adni.

A közelmúltban írásszakértő végzett minden elismerésre méltó munkát. Egy középiskolában ismeretlen tettes különböző tanszereket és könyveket lopott el. A lopás után az iskola tanárai a tettéstől szemtelen hangú leveleket kaptak. A leveleket a nyomozó hatóság írásszakértővel megvizsgáltatta, egyidejűleg összehasonlítás céljaira rendelkezésére bocsátván a gyanúsítható diákok írásbeli kidolgozati füzetait, melyek között azonban tettesé nem fordult elő, mert azt még gyanuba sem fogták. A levelek írása — a szakértő szemében — számos jellemző vonást, ezenkívül egy egész csomó, folyton megismétlődő helyesírási hibát mutatott fel. Az írásszakértő kezdeményezésére és terve szerint most már a kérdéses osztály összes növendékeitől próbáírást vettek olyképen, hogy tanáruk az óra alatt tollbamondást csinált. A terv szerint a tanár először a tantárgyába vágó szöveget mondott tollba, majd minden átmenet

nélkül rátért a bűncselekményre vonatkozó gondolatok tollbamondására. Az írásszakértő elgondolása az volt, hogy az ártatlanok egyforma írással fogják végigírni az egész tollbamondást, míg a tettes — ha köztük van — amint rájött, hogy miről van szó, önkéntelenül is vagy elferdítve ír tovább vagy pedig izgatott lelkiállapota fog a további írásból kitünni. Ez a számítás be is vált, ezenkívül a jellemző kézvonások és helyesírási hibák alapján az írásszakértő kétséget kizáró módon meg tudta jelölni azt a személyt, aki a leveleket írta, ki hosszabb tagadás után úgy a levélírást, mint a cselekmény elkövetését be is ismerte.

Itt említek még egy modern eszközt, az ú. n. analizáló kvarclámpát, mely különösen íráshamisítások, bankjegy, bélyeg, csekkhamisításoknál egyes láthatatlan írással olvashatóvá tételénél, továbbá drágakövek, gyöngyök, festmények valódisága tekintetében való megvizsgálásánál teljesíthet kitűnő szolgálatokat. Nem bocsátkozhatom itt annak a lámpának bővebb magyarázatába. Lényege abban áll, hogy a kvarclámpa fényében, a legkisebb — napfénynél emberi szemmel észre nem vehető — színárnyalati különbség is teljesen kifejezetten és határozottan tűnik elő. Ha pl. több különböző gyártmányú papírlapot vizsgálok, melyeket napfénynél mind egyformán fehérnek látok és nem tudom őket egymástól megkülönböztetni, úgy ezek a papírlapok — ha összetételükben csak a legparányibb eltérés is van — a kvarclámpa fényében a legkülönbözőbb színekben jelennek meg. Az egyik sötétlila, a másik világos lila, a harmadik rózsaszínű stb. lesz.

Említettem, hogy a modern nyomozásba bele-

izgalom ízét édesnek érezte, most meg vadkeserűnek érzi. Bár hiszen most is azt várja, hogy vajjon bekerül-e a csapdjába a — róka.

A két karjára könyökölt és várt. Mögötte fáradt szárnycsapások húztak el a lombok alatt, vékonyércű tücsöktrombiták zengedeztek, valahol félálmában makogott a fácán s a bokrok homályából piros rigószemek villantak elő. Néha a fatörzsek közt egy-egy elkésett darázs is átcsapódott még s csillogó szárnyával aranyfonalat húzott a levegőbe.

János nem hallott és már nem is látott semmit. Csak a gondolatai zúgását és a szíve vad zakatolását hallotta. Oldalt tőle, bent az erdő mélyén, valahol a rekettye megzörrent. Inkább rezdülés volt ez. Jól ismeri ő ezt a hangot. Akkor zörren, rezdül, zizzen így, amikor a vad lába beleakad.

Figyelte, arra nézett, de nem találta gyanusnak. A homály már annyira körülfonta a fákat, bokrokat, hogy a rendes csapáson sem láthatott el húsz lépésnél messzebbre.

Később olyan neszt vélt hallani, mintha mögötte, nagyon messze, a kemény földön valaki dobogva közeledne. Gondolt arra, hogy talán csalódik, talán csak képzelődik, de azért mégis figyelni kezdett. Percek múlva félig felemelkedett, hátranézett, hallgatódzott, úgy szimatolt, remegő orrcimpával, mint a vizsla.

Az éjszaka fekete sátra ekkor már mindenütt szétfeszült a csendes föld felett. Ilyenkor félelmetesnek tesz minden apró nesz, minden hangfoszlány, különösen itt bent a rengetegben, ahol a vadak most indulnak a zsákmány után.

Az égről egy parányi csillag bepillogott az erdőbe a lombok közt s amint János felézett, hirtelen egy vak dobbanást hallott. Mintha az indaszárban megbotlott volna és nagyot lépett volna valaki.

János felriadva, keményen, lázasan figyelte. Mert most meg kell tudnia a bizonyosat, aztán a többit holnap intézi el. Azért holnap, hogy más is lássa. Ha ugyan igaz lenne

az, amit Gubásné beszél. Mert hiszen órá se sokat lehet adni, mert... az is egy kotyogó vénasszony.

Gondolatai hirtelen elakadtak. Előtte nem messze a galagonyabokor összerázkódott s a homályban...

Már látta is, hogy valaki közeledik, a szöke nyírfa mellett jön, hajbókolva, hajlongva búvik el a lehajló ágak alatt s a falu felől jön, nem azon az úton, ahol a vadorzók járnak. Imbolygónak is tetszett a járása, alig neszelő léptekkel közeledett, erre figyelt, arra figyelt, mintha keresne valamit. A válla fölött, a puskája csövén a lombok közt besűrűdő holdfény olykor-olykor hidegen, kísértetiesen villogott. Pár lépést tett még, aztán egy vastagtörzsű fa mellett lehajolt. Csaknem kúszva bújt előre. Szemgolyója kigömbölyödött s figyelte, kutatta, kezével tapogatta a nyomokat. A vaddisznónyomokat.

János meglapult. A szája reszketni kezdett s lihegve suttogetta a forró sötétségbe:

— Most már mindent tudok... holnap végére járok ennek a dolognak, elintézem, az asszony előtt, úgy, ahogy ember szokta... elintézem, te, cudar...

Meghúzódott. Bújni akart, hogy a másik észre ne vegye. De a vér egyre vastagabban lökődött a fejébe, a düh lángja kicsapott szeméből, szíve lobogott s ökle összeszorult a puskán.

Felugrott.

— Elintézem még most... te, bitang! — kiáltotta az erdő megborzadt csendjébe s a puskágya már a vállának csapódott, csöve előremeredt s a ravasz elkantant.

A szörnyű dörrenést százfelől verte vissza az erdő. Riadt madarak rebbentek el fészkeikből. A távolból a visszhang egyre felelt.

A füst még el sem oszlott, János már megfordult. Szeme megfénylett a sötétben. Nem nézett vissza. Dacosan, felvetett fejével indult kifelé a csapáson. A dűlőút felé kanyarodott, melyen a bujdosók járnak, akik a nádasban próbálják elrejtetni az életüket.

kapcsolódik ma már a természettudományok majd minden ága. A következőkben egy esetet ismertettek, melynél a nyomozásnak egy csillagász adott döntő irányt.

1910. évben Amerikában Nebraska államban egy embert azzal gyanúsítottak, hogy egy robbanást okozott, mert két női tanu azt állította gyanúsítottáról, hogy a kritikus időben kezében egy kézitáskával a helyszínen látták.

Egy műkedvelő fényképész véletlenül lefényképezte egy, a helyszínről félóra távolságra fekvő községben a robbanás napján a templomból kijövő népet. A képen rajta volt a két nő is, akik gyanúsított ellen fenti tanuvallomást tették. A csillagászok kiszámították a fényképen látható árnyékokból (melyet egy ember alakja vetett a falra) teljes biztonsággal a fényképfelvétel idejét. Ebből kitűnik, hogy a két tanu a robbanás idején nem lehetett a helyszínen, tehát nem is láthatta gyanúsítottat ott. A szerencsétlen ember már 15 évre el volt ekkor ítélve, perújrafelvétellel, a csillagász szolgáltatva bizonyíték alapján, azután felmentették.

Olaszországban egyidőben nagyon gyakoriak voltak a vasuti lopások. A tolvajok a koffereket és a ládákat kiürítve, azokat hasonló súlyú kövekkel töltötték meg. Egy minerológus (ásványszakértő) adta meg a később eredményre vezetett nyomozás első irányát, amennyiben megállapította a kövek anyagát és megjelölte az ország azon részét, ahol ezek a ritka kövek előfordulnak.

A törvényszéki orvos és a bűnügyi vegyész munkája közismert, itt van mindjárt az arzénpör esete, melynél hosszú évek óta a sírban enyésző hullák vizsgálatánál ki tudták mutatni a vegyészek a gyilkos mérget. Egy alkalommal nyelvtudósok állapították meg egy levélben előforduló hibákból a levélíró nemzetiségét.

De nemcsak törvényszéki orvosok, vegyészek, mikroszkópusok, minerológusok, csillagászok, fizikusok, nyelvészek és egyéb hasonló tudósok tehetnek nekünk nagy szolgálatokat. Gyakran egészen egyszerű mesteremberek, hivatalnokok, pl. könyvelő stb. lesznek azok, akikhez a tisztázandó kérdés érdekében fordulnunk kell. Erre is több példát említhetünk.

Egy alkalommal a tolvaj a lopást oly módon követte el, hogy volt gazdája, egy bankigazgató lakásába, kinél mint inas szolgált azelőtt, napközben tolvajkulcs segítségével behatolt és a bankigazgató hálószobájával szomszédos szobában elrejtőzködött. A bankigazgató agglegény volt és egyedül lakott a házban. A tolvaj jól ismerhette szokásait régi gazdájának és tudta, hogy az elalvás előtt mindig beszokta kulcsra zárni azt az ajtót, mely a hálószobából abba a szobába nyílt, ahol a tolvaj el volt rejtőzködve. A tolvaj azt tervezte, hogy megvárja a bankárt, míg hazajön, elalszik, hálószekekrényéről ellopja a pénzszekekrény kulcsát s azután azt kiüríti. Így is tett. Nehogy azonban volt gazdája az ajtót rázárja, valamit tennie kellett, ami a bankárban majd azt a téves meggyőződést keltse, hogy az ajtó be van már zárva. Ebből a célból a tolvaj egy hasábszerű kis fadarabot gondosan megfaragott és azt bedugta az ajtófélfá azon nyílásába, melybe a zár bezárásakor a retesz, a zár nyelve kerül. Midőn a bankár hazajött és be akarta zárni az ajtót, a zárnyelv nem tudott behatolni a nyílásba, vagyis benne azt a látszatot keltette, mintha az ajtó már be lenne zárva.

A bankár azt hitte, hogy az ajtót előzőleg már bezárta, de azután erről megfedekezett és nyugodtan lefeküdt aludni. A tolvaj munkáját ezután tervszerűen elvégezte, de a kis hasábot elfeledte magával vinni. A vizsgálóbíró a fahasábot először egy asztalosnak, azután egy esztergályosnak, végül egy faszobrásznak mutatta fel. De egyik sem ismerte fel a saját szakmabeli munkát. A faszobrász azonban a megfaragott fadarabon egy olyan különleges szerszám nyomát vélte felfedezni, mellyel csak a kaptafakészítők dolgoznak. Szereztek azonnal egy ilyen szerszámot, az összehasonlítás fedte a faszobrász állítását s így valószínűnek kellett tartani, hogy kaptafakészítő volt az, aki a fadarabot megfaragta. Ezt közölték a sértettel, ki rögtön emlékezett rá, hogy előző inasa mesterségére nézve kaptafakészítő volt s így a tettes azonnal meg is került.

Egy más alkalommal egy esztergályos arra figyelmeztette a vizsgálóbírót, hogy egy, a tettes által a helyszínen visszahagyott tárgyat egy balkezü esztergályos készítette. Ez a szakvélemény segítette nagyban elő a tettes kézrekerítését.

Egy gyilkossággal gyanúsított egyén kezén sérülések voltak, ki azt adta elő, hogy ezek a sérülések bádogos mesterségének gyakorlása közben keletkeztek. Tettes ezen védekezését egy bádogosmester szakértő azonnal szakszerűen meg tudta cáfolni.

Végzetlen sok volna azoknak az eseteknek száma, melyek mind azt bizonyítják, hogy az egyes szakértők milyen nagy hasznára válhatnak a nyomozásnak, ne mulasszuk el tehát sohasem adott esetekben segítségüket igénybevenni.

A harcászati elvek gyakorlati alkalmazásának fejlődése.

(2. közlemény.)

írta: Hazai Imre százados.

b) Éjjeli menetek.

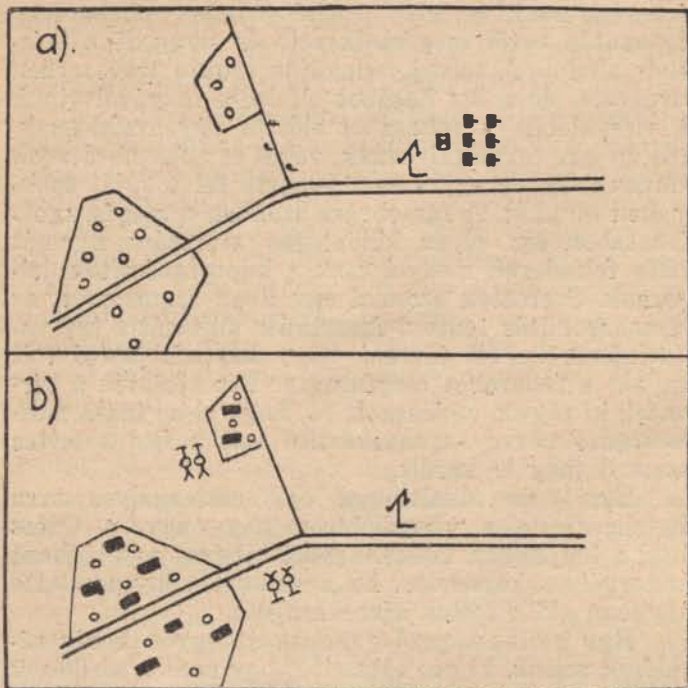
A világháború elején, ha éjjel kellett a csapatnak menetelnie, ezt majd minden esetben az tette szükségessé, hogy a menetcélt mielőbb, még fokozott fáradalmak árán is elérje.

Korszerű viszonyok között az éjjeli menetek rendeltetése főleg a menetelő csapat rejtése az ellenség megfigyelése elől. Mint már az előzőekben említettem, a repülők nagy száma módot nyújt az ellenségnek, hogy helyzetünket felderítse és a csapatok menetét sűrű légi támadásokkal megzavarja. Ezt könnyű szerrel meg tudjuk akadályozni még nappali meneteknél is, ha a terep a csapat rejtését lehetővé teszi. Ahol azonban ebből a szempontból kedvezőtlenek a viszonyok, ott éjjel menetelünk. Az éjjeli menetek alkalmazására tehát sűrűn fog sor kerülni, ha bizonyos területen és bizonyos időben az ellenség nyomozó légi fölénye ellenére sem akarunk lemondani mozgási szabadságunkról.

Az ily menetek gyakoriságának határt szab a csapat erőállapotának kímélése. A vezetés mindig számol azzal, hogy a nyugvás idejének éjjelről nappalra való áttolása sohasem elegendő a fáradalmak kipihenésére.

c) Pihenők.

A menetbe beiktatott hosszú pihenők a csapat csökkent harcászati képességétől alkalmat nyújtanak az ellenségnek a rajtaütésre. Míg a multban erre csak iga-

4. ábra.

zán kivételesen lehetett számítani, addig ma, korszerű viszonyok között az ellenség légi támadásával pihenő alatt is mindig számolni kell. Ez okból a pihenő csapat képe is megváltozott. A pihenés kényelmi szempontjait bizonyos mértékig háttérbe kellett szorítani a rejtőzés és a légi támadás elleni biztosítás kedvéért. Az összefüggő, zárt alakzatban való pihenés helyébe a laza, szétszórt alakzat lép (4. ábra).

A légvédelemre hivatott nehéz gépek úgy pihennek, hogy a pihenő csapattól kissé távolabb, gépeik egy része légvédelmi tüzelőállásba van helyezve.

Összefoglalva az előbb előadottakat, azt látjuk, hogy a menetek végrehajtása a világháború előtt lényegesen más elvek szerint történt, mint ma.

A menetelő csapatnak nem kellett felkészülve lennie arra, hogy részben a földi ellenség részéről, de főleg levegőből bármely irányból, bármely időben érheti az ellenség támadása. Erre nem kellett felkészülve lennie, mert akkor még hiányoztak azok a korszerű harcászkozók, melyekkel ma a hadviselő felek rendelkeznek. A csapat nyugodtan, kényelmesen menetelhetett. Megvolt a lehetőség ahhoz, hogy a menetelés okozta fáradtság csökkentésére a parancsnok minden eszközt és módot igénybe vehessen. Ha pihenőről volt szó, csapatát ott állította meg, ahol elsősorban víz volt kéznél. Nem kellett arra is gondolnia, hogy hiába van közel a víz, attól messze kell választani a pihenő helyet (pl. erdőben), mert különben csapatát nem tudja rejteni az ellenséges repülők megfigyelése és támadása elől. A biztosítás kb. ugyanannyi erőt vett igénybe, azzal a különbséggel, hogy ezeknek a feladata lényegesen egyszerűbb volt.

Mivel főleg légi támadással nem kellett minden pillanatban számolni, érthető, hogy az állandó éberség és harcászkozottság fárasztó hatása nem vette úgy igénybe a csapatot, mint ma.

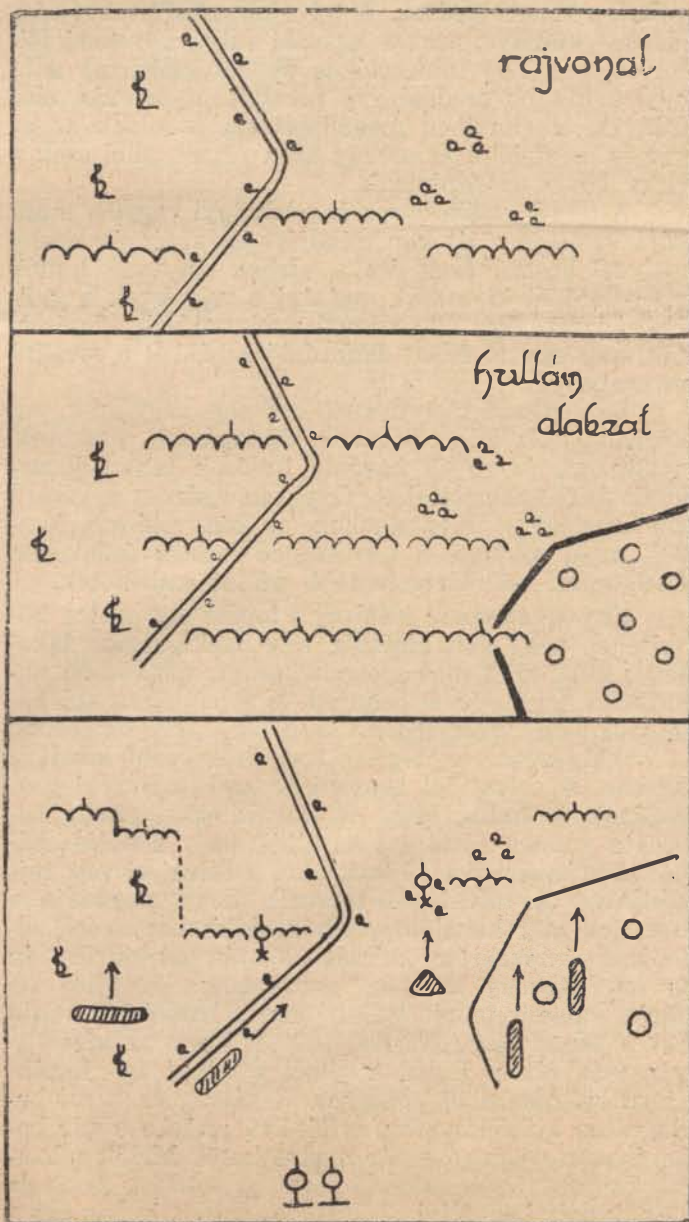
Végeredményében tehát már a menetnél is azt látjuk, hogy a csatárral szemben támasztott követelmények fokozódtak, s hogy fizikai és erkölcsi erőkifejtés tekintetében sokkal többet követelünk tőle,

II. Támadás.

Mint az előzőekben említettük, a gyalogság harc-eljárására a legnagyobb befolyást mindig az ellenség részéről kifejtett tűzhatás nagysága gyakorolta.

A békeévekben és a világháború elején még ismeretlen volt az a tűzérési tömegtűz, amelyet később az összes harcoló felek alkalmaztak. A tűzérési tűzön kívül még csak az ellenség puskatűzével kellett számolni. Ennek a puskatűznek a szétforgácsolására legalkalmasabbnak bizonyult a laza alakzat, az úgynevezett rajvonat. Ezt az alakzatot a támadó néha már 2–3 km-re az ellenségtől megalakította, s így közelítette meg puskatűz távolságra a védőt. Ilyen összefüggő, sőt mondhatni, kiigazított vonalakban egész zászlóaljok indultak támadásra. A támadó egység szemeltartása, vezetése szempontjából ennek az alakzatnak sok előnye volt, s nem volt ok, hogy helyette másra térjenek át.

Ott, ahol a támadó nagyobb erőt akart kifejteni, több rajvonalat alkalmazott egymás mögött s így jött létre a hullámalakzat. A világháború második évében már észrevehető a küzdőfeleknél a tűzérési anyag és a géppuskák nagyarányú szaporítása. (Ennek megvilá-

5. ábra.

gítására elég annyit felemlíteni, hogy míg 1914-ben kb. minden 200 méterre jutott egy géppuska, addig 1915 őszén kb. 50 méterre, 1918 nyarán pedig — amerikai adatok szerint — minden 6 méterre jutott egy géppuska. A védő ezáltal hatalmas tüzerőre tett szert, s módjában állott az előtérp bármely pontjára összpontosítani a tüzet. Az összefüggő rajvonalak megkönnyítették a megfigyelést és a belövést. Ezek a hátrányok hatalmas veszteségek formájában jutottak kifejezésre, annál inkább, mert a rajvonal — alakjánál és térbeli helyzeténél fogva — a géppuska szórótűz leghálásabb céljának tekinthető.

Fokozottabb mértékben vonatkozik ez a megállapítás a hullámalakzatra, melynél az egymásra feltakaró és egymást követő rajvonalak csak növelték a veszteséget. Ennek az oka főleg az volt, hogy még helytelen irányzékállás esetén is hatásos volt a géppuskatűz, mert az egymást 200—300 méterre követő rajvonalak valamelyike többnyire belefutott a géppuskák szórásába.

Ennek a hátrányos helyzetnek a felismerése a rajvonal és hullámalakzat megszüntetését eredményezte. Ezek helyébe jött azután a támadóegység erős tagozása szélességbe és mélységbe (5. ábra).

A puskásszázad, mely eddig rajvonalban egy kb. 300 méter széles, hullámalakzatban pedig két vagy három 100—150 méteres rajvonalat alakított, most egy 500 méter széles és 700 méter mély területre tagozódva, eloszolva támad. A század a legkisebb egységekre széttagolva közelíti meg az ellenséget, zárt célokat nem mutat. Ez által az ellenséges gépeket arra kényszeríti, hogy ezt a sok kis apró célt külön-külön küzdjék le. A támadás legfőbb jellege a mozgás és ennek révén az ellenség megközelítése rohamtávolságra. Az ellenség ezt a mozgást igyekszik tüzével megállítani vagy lassítani. A támadó ezt azzal ellensúlyozza, hogy egy részének tüzével lefogja az ellenséget és azt a pontos, célzott tüzelésben zavarja. Ennek a kettős tevékenységnek a szabályozása biztosítja a mozgás és a tűz közötti összhangot. Amíg a mozgáshoz szükséges tűz kiváltására a puskás egységek maguk voltak hivatva, addig a század egy része tüzelő állásban volt, a másik része pedig mozgott. A tűz vezetése megkívánta, hogy a tüzelőegység kézben legyen tartva, s így a tüzelő csatárok ismét összefüggő, jó célt mutató, könnyen tűz alá vehető rajvonalat képeztek. A védő a tüzet már nagy távolságról megkezdte, a támadó hasonlóképpen járt el, vagyis már a puska hordtávolságának legfelső határán megnyitotta a tüzet. Ennek a nagy távolságról megindított tüzelésnek hatása alig volt, s mai felfogásunk szerint nem volt egyéb, mint lőszerpazarlás.

Ha a mozgásban levő rész előre tért nyert, akkor az nyitotta meg a tüzet, s az eddig tüzelő lemaradt rész felzárkózott. Ez az eljárás idejét multa abban a pillanatban, mikor a tüzeléssel kapcsolatos feladatok zömének a végrehajtása a géppuskákra hárult és a támadó áttért a szélességbe és mélységbe való tagozódásra. A század feladata most már főként a mozgás lendületben tartása volt, a mozgást elősegítő tüzről a géppuskák gondoskodtak.

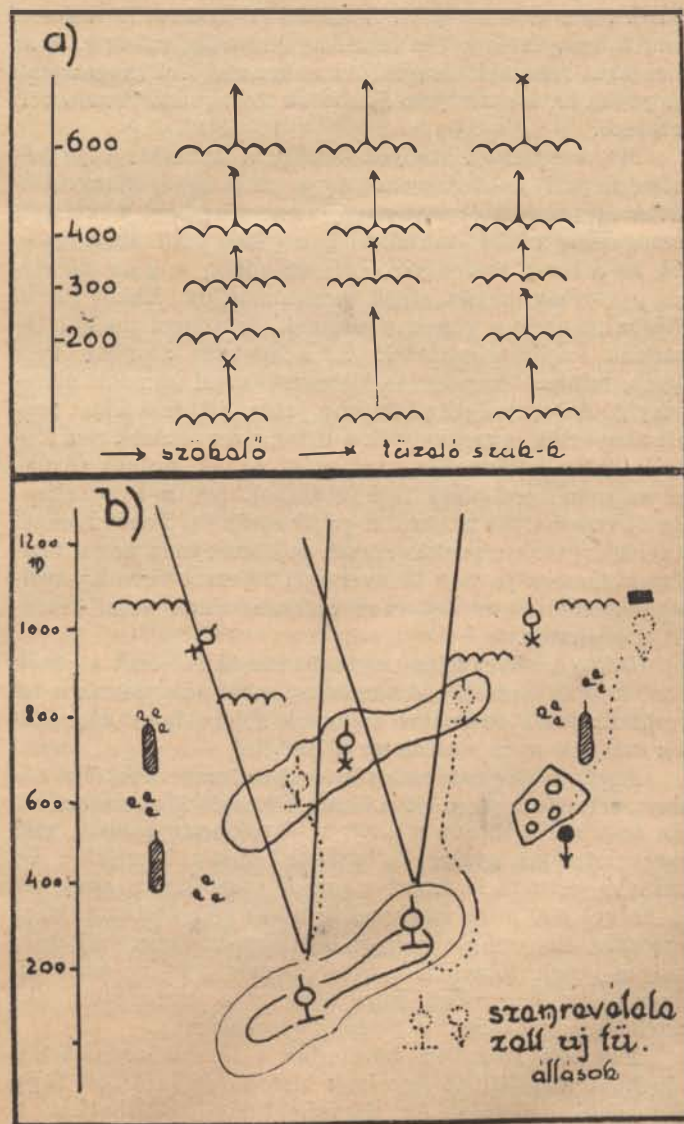
Ennek a nagy változásnak számtalan előnye volt. Amíg a század önmagának nyújtott tüztámogatást, addig ez a támogatás korlátolt hatású volt, folyamatosságát nehéz volt szabályozni s a tűznek bizonyos célokra való összpontosítása csak a legritkábban sikerült. Ezzel szemben a század támogatását támogató nehéz gépek tüzet a terep bármely pontjára szinte pillanatok alatt lehet összpontosítani. Ennek az összpontosított tűznek fizikai és erkölcsi

hatása olyan nagy, hogy össze sem lehet hasonlítani a puskatűzzel.

Amíg a tüztámogatást a puskás század nyújtotta, addig ez a puskatűz meglehetősen merev volt, vagyis, ha új cél tűnt fel, arra csak hosszú percek múltával sikerült áthelyezni a tüzet. De még ez esetben is kérdéses volt, vajjon a 30—40 tüzelő csatár megértette-e, hogy hol van az új cél és milyen irányzékkel kell rá tüzelni. Ilyen helyzetben a géppuskák és kisebb mértékben a többi nehéz gépek tüze igen mozgékony.

A támadó puskás tüzeje nagy célt mutatott. Ha minden egyes tüzelő csatár a másiktól 3 méterre feküdt, akkor ez a cél körülbelül 120 méter széles és 4 méter mély volt, ugyanakkor a körülbelül kétszerezes tüzerőt jelentő géppuskaraj kiterjedése ennek mindössze a negyedrészre. Ezt a kis célt azután könnyen lehet úgy rejteni, hogy az ellenség nehezen deríti fel.

A legnagyobb változást azonban a géppuskatűz két jellegzetessége: az átlövés és a hézaglövés okozta. Ezek alkalmazását megelőzően ugyanis az volt a helyzet, hogy a tüzerőt jelentő puskások és a géppuska biztonsági okokból vagy a támadási iránytól oldalt eső tüzelőállásból, vagy kissé lemaradva támogattak. Az utóbbi esetben a tüzerőt minden 150—200 méter térnyerés után fel kellett zárkóztatni. Ez zavarta a nyugodt tüzelést, fizikailag jobban igénybevette a csatárokat. Oldalt fekvő tüzelőállásból a

6. ábra.

támogatásra ritkán nyílt alkalom, mert a szomszédos részek rajvonalai többnyire összefüggő vonalak voltak.

Ezzel szemben az átlövést végrehajtó gépek nincsenek kényszerítve erre az állandó, rövidlélekzetű felzárkózásra. Ott pedig, ahol az átlövésnek akadályai vannak, a hézag-
lövést alkalmazzák. (6. ábra.)

Amint a 6. ábrából látjuk, a puskás század 3 szakasza egymást kölcsönösen támogatva, egy 600 méteres tény-
rést 4 ütemben hajt végre. A helyzet tehát az volt, hogy mikorra a szakasz a tüzeléshez berendezkedett, addigra már el is kellett hagynia a tüzelőállást. Ugyanezen ábra b) alatt mutatja a jelenlegi eljárást. Ennek a jellegzetes-
sége, hogy a gépek ritkán változtatnak tüzelőállást, tűz-
csapások leadására minden pillanatban készen vannak s a tűztámogatás állandóságát könnyen lehet biztosítani.

A golyószórók rendszeresítése annyiban változtatott a helyzeten, hogy a géppuska tüzfeladatainak egy része erre hárult, a géppuska főfeladata a távolabbi célok leküzdése lett. Ha figyelembe vesszük, hogy a század támadását ma milyen sok tüzgép támogatja, tisztán áll előttünk, hogy a századparancsnoktól le a legutolsó csatárig a követelmények és a magatartás lényegesen mások, mint a múltban voltak.

Ennek szemléltetésére elegendő, ha elképzeljük magunknak egy támadás lefolyását a rohamig:

A háború elején a támadó puskatüzét már 2400 lépésre az ellenségtől megnyitotta. A század egyik része tüzelt, a másik része előremozgott. A század tehát állandó tűzharcban, a mozgás és a tűz összhangbantartásával érte el az ellenséget rohamtávolságra. Az akkor meglévő kevésszámú géppuska hatása a rájutó feladatok tömege miatt nem volt érezhető.

Ma, korszerű viszonyok között, a támadás képe teljesen megváltozott. A gyalogság a terep ügyes kihasználásával, együtt tartott zárt részeivel az ellenséget a tüzérség támogatása mellett megközelíti a gépek hatótávolságáig, sőt, ha a terep megengedi, egészen addig, míg az ellenséges gyalogsági nehéz gépek tüzebe nem jut. Ekkor tüzelő állásba mennek a gépek, s ezeknek tűzoltalma mellett támadnak tovább a századok. Ez a támadás azonban nem egyéb, mint a terep ügyes kihasználásával párosult előremozgás. Az ellenséghez közelebb jutva, a tüzelő állást foglalt aknavetők is megnyitják a tüzet, s a puskások első lépcsői mögött feltűnnek a gyalogsági ágyúk, melyek tüzü-
kel az ellenséges gépek felé fordulnak. 800 m-re az ellenségtől megnyitják a tüzet a golyószórók is. Tehát mennél közelebb jutnak a puskás részek az ellenséghez, annál több tüzgép támogatja azok tényrerését. Mikor a támadó távol-
sága az ellenségtől 400 m-re csökken, akkor veszi kezde-
tét a puskatüz.

Tehát a helyes képet mutató támadásnál csak a gépek tüzét halljuk, összefüggő vonalakat sehol nem látunk, s ha puskatüz jut a fülünkbe, ez annak a jele, hogy a puskások már 400 m-re vannak az ellenségtől.

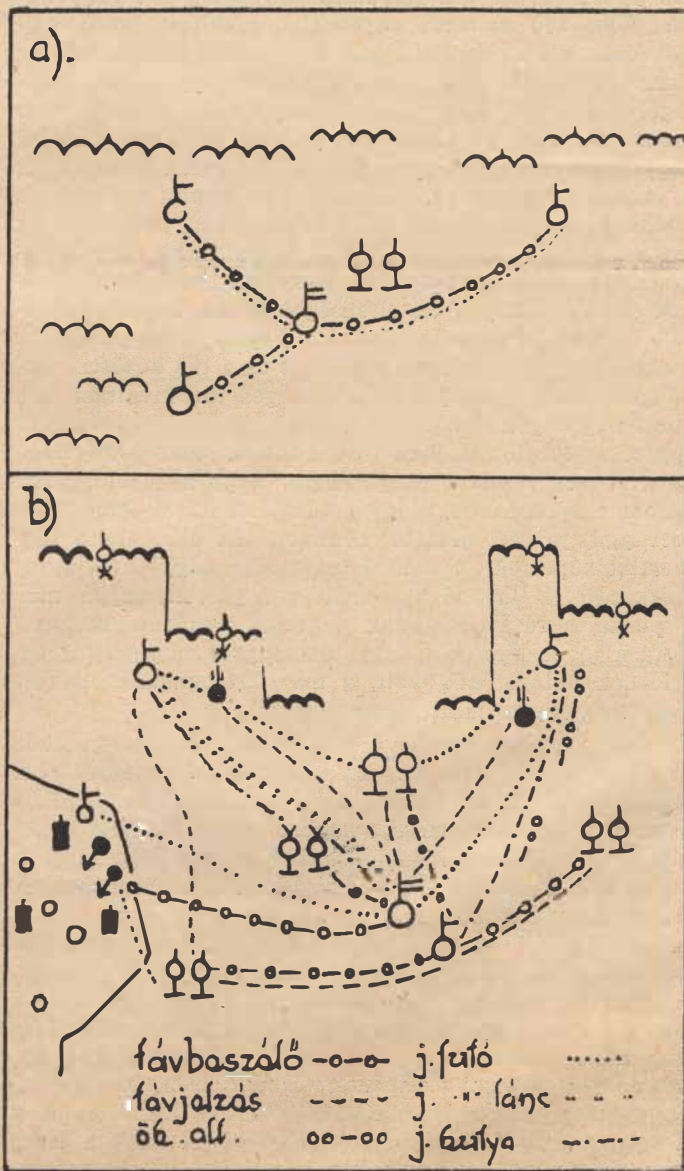
A gépek nagy száma és azok hatalmas tűzhatása rákényszerítette a támadót a terep fokozott kihasználására. Ma már a lökiképzés mellett a terepkihasználásban való gyakorlottság a gyalogság harcértékének a fokmérője. Ez könnyen érthető is, mert a puskás csatárnak, amíg az ellenséget 400 m-re megközelíti, nincs más feladata, mint a mozgás. Ezt pedig egy olyan területen kell végrehajtania, mely a gépek tömegének tüze és megfigyelése alatt áll. Ilyen helyzetben előre jutni csak az a csatár tud, aki tökéletesen gyakorlott a terepkihasználásban.

Fokozott mérvben követeljük a terepkihasználást a gépeknél, mert itt az egységek biztos előrejutásától függ a további működés. Az ellenség fokozott tűzhatása, a támadó késleltetésére és megsemmisítésére alkalmazott

harceszközők sokfélesége a vezetést is lényegesen megnehezítette. De ugyanakkor még a legkisebb egységénél is a hatóerő, a teljesítőképesség és az önállóság annyira megnőtt, hogy a vezetés már a rajnál is lényegesen több cselekvőkészséget és tudást kíván a parancsnoktól, mint a múltban. A háború elején a raj gyenge egység volt. A korszerű felszerelés tette lehetővé, hogy a raj kisebb feladatok megoldására önállóan is alkalmazható.

Abban az időben, mikor még a gyalogság nehéz gépekkel nem rendelkezett, a lökőerő és a tüzerő közötti együttműködés fontossága igen csekély volt. Ezzel szemben lényegesen más a helyzet annál a támadónál, akinek géppuska, golyószóró, aknavető és gyalogsági ágyú áll a háta mögött. Itt már az együttműködés megszervezettségén múlik, hogy ez a sok harceszköz tényleg eredményesen támogassa a támadót. Erre annál is inkább szükség van, mert különben a védő tüzgépeinek a tüzeben a támadás összeroppan. A védő részéről a támadó egységeire irányított szinte állandó géptűz általában elég erős ahhoz, hogy minden mozgást megszüntessen. Ha tehát a támadó előre akar jutni, ezt csak akkor teheti meg, ha az ellenséges gépeket teljes hatásuk kifejtésében megakadályozza.

Erre a feladatra a tüzérség és a nehéz gyalogsági fegyverek vannak hivatva.

7. ábra.

A gépek az ellenséggel a tűzharcot saját kezdeményezésükből veszik fel, de ez nem sokat ér, ha a tűz nem oda irányul, ahonnan az ellenség a támadást akadályozza. Az ellenség eme tűzforrásainak a felkutatása és jelentése a puskás egységek legfontosabb feladata, mivel ők érzik elsősorban ennek a tűznek a hatását.

Ha a puskás részek a mozgásra azt az időt használják fel, amíg a saját gépek az ellenséges gépeket lefogják, akkor azt mondjuk, hogy a tűz és a mozgás között az együttműködés biztosítva van. Ennek az együttműködésnek a hiánya mindenkor hatalmas veszteségek előidézője lesz és a számbelileg sokkal erősebb ellenséget is elüti a sikertől.

A harcban egymást támogató különböző egységek között az összhang csak akkor van meg, ha az összeköttetés jól van megszervezve és az megbízhatóan működik. Ha itt összehasonlítást teszünk a régi és az új eljárás között, ismét sok változást látunk. (7. ábra.)

Elsősorban is az összeköttetést szolgáló híradó eszközök sokfélesége tűnik a szemünkbe. Indoka ennek az, hogy korszerű harcban a harcterületen való mozgás erősen korlátozva van, a látási viszonyok tekintetében pedig mindig számolni kell a gázzal, a mesterséges köd és füst alkalmazásával. Ezen akadályozó tényezők hatását csak úgy csökkenthetjük, ha az összeköttetések különféle módját alkalmazzuk. Csak így számíthatunk arra, hogy ezek egyike minden helyzetben rendelkezésünkre áll. Erre a sok híradó eszközre még azért is szükség van, mert pl. a támadásban levő zászlóalj kb. négyszer olyan nagy területen mozog, mint a világháború elején; a rendelkezésre álló, szétszórta elhelyezett sok tüzgép hatását csak akkor lehet kihasználni, ha azokhoz a parancsok gyorsan és biztosan eljutnak.

(Vége következik.)

Régi bűnesetek, régi nyomozók.

I.

Nemzetközi járlathamisítók.

A régi alföldi betyár tipikus állattolvaj volt. Zsákmánya a ló, szarvasmarha, juh és sertés. Munkája könnyű volt, ha értette az állatokkal való bánásmódot. A csikósból lett betyár a ló után vágott, gulyás, juhász, kanász, ha a betyárelétre adta magát, rendszeren a régi foglalkozás szerint választotta meg az ellopandó jószágot.

A régi betyárvilágban csak a lóra, szarvasmarhára kellett járlat. Birka, disznó s más hasznos állat járlat nélkül is cserélhetett gazdát, még régebben a ló és szarvasmarha után sem kellett passzus.

A ló- és szarvasmarhatolvajok, akik bandákba tömörülve a ménest, gulyát zsákmányolták, falkaszámra ragadták el a lábasjószágot, úgyszintén a nyáj és konda dézsmálók is magas számmal vágta el a birkán, disznón. Hiszen ha csak egy-két birka vagy süldő hiányzott, a számadó még feljelentést sem tett a nyomozó hatóságnál, mert tudott segíteni magán.

A juh- és sertésállomány megdezsmálása után a nyomozás természetesen nehezebb volt, éppen azért, mert a jószágok származását, tulajdonjogát nem kellett okmányokkal igazolni, de meg azért is, mert ezeket a lassabban mozgó állatokat tolvajlók a legagyafurtabb és legraffináltabb emberek voltak.

Medzihradszky Frigyes szalontai csendbiztos meséit el egy érdekes és ugyancsak furfangos tolvajészre valló esetet, melyet érdemes megemlíteni.

Az Almásy gróf sarkadi uradalmán, erős télen, amikor az egész határt hó borította, felbontották a birkaakol hátulját s onnan huszonöt darab vemhes birkát emeltek ki és szép csendben el is hajtották. A nyom szépen látszott. A birkákat két bocskoros ember hajtotta el. A nyom után haladva Medzihradszky és két pandurja eljutott a szalontai határban fekvő tölgyesig.

A nyomok bevezettek az erdőbe.

Nem kellett soká utánuk menni. Egy tisztásra ért a birkák és a tolvajok nyoma, innen aztán minden nyom megszűnt, sem tovább, sem pedig visszafele nem vezetett semmi.

A csendbiztos és legényei meglepetve néztek össze.

Hová lettek a birkák? ... Hová a tolvajok?

Harmadnapra elfogták őket a gyulai határban. Ekkor már a birkákat szánkón szállították.

Váradkörnyéki oláh juhászok voltak a birkatolvajok, akik valaha az Almásy grófnál juhászoktak.

A vallatás alatt el is mondták a ravasz furfanggal véghezvitt tolvajlást.

A birkalopáshoz négyen szövetkeztek. Kettő az akolig lopódzott, annak vályogfalát megásták, a birkákat kiemelték, azután lábon elhajtották az erdőig — be a tisztásig, ahonnan aztán a birkákat vállon kihozták az országútig, ahol szánokkal már várták a cimborák.

Kijövetelnél a bocskort fordítva kötötték fel és mindig gondosan vigyáztak, hogy a régi nyomba lépjenek.

A ló- és szarvasmarhatolvajoknak nemcsak orgazdáról kellett gondoskodni, hanem, hogy a lopott lovat, szarvasmarhát értékesíteni is tudják, ahhoz járlatot is kellett szerezni. Járlat nélkül az állat ára igen kevés volt, az orgazda ilyenkor alig fizetett egypár pengőt. Járlat birtokában a lopott jószág is rendez áron kelt el.

Éppen ezért a ló- és szarvasmarhatolvajok mindent elkövettek, de elkövettek a ló- és szarvasmarhakereskedők is mindent, ha lopott jószággal kereskedtek, hogy járlatról tudjanak gondoskodni.

Elzüllött segédjegyzők, kapzsi notáriusok jó pénzért állítottak ki lopott jószágokról járlatot, de ezt nem teheték az állatlopásokkal arányban, mert akkor üzemiüket hamar leplezték. A szórványosan kiállított ilyen passzusokkal vásárra vitt jószágok azután mint igaz tulajdonok keltek el.

De passzusra mégis szükség volt. Jó írású bűnözők azután a passzuskiigazítás fortélyához folyamodtak. Az ilyen passzussal azonban csak egyszerű, írástudatlan embereknek lehetett jószágot eladni.

Négy-ötéves lovat a betyár legfeljebb maga alá lopott.

A csikónak volt keletje, mert a lőtartó ember, ha passzus nélkül is vette, tudván lopott voltát, mint saját nevelésű állatra szerezhetett igaz járlatot. A szarvasmarhánál is a fiatal növendék volt a keresettebb — hasonló okból.

Az állatlopások nagy száma következtében azután az országban egy külön bűnöző iparág fejlődött ki — a hamis passzusgyártás.

A hamis passzusgyártást és a vele kapcsolatos üzemi irányítását egy titkos központ végezte, hogy annak székhelye Pesten volt-e, vagy a külföldön, azt még Ráday gróf embereinek sem sikerült kinyomozni. E központ valószínűleg külföldön volt s hátamögött nagy ló- és szarvasmarhakereskedő cégek álltak, kik külföldön passzusblankettákat nyomattak, pecséteket készítettek s ügynökeikkel azután elárasztották a nagy országos vásárokat, ahol 2—5 forintokért árulták a passzust — de gondoskodtak azután ezáltal az árak lenyomásáról is s a nagy vásárlások az orgazdaság árnyékát is elterelték e dúsgazdag vásárlókról, kik

Szentmise néhai IV. Károly király lelkiüdvéért április 1-én, halálának 8. évfordulóján, a budavári koronázó Mátyás-templomban.

azután alku közben — bár a hamisítvány tökéletes volt, csak odasúgták az eladónak, hogy bizony! a járlat hamis s ha nem adja úgy, ahogy kérik, hát csak kiáltanak a csendlegénynek.

Egy ilyen nagyarányú járalthamisításról Osváth Pál nagyváradi csendbiztos rántotta le a leplet s betekintést nyerhetünk abba a szövevényes, nagy és hatalmas megszervezett üzembe, amely az Alföld szegénylegényei által évtizedeken összelopott gulyákat, méneseket, nyájakat és falkákat potom pénzen összevásárolva, ki tudta szállítani az országból.

Osváth Pál csendbiztos megemlékezései szerint a nevezetes és nagy port felvert bűneset kiderítése a következőképpen történt meg.

Bihar vármegyében Furta nevezetes hely volt. A színmagyar község lakói hevesvérű, kötekedőtermészetű híres verekedők voltak. A község fiatalosága sokszor volt kénytelen menekülni a törvény büntető keze elől s sok lett a betyár belőlük, akik azonban a rokonsággal továbbra is fenntartották a szoros érintkezést, úgyhogy közbiztonsági szempontból az egész község gyanus volt a hatvanas, hetvenes években.

Sok veszedelmes haramiát füleltek itt le a vakmerő pandurok.

Sok gyilkosság történt a falu határában.

Sok furtaí rabló vett részt Fábrián Pista, Orbán Bálint vagy Víg Miska bandájának vakmerő, gyilkos vállalkozásain.

Ha Biharban, Hajduban vagy Békés vármegyében nagyobb bűneset történt, a nyomozás alatt csendbiztos, pandur ugyancsak kinézett Furtára. Ott hírt, adatot a nyomozáshoz mindig lehetett találni.

Kovács János is furtaí legény volt, becsületes jóképű legény, aki még nem állott gyanusán sem persekutor, sem bíró előtt. De egyszer mégis csak bajba került. Osváth Pál furtaí kirándulása alkalmával Kovács Jánosnál egy szép paripát talált, amelyre azonnal ráismert, hogy a ló a Pongrácz gróf sokat keresett paripája.

— Te ez a ló lopott — szólt a csendbiztos Kovács Jánosra.

— Nem lopott az kérem, hiszen van róla passzusom.

Elő is adta a passzust, amely teljesen tökéletes volt, csak egy sajtóhiba volt a szövegben, ami felkeltette a csendbiztos figyelmét, de hát ő sem tudta biztosan azért, hogy hamis passzussal van dolga, de azért rávágta:

— Hát a passzus, az meg hamis.

Kovács János, aki tényleg becsületes ember volt, a csendbiztos kijelentésére megrezzent, de azután teljes őszinteséggel elmondta:

— Tekintetes uram, én ezt a lovat a homoródi csikóstól kaptam régi adóssága fejében. De, mert járlatot is kértem a lóhoz, hát azt mondta, menjek be vele Nagyváradra, ott majd eligazítják a dolgot. Be is mentünk Váradra a lóvásárra, ahol a Kiss Jóska, a homoródi csi-

A néhai IV. Károly király lelkiüdvéért tartott misén résztvevő táborszaki kar a templom bejárata előtt.

kós, egy zsidótól, akit megismernék, ha látnám, váltott egy passzust, amiért 2 forintot fizetett.

Osváth Kovács Jánost megnyugtatta, hogy nem lesz semmi baja sem, ha a dolgot titokban tartja s a lovat gróf Pongráczhoz visszazármatatja, de szolgálatára kell állania s azért a legközelebbi lóvásárra berendelte Váradra.

A vásár előtt Osváth két darab papir egyforintost tanuk előtt megjegyzett s azt odaadta Kovácsnak azzal, hogy ezzel a megjegyzett pénzzel szerezzen neki is járlatot.

Kovács a lóvásáron találkozott is a zsidóval, aki szintén megösmerte, megrendelte nála a járlatot s meg- egyeztek abban is, hogy hol találkoznak. Osváth az ismeretlen zsidót követte nyomon, aki egy pálinkamérésbe tért be, majd onnan 15—20 perc múlva kijött és gyanutlanul ment a találkozáshoz a hamis járlatot, amit Kovácsnak átadott, aki a hamis okiratot a csendbiztos által megjelölt 2 db egyforintossal fizette ki.

Alig tette el a zsidó a pénzt, egy pandur nyakonragadta és letartóztatta.

Közben Osváth négy emberével a pálinkamérést szállta meg.

Megkezdődött a házkutatás. Összekerestek mindent, míg végre egy kis hordóban megtalálták a hamis járlatblankettákat.

Grün Mórt, a pálinkamérés tulajdonosát és testvérét Grün Abelt letartóztatták. A pálinkamérő beval-

lotta, hogy a járlatokat egyelőre ismeretlen igen elegáns úrtól vásárolta forintjával darabját, azokat azután ő állította ki s testvére pedig, mint felbujtó, azokat 2 forintjával értékesítette.

Hogy hány ilyen járlatot hoztak forgalomba, azt megállapítani nem sikerült.

A lefoglalt blanketták száma másfélezer volt.

A nyomozás során később megállapították, hogy a hamis blankettákat Bukarestben készítették. A hamisítás teljesen tökéletes volt s azt a biharmegyei járlatok mintájára készítették.

A Grün testvérek, mint később kiderült, egy nemzetközi járlathamisító bandának voltak biharmegyei exponensei, azonban a főbűnösök a legszigorubb nyomozás után sem kerültek soha kézre.

Kovács Jánosból pedig később Osváthnak egyik leghűségesebb pandurja lett.

II.

A cifraszűrös ismeretlen.

A fegyverhasználatról és a fogolykísérésről akarok valamit elbeszélni. Hogy hogy van ma, azt tudjuk, de hogy hogy volt régebben, azt csak akkor tudjuk, ha megemlékszünk egy-egy esetről. Ekkor látjuk meg azt, hogy a mult és jelen között milyen nagy a különbség.

1861-ben a békéscsabai községházára hírül hozták azt, hogy a mai néven is úgynevezett Felsőnyomáson egy elhagyatott házban sokszor körözött veszedelmes

A világháborúban elesett belga csendőröknek művészi emlékművet emeltek Brüsszelben.

zsvány fészkelte be magát, aki a személy- és vagyonbiztonságot erősen veszélyezteti a környéken.

A hírvívő Spiszár János juhászszámadó nagy lelkendezéssel mondta el mindezeket Zsiros György akkori községi bírónak.

A bíró intézkedni akart, a perzekutor nem volt idehaza, Vereska János és Povázsay János, a perzekució emberei szintén távol voltak Békéscsabáról, mert az Alföld betyárjait üldözték.

Ellenben itthon volt Gyebnár (Stefkó) István, Békéscsaba legutolsó kisbírája.

A bujdosó s hír szerint veszedelmes betyár elfogására reá várt. Meg is kapta a parancsot. Felkészülődött. Egyetlen lovát kordába fogta, maga mellé tette duplacsövű, frissen porozott fegyverét s lassú kocogással elindult Felsőnyomás felé.

A vadlibák éppen akkor húztak. Tavasz eleje volt. A mai nap már jólszántott földek hajdan dús legelőin hajtott egyfogatú kocsiján végig Stefko (ezt a nevet írom, mert Gyebnár István néven talán senkisé ismerte Csabán).

Ahogy a kordé kocogott, ahogy a kerék fordult, úgy fordult Stefko agyában a mindenféle taktikai és stratégiai módus, minél kevesebb kockázattal nagyobb eredményt elérni.

Akkoriban a Felsőnyomás részben vízállott terület volt s a mocsaras részek hosszú elkerülésével Stefko járművét egy domboldal mellé állította, kocsijáról leszállt, duplacsövű puskáját újból fölporozta, a kapszlikat ráigazította, azután hasoncsúszva, mint a vízisikló: nád, káka, perjésfű, vizes zsombékok között odakúszott az elhagyott tanyához.

Egész a közelébe. Ott azután gondolkozott egy keveset, majd az öreg mordáj két kakasát felhúzva, puskájával bekopogtatott az ajtón:

— Fel a kezekkel! Aki megmozdul, halál fia! — s berúgta a madzagra járó ajtót.

Erélyes fellépésének megvolt a foganatja. A pitvarban levő taposott szalma megmozdult s egy cifraszűrös, fokosos fiatal legény kászolódt ki a szalma közül.

A cifraszűrös legény talán jobban megjed, mint Stefko, aki a duplapuska árnyékában mégis csak biztonságosabban érezte magát. Előnyét fel is használta. Egy kötéllel hátrakötötte a meglepett betyár kezét. Azután előkerült egy másik istráng is. Az istrángból hurok, amely a cifraszűrös betyárlegény nyakába akaszkodott, majd a másik végét Stefko kordélya tengelyére kötötte.

Ezután felkászolódt a kordéra, lovát a csabai nagytoronynak irányítva hazafelé ballagott.

A vasderes kezdetben csak lépésben haladt, azután a tempót átvette a ló lába gazdája fantáziájától, amely mind gyorsabban és gyorsabban szökkent előre, légvárakat építvén a sikerből, amely első szereplését ilyen eredményesen koszorúzta.

De hát hagyjuk Stefkót, hagyjuk a kordét, hagyjuk az egyre gyorsabban haladó vasderest, felejtkezzünk el a hátrakötött betyárról is, kinek nyakában hurokkal kellett versenyt futni a vasderessel, térjünk a tárgyra:

A vasderes befutott a község házára. Gyebnár (Stefko) István büszkén haladt kocsiján; hiszen nagy dolgot hajtott végre! Azt hitte, hogy a békéscsabai polgárok elkövetett nagy cselekedete miatt néznek kocsija után vissza. Amikor a kordé berobogott a városháza udvarára s amikor a bíró úr az ambituson megjelent, katonás fürgeséggel ugrott le a kordéről és jelentette a következőket:

Moszkvában orosz vöröskatonák hordják ki a templomokból a szobrokat és képeket, amelyeket azután rakásra dobálva össztörnek.

Bíró úrnak tisztelettel jelentem, hogy a reám bízott feladatot elvégeztem s a delikvenst beszállítottam.

A bíró sem azt nem mondta, hogy jól van, sem azt, hogy Stefkó rosszul csinált valamit, hanem rémült tekintettel, kimeredt szemmel a rongyokba kavart sáros és poros hústömögre nézett, ami hosszú kötélre kötve Gyebnár kocsijának a háta mögött ott feküdt a porban, összetörve, megfulladva holtan.

A szerencsétlen Gyebnár ugyanis a jó fogás öröme, mint hazafelé kocogott, megfélekezett arról, hogy a kordé tengelyéhez hozzá van kötve az összevissza kötözött szerencsétlen rab, aki a vasderessel lépést tartani nem tudott, aki útközben elbukott, aki ilyenformán holtra zúzta magát.

Gyebnár is megborzadt s élő kérdőjelként meredt a bíróra.

A bíró nem is olyan sokáig gondolkozott s máris kimondotta a szentenciát:

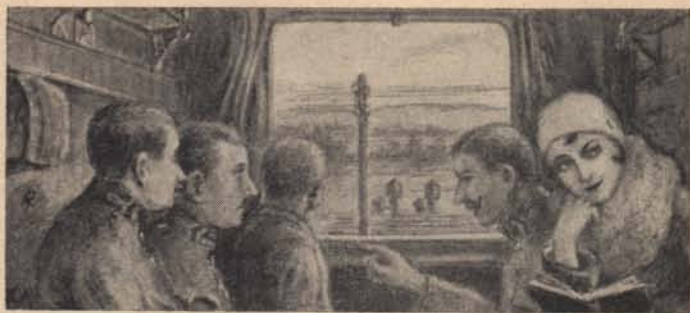
Kaparjátok el!

És a cifraszűrös betyárlegényt el is temették valahol a fényesi temetőben.

A temetésnél talán volt pap, azonban sem orvos, sem hatósági vizsgálat a halál okát és körülményeit nem állapította meg soha.

Az elföldelés után minden érdeklődés megszűnt. Sem Gyebnár István, sem a bíró, sem senki más ma sem tudja azt, hogy ki volt a felsőnyomási elhanyagolt ház cifraszűrös lakója, akit Gyebnár István kisbíró vasderes lova halálra hurcolt a felsőnyomási szállásoktól a békéscsabai községhez 1861 tavaszán.

—th—n

ÓVAKODJUNK A KÉMEKTŐL! Egy kém leleplezése.

B. őrmestert a p...i őrsön, 1929 február 19-én 17 órakor a telefonhoz hívták. Az ottani szálloda szobaasszonya a szállóba kérette, mivel egy úr akar vele beszélni, ki cseh területen lakó szüleitől üzenetet hozott számára.

B. őrmester a szállóban megjelent, ahol egy uriasan öltözött ember várt rá, ki mint H., k...i lókereskedő bemutatkozott s útlevele felmutatása mellett előadta, hogy a cseh köztársaság számára lovat akar vásárolni. Egyben közölte, hogy B. őrmester édesanyjával K...ban találkozott, kinek az volna a kívánsága, hogy a fia mielőbb menjen haza.

B. őrmester megköszönte a szívességet s a szálló éttermében borozgatva elbeszélgetett H-val, majd az eset után néhány napra levelet írt édesanyjának, leírta a hallottakat. Választ kapott hazulról, amely szerint az édes-

Az orosz szovjet nemcsak a templomi szobrokat és képeket semmisíti meg, de lerombolja a templomokat is. Közel 1200 templom esett eddig áldozatul ennek a vandalizmusnak. A sokmillió orosz paraszt pedig annál buzgóbban imádkozik — otthon.

anyja H-t nem ismeri, vele sohasem találkozott s üzenetet senkitől sem küldött s így érthetetlen a dolog előtte.

Ugyanez év március 21-én 17 órakor H. telefonon másodszer is a szállóba kérette B. őrmestert, kit H. nagy örömmel üdvözölt s ismét tolmácsolta szülei üdvözlését, üzenetét s ismét azt tanácsolta, hogy menjen haza a szülői házhoz a Felvidékre. B. őrmester mentegetődzött, — mondván — azért nem megy haza, mert mint katonaszökevényt bizonyára elfognák s súlyosan megbüntetnék, mire H. látható nagy örömmel azonnal felajánlotta szolgálatát, kijelentette, hogy neki nagy összeköttetései vannak s Massaryktól mindent kieszközöl. Ha B. őrmester valóban átmegy szülőföldjére, álláshoz juttatja. A borozgatás közben mindinkább bizalmasabb lett a beszélgetés, a két ember összebarkózkodott, pertut ittak s mintegy 2 liter bor elfogyasztása után — amit B. őrmester szorgalmasan töltögetett — H. elmesélte, hogy hamis útlevele van s azért jött Magyarországra, hogy bizalmas katonai vonatkozású dolgokat megállapítson.

B. őrmester most már bizonyosra vette, hogy kém-mel van dolga; színleg segítséget is ajánlott fel s a továbbiak során magát kommunista érzelműnek is vallotta. Felajánlotta szolgálatait. H. bizalmát sikerült teljesen megnyernie, ki ezentúl őt „elvtársnak” nevezte s elmondta, hogy V. leszerelt csendőr is vele együtt kémkedik s biztatta, hogy adjon neki egy fényképet s álljon a szolgálatába, nagyon sok pénzt fog keresni.

B. őrmester megérettnek látta a helyzetet a kém leplezésére; egy-két pillanatra kiment a szobából, az országos vásáron levő járórért küldött, majd visszatérve, tovább beszélgetve bevárta a járór érkezését. A járór a kém-et elfogta, a bűnjeleket őrizetbe vette. Az őrsparancsnok egy másik járórt küldött V., volt csendőrért, kit a feleségével együtt ugyancsak sikerült elfogni.

H.-t a budapesti m. kir. honvédtörvényszék kémkedés büntetében bűnösnek mondta ki s ezért 6 éven felüli súlyosbított súlyos börtönre ítélte.

B. őrmester hazafias, körültekintő és igen ügyes magatartásával egy veszedelmes kémszövetkezetet tett ártalmatlanná; érdemei elismerésül kerületi parancsnoka dicséző okirattal tüntette ki.

KÜLFÖLDI CSENDŐRSÉGEK.

A francia csendőrség.

(27. közlemény.)

Algírba és Tuniszbába pályázó jelentkezők.

Az algíri és tuniszi csendőrséghez pályázó jelentkezőket figyelmeztetni kell, hogy felvételre csak akkor számíthatnak, ha az ott állomásozó katonai légiókból jelentkező nincs.

Korzikai származású jelentkezők.

A korzikai származású volt katonák a köztársasági gárdához, az anyaországbeli, az algíri, a tuniszi vagy a gyar-

mati csendőrséghez hozhatók csupán javaslatba. A 15-ik légióhoz felvételre csak akkor számíthatnak, ha megelőzően a csendőrség valamely egyéb alakulatánál legalább három évet szolgáltak.

Fegyverkovácsi állásra alkalmas jelentkezők.

Azokat a jelentkezőket, akik valamely csapatnál mint fegyverkovácsok szolgáltak, fel kell szólítani a 15-ik légióhoz fegyverkovácsi minőségben leendő szolgálati felvételre és tudomásukra kell hozni, hogy e légiónál hamarabb kerülhetnek felvételre, mint a csendőrség egyéb alakulatainál.

Első felszerelés.

Annak megállapítása, hogy a jelentkezőnek van-e első felszerelésre igénye, a csendőrség illetményszabályzata alapján történik.

Azok a volt katonák, akik a gyarmati csendőrséghez kérik felvételüket és az első felszerelésükre igényük nincs, viszont annak költségeit sajátjukból fedezni nem tudják, kérhetik azoknak elengedését, mely kérelmet rendszerint figyelembe is kell venni.

Bennszülöttek javaslatbahozása kisegítő csendőrökül.

Algíri bennszülöttek kisegítő lovascsendőrökül csak akkor hozhatók javaslatba, ha az 1882. évi március 13-án kelt törvényben meghatározott személyazonossági lappal bírnak. Ha algíri lövészek, mint kisegítő lovascsendőrök hozatnak javaslatba, a lovasképzettségükről szóló bizonyítványt a javaslat-hoz mindig csatolni kell.

A jelentkezők elutasítása.

Ha a jelentkező nem felel meg a kor, a termet, a szolgálati idő és a szolgálat megszakítása, valamint a testi alkalmasság tekintetében felállított felvételi feltételeknek, akkor a századparancsnok azt kérelmével elutasítja.

Ha a századparancsnok valamely jelentkezőt saját hatáskörében közvetlenül elutasított, erről a miniszterhez jelentést tesz.

Az 1903. évi május hó 23-án kelt és volt katonáknak a csendőrséghez való felvételéről szóló rendeletnek alkalmazása körül az alábbi észrevételek merültek föl.

Gyakran előfordul, hogy a századparancsnok a jelentkező hiányos előképzettsége miatt a felvétel elhalasztását javasolja s ugyanez nem győződik meg arról, hogy a jelentkező vajjon a többi feltételeknek, mint a testi alkalmatlanság, megfelele-e. Ennek eredménye az, hogy a századparancsnok azt a jelentkezőt, akit előképzettség hiánya miatt halasztásra hozott javaslatba, később egyik feltételi hiánya miatt annak elutasítását javasolja.

Ez az eljárás, a mellett, hogy teljesen észszerűtlen, a jelentkező érdekeinek is árt.

A hadügyminiszter e visszás állapotnak végét vetendő, elrendeli a századparancsnokoknak, hogy mindannyiszor, amikor valamely jelentkező felvételének elhalasztását javasolja, győződjenek meg arról is, hogy azok az egyéb felvételi feltételeknek megfelelnek-e.

Oththonukban tartózkodó jelentkezők.

A századparancsnok a felügyeleti körletében tartózkodó jelentkezőket állandóan figyelemmel kíséri és nem mulasztja el az 1891. évi január hó 28-án kelt miniszteri rendelettel rendszeresített havi kimutatásban részletesen feltüntetni azt, ha a jelentkezők valamelyike vagy azért, mert magaviselete kifogás alá esett, vagy mert a javaslati felvételre meg büntetett, a csendőrséghez való felvételre érdemtelenné vált. Ugyancsak törlését kéri annak a jelentkezőnek is, aki időközben megnősült és házasságkötése a szolgálat érdekeinek és a csendőrség tekintélyének határozottan ártalmára van.

Ezenkívül említést tesz azokról a jelentkezőkről, akiknek felvétele azért nem kívánatos, mert időközben a legmagasabb korhatárt elérték, azaz a 40. életévüket betöltötték, vagy pedig, mert 55. életévükig a nyugdíjhoz szükséges szolgálati időt érdembe hozni nem lesznek képesek s végül, mert a hadseregéből való kilépésük óta 5 év már eltelt.

Újonnan fölvetettek.

Bevonulás elhalasztása. A légióparancsnokok jogosultak azoknak a jelentkezőknek a bevonulását legfeljebb 15 nappal elhalasztani, akik a bevonulás időpontjában valamely vállalatnál teljesítettek szolgálatot és az elhalasztást kérelmezték.

A halasztási engedély elnyeréséhez a jelentkezőnek a vállalat vezetője által kiállított olyan alkalmi bizonylatot kell felmutatni, amely szerint a jelentkező tényleg a vállalat

szolgáltatásban áll és néhány napig nem nélkülözhető. Az elhalasztási engedélyt a jelentkező tartózkodási helye szerint illetékes légióparancsnok adja meg.

Ha a kérelmező nem annak a légióknak a kötelékébe lesz felvéve, mint amelyeknek felügyeleti körletében tartózkodik, akkor a megadott halasztási engedélyről az állományilletékes légiót a lakóhely szerint illetékes légió mindig értesíteni köteles.

Az újonnan fölvettek okmányai. Amikor a századparancsnok a jelentkezőt a felvételtől tudomásba helyezi, ugyanakkor annak okmányait a légióparancsnoksághoz előterjeszti.

Hogyha a jelentkező felvétele előtt más század területére költözködött, akkor a felvételi javaslatot készítő századparancsnok az okmányokat annak a századparancsnoknak küldi el, amelyeknek területén a jelentkező újabban tartózkodik.

Az újonnan fölvettek testi alkalmosságának megvizsgálása. A századparancsnok, mielőtt a fölvevett jelentkezőket útbaindítja, a körletében tartózkodókat még akkor is orvosi-legalaposan megvizsgáltatja, ha azoknak felvétele nem ő tett javaslatot. Erre azért van szükség, mert megtörténhetik, hogy a javaslatétel óta a jelentkező olyan betegségbe esett, amely miatt a csendőrségi szolgálatra alkalmatlanná vált.

Minden újonnan fölvevett, aki az ilyen orvosi vizsgálat szerint csendőrségi szolgálatra alkalmatlan, a felülvizsgáló bizottság elé kell állítani. Ha ez a bizottság úgy találja, hogy az illető a csendőrségi szolgálatban jól be fog válni, azt azonnal útra kell indítani és kinevezését véglegesnek kell tekinteni. Ellenkező esetben a légióparancsnokok, Tuniszban pedig a századparancsnokok fel vannak hatalmazva arra, hogy a miniszter nevében az ilyen újonnan felvetteknek kinevezését hatálytalanítsák és erről azokat a felülvizsgáló bizottság által megejtett vizsgálat után nyomban értesítsék. Az ilyen esetről a miniszternek mindig jelentést kell tenni.

Az az orvos, aki a jelentkezőt az útbaindulás előtt megvizsgálja, ha célszerűnek látja, jogosult a felvevett bevonulásának elhalasztását hosszabb vagy rövidebb időre javasolni, aszerint, amint az illető egészségének helyreállítása hosszabb vagy rövidebb időt igényel. Ha az így engedélyezett határidő lejárt, az illető felvevett újbóli orvosi vizsgálatnak kell alávetni.

Ha az újonnan felvevett a bevonulásra alkalmasnak tárták, de a felülvizsgáló bizottság nem vizsgálta meg, akkor a rendeltetési helyére való megérkezésekor vizsga alá kell vonni. Ha az orvosi vizsga eredménye kedvezőtlen, az előbbi bekezdésben foglaltak szerint kell eljárni.

A gyarmati csendőrség újonnan fölvevettjei. A gyarmati szolgálatra kijelölt egyének, behajózásuk előtt, a gyarmati szolgálat főnökénél jelentkezni kötelesek, aki azokat elindulásuk előtt orvosilag megvizsgáltatni köteles.

Nyugdíjazottak ténylegesítése. Nyugdíjazott katonáknak a csendőrség kötelékébe való felvétele alkalmával a közigazgatási tanácsnak mindig meg kell állapítani a napot, amely nappal az illetőknek nyugdíját be kell szüntetni.

Az erről szóló értesítést a hadtestparancsnokság hadbiztos-főnökének kell megküldeni, aki azt egyenesen a pénzügyminiszterhez és a hadügyminisztérium közigazgatási osztályához továbbítja.

A csendőrséghez való felvétel előtt kiszabott fenyítések.

Mihelyt a századparancsnok az újonnan felvetteknek anyakönyvi lapját kézhez kapta, az eddig kiszabott fenyítéseit egy büntetési jegyzőkönyvi kivonatba vezeti be s aztán a járőrszolgálatnak leadja.

Felvételtől való lemondás.

Lemondás útbaindulás előtt. Ha az újonnan felvevett útbaindítása előtt kinevezésének hatálytalanítását kéri, akkor azt a kérelmet a századparancsnok a hadügyminiszternek kése- delem nélkül előterjeszteni köteles.

Lemondás bevonulás után. Ha az újonnan felvettek bevonulásuk után kéri a kinevezésük hatálytalanítását, semmi- féle illetékre nem tarthatnak igényt. Az ilyen kérelemhez mindig csatolniuk kell a közigazgatási tanácsnak azt a bizonylatát, miszerint a felszerelési illetéket, a kinevezés óta kézhez kapott zsoldot és a bevonulás alkalmával felmerült utazási költséget visszatérítették. Ez esetben a lakó- vagy tartózkodási helyükre szükséges utazási költségeket sem igényelhetik.

(Folytatjuk.)

CSENDŐR LEKSZIKON.

64. Kérdés. Milyen természetű szolgáltatnak kell tekinteni a vasútügyi szolgálatot, hogyan kell ez után a szolgálat után a szolgálati órákat felszámítani?

Válasz. Ha valamelyik örs állomáshelyén állandó vasút- ügyeleti szolgálatot kell tartani s ha az ilyen örs tagjai közül egyesek egész hónapon át csak vasútügyi, vagy felváltva csak vasútügyi és állandó helyi szolgálatot teljesítenek, de külszolgálatot nem végeznek, akkor a szolgálati órák bes- osztása és számítása a Szut. 255. pontjának a 3. bekezdése szerint történik. Ha azonban az örs tagjai közben külszolgá- latot is végeznek s csak alkalmilag — egy-két napon át — teljesítenek vasútügyi szolgálatot, akkor a vasútügyi szolgálatban töltött időt a szolgálati órák számítása tekinté- tében a Szut. 284. pont d) alpontja szerint kell elbírálni. Ahol állandó vasútügyi szolgálatot az örsnek nem kell tartania, hanem csak esetenként rendel ki az örsparancsnok vasútügyi járőröket, az ilyen vasútügyi szolgálat után a szolgálati órákat a Szut. 284. pont a) alpontja szerint kell felszámítani.

65. Kérdés. Büntetendő cselekmény-e egy a Magyar Nemzeti Bank kibocsátotta bankjegyek szándékos elégetése?

Válasz. Nem követ el büntetendő cselekményt, ha valaki a tulajdonában levő, a Magyar Nemzeti Bank kibocsátotta bank- kót bármi módon is megsemmisíti.

Mint hogy a Magyar Nemzeti Bank a magyar állam terü- letén a pénzforgalom szabályozása végett létesült s ezért leg- főbb feladata a készfizetések (bankjegyeknek érre való be- váltása) előkészítése, az, aki ilyen cselekményt elkövet, egy- szerűen ostobaságot, sőt egyenesen a józan ész ellen való dol- got követ el, mert a bankjegy megsemmisítésével elveszti a lehetőséget arra, hogy a bankjegypapírosért annak idején tör- vényes ércpénzt kapjon.

Más eset az, ha valaki a bankjegy megsemmisítését olyan céllal vagy olyan körülmények között követi el, hogy ebből a magyar állam méltósága, becsülete vagy hitele ellen irányuló támadásra lehet következtetni. A pénz értékének állan- dósága ugyanis nagy állami érdek, a Magyar Nemzeti Bank kibocsátotta bankjegyek ezt az érdeket jelképezik, e bank- jegyek forgalma és megbízhatósága ellen irányuló bármily támadás, rémhírek terjesztése tehát nagyon közelről érintik az állam belső tekintélyét és nemzetközi hitelét, amelynek védelmét biztosítják az 1921. III. t.-c. 7. és 8. §-ában foglalt büntető rendelkezések.

66. Kérdés. Kell-e a járőrnek bizalmi egyének közremükö- dését igénybe venni a felhívás teljesítésében, hogy egy külföldi személyt ellenőrizzen?

Válasz. A Szut.-nak a külföldiek ellenőrzésére vonatkozó rendelkezései (376—378. p.) bizalmi egyének alkalmazását nem kívánják meg s ilyeneket alkalmazni nem is kell. A Szut. világosan megszabja, hogy a külföldiek ellenőrzésében feltét- lenül kerülni kell minden zaklatásszerű eljárást, már pedig bizalmi egyének alkalmazása csak bonyolódottabbá tenné az ellenőrzés munkáját s például bizalmi egyénekkel a külföldi lakására való felvonulás már zaklatásszerű lenne.

Bizalmi egyének alkalmazására egyébként nincs is semmi- féle szükség, mert az egész eljárás a csendőrség személyes megfigyelőképességén és helyes érzéken alapszik s lényegében véve a közigazgatási hatóság belső bizalmas értesítése a cél.

67. Kérdés. A gyanúsított két ízben lopásért már büntetve volt s utolsó büntetése kiállta óta még nem telvén el 10 év, 49 P értékű gazdasági terményt lop a mezőről. Büntetett minő- sül-e ez a cselekmény a Btk. 338. §-a szerint?

Válasz. A gyanúsított cselekménye az 1894:XII. t.-c. 93. §-a a) pontjába ütköző mezőrendőri kihágás, mert a Btk. 338. §-a erre az esetre nem alkalmazható. Ezt az álláspontot követi a bírói gyakorlat a m. kir. Kuria egyik döntvénye alapján, bár kétségtelen, hogy a döntvény a mezőrendőrségi törvény 93. §-a

értelmével betű szerint ellentétes. A bírói gyakorlat azonban túlságos szigorúnak tartván a törvény alkalmazását betű szerint, ezt az értelmezést fogadta el. Ez az értelmezés megokolható azzal, hogy a törvény szerint kihágásnak nyilvánított mezei lopás nem a Btk. értelmében vett lopás, amelyre a Btk. 338. §-a vonatkozik.

68. Kérdés. *A kocsi és kerékpár megjelölésére szolgáló jelzőtáblákat házilag előállíthatja-e a kocsi, illetve a kerékpár tulajdonosa?*

Válasz. Ha a 250.000/1929. B. M. sz. alatt kiadott közlekedési szabályzatban előírt kellékeknek megfelelő, akkor igen. A rendelet 104. §-a szerint a táblának a tulajdonos nevét (cégét), lakóhelyét (telephelyét) és a vármegye nevét jól olvashatóan kell tartalmaznia. A kizárólag iparszerű áru fuvarozásra szolgáló járműveken ezenfelül fel kell tüntetni a jármű önsúlyát és raksúlyát (legnagyobb hordképességét) is. A teherkocsi jelzőtáblájának 25 cm. szélesnek, 20 cm. hosszúnak kell lennie. A jelzőtáblát teher- és kézikocsin a kocsi jobboldalán, kívül, a kizárólag személyszállításra szolgáló kocsin pedig a kocsi belsejében (tükördeszka) kell elhelyezni, úgy, hogy az jól látható legyen. Az idézett rendelet 100. §-a értelmében a kerékpárok is el kell látni jelzőtáblával, amelyen a tulajdonos családi és utónevének, továbbá lakóhelyének kell feltüntetnie. A fehér alapú, 10 cm. hosszú és 5 cm. széles táblán a betűknek, illetve számoknak feketeszínűeknek kell lenniük. A táblát a tulajdonos köteles elkészíttetni, illetve maga is elkészítheti házilag az előírt méretekben. A tábla lehet deszkából vagy fehérre festett bádogból. A nevet fekete tintával vagy festékkel is rá lehet írni, a fontos az, hogy jól olvasható legyen. A kerékpáron a táblát az első kerék tengelyének menetirány szerinti jobboldalán kell felerősíteni. Több városban, így Budapesten is, a kerékpárok részére a hatóságok adnak ki egyöntetű jelzőtáblákat, de azok központi beszerzését a fent hivatkozott közlekedési szabályzat nem teszi kötelezővé.

69. Kérdés. *Mit kell érteni a Szut. 1. pontjában előforduló „szabályrendeletek” alatt?*

Válasz. A vármegyék és városok bizonyosfokú autonómiával, önállósággal vannak felruházva s ennek az autonómiának a keretében egyes kérdéseket szabályrendeletek útján, önállóan szabályoznak. A Szut. 1. pontjával azonban csak azokat a szabályrendeleteket lehet kapcsolatba hozni, amelyek valamely rendőri tilalomnak vagy rendelkezésnek a megszegését kihágásnak minősítik. Ezért rendeli el a Szut. 489. pontja, hogy az őrsparancsnokságokat az illetékes vármegyei hivatalos lapjával el kell látni. Községek önálló kihágási szabályrendeleteket nem alkothatnak, ilyen céllal csak javaslatot tehetnek a vármegyének.

70. Kérdés. *A Szut. 89. pontja értelmében vasúton való szolgálati utazás alkalmával — fogolykíséret esetét kivéve — a vasúti éttermekbe étkezés céljából be szabad menni. Vonatokozik-e erre az esetre is az a tilalom, hogy a szolgálatban álló csendőrnek szeszes italt fogyasztania nem szabad?*

Válasz. Igen, a tilalom erre az esetre is vonatkozik. Az étkezés nemcsak otthon, de vendéglőben sem jelenti azt, hogy okvetlenül szeszes italt kell melléje fogyasztani. Sokan azon a téves nézeten vannak, hogy a vendéglőben elfogyasztott ebédhez vagy vacsorához szeszes italt is kell rendelniük, különben „kinézik” a pincérek. Ez elsősorban nagy tévedés, másodsorban még nagyobb gyámoltalanság. Tévedés azért, mert manapság a vendéglői étkezők igen tekintélyes része következetesen vizet iszik, gyámoltalanság pedig azért, mert a maga keresetéből, illetményeiből ki-ki azt eszik vagy iszik, amit akar, ebbe beleszólása se vendéglősnek, se pincérnek nem lehet. Ezért gyámoltalanság az, ha valaki a vendéglői ebéd mellé szinte kötelességszerűen rendeli meg azt a nem jól eső pohár sört vagy bort. Azok tehát, akik nem élnek szeszes itallal, ne szégyenkezzenek emiatt vendéglőben sem. Azok pedig, akik úgy érzik, hogy a kísértésnek nem tudnak ellentállani, kerüljék a kísértő alkalmakat. Vegyenek hideg ételt és étkezzenek a vonaton, ott a víz is jól esik, ha van. Végeredményében pedig akár így, akár úgy nézzük a dolgot, egy bizonyos: szolgálat közben, még pihenő időben vagy vasúti vendéglőben is, szeszes ital fogyasztása tilos. Hozzáteesszük, hogy szolgálaton kívül sem tanácsos.

Nehéz oly várat védelmezni, és sok lelki erő kell hozzá, hol a világ szemei elől elvonultán a legjobb siker sem lehet egyéb, mint hosszas elmoronultán után a vár omladéka alatt tanu s taps nélkül temetőhelyre találni. S csoda ott szépet alkotni, derekast írni, hol nincs megismerő, nincs olvasó. (Széchenyi.)

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Egy gyilkosság kiderítése.

írta és nyomozta: Papp András ny. tiszthelyettes (Somogyi-telep).

A háborúelőtti években a krassószörénymegyei Anina községben szolgáltam. Mint lelkes fiatal csendőr címzetes őrsvezető, annyira szerettem hivatásomat, hogy nemcsak akkor gondoltam a szolgálatra, a szolgálat érdekeire, amikor felszerelve, őrzőjártal lappal ellátva szolgálatba indultam, hanem rendszerint akkor is, ha mint szolgálatmentes csendőrnek a kimaradási engedély volt a zsebemben.

1911. év egyik meleg augusztusi estjén különösen visszásnak, nem kedvemrevalónak tünt fel előttem, hogy szabad időmet valamelyik vendéglő füledtlevegőjű szobájában egy fröccs vagy egy korsó sör mellett töltssem, elhátároztam tehát, hogy kísértálok a vasútállomásra, hátha észlelek ott valamit, amit a szolgálat javára értékesíthetek. Eszembe jutott ekkor is, amit szolgálatom alatt már többször tapasztaltam, hogy t. i. a bűncselekmények javarészt olyan egyének követik el, akik nem helyben laknak, hanem máshonnan érkeznek az esti órákban, a bűncselekményt — rendszerint betörést — végrehajtják, azután reggel továbbállnak. S állnak a nyomozók is tehetetlenül, sokszor a legalaposabb helyi és személyi ismeret dacára — igen —, mert hiszen a tettesek talán a harmadik, negyedik vármegyéből valók. Ez a gondolat ösztönzött engem arra, hogy sétautamat a vasútállomás felé vegyem. Meg akartam figyelni, hogy érkeznek-e idegenek az éjjeli vónattal a községbe és hogy nincs-e azok között gyanusnak látszó egyén.

A vonatnak éjjélkor kellett beérkezni, én már ott voltam 11 óra tájban. Tíz-tizenöt perce sétálgattam le és fel a vasútállomás perronján, amikor három fiatalember sietett felém és izgatott hangon újságolták, hogy a vasúti töltés oldalán, szembem a vasútállomással egy ismeretlen férfi hullájába botlottak. Első pillanatban azt hitték, hogy egy részeg ember fekszik ott, de mikor az kérdezősködésükre nem felelt és gyufát gyújtottak, akkor látták, hogy a földön fekvő férfi gégeje át van metszve és arca, ruhája véres.

A három fiatalemberrel azonnal az általuk megjelölt helyre siettem, az állomásról kért lámpa segítségével megvizsgáltam a hullát, az már egészen hideg volt. A három fiatalember közül egyiket visszaküldtem a vasútállomásra azzal a meghagyással, hogy onnan telefonon értesítsék az őrsöt. Közben én a helyszínt alaposan megvizsgáltam, de ott semmiféle nyomravezető tárgyat nem találtam.

Csakhamar odaérkezett volt őrsparancsnokom, Fillmann, most vitéz Szakállházi Lajos tiszthelyettes, jelenleg dorozsmai szakaszparancsnok két csendőrrel és ők is alaposan megnézték mindent a hullán és a hulla körül, azonban ők sem tudtak semmit felfedezni, ami további nyomozásunknak irányt szabott volna. Nevezett volt őrsparancsnokom úgy intézkedett, hogy a vele jött két csend-

ör visszamarad a hulla őrzésére, én pedig bevonulok az őrre, felszerelék és vele együtt még az éj folyamán hozzálátunk a nyomozáshoz.

Elsősorban is a gyilkosság színhelyéhez legközelebb, mintegy 8—10 lépésre lakó Bencsilla Jánoséknál érdeklődünk, hogy nem hallottak-e valamit, nem tudnak-e valamit a gyilkosságról? Űgy Bencsilla János, mint egész háznépe nagyon meg volt rémülve, mikor tölünk az esetet megtudták, de nem tudtak nekünk semmi felvilágosítást adni. Sem dulakodás zaját, sem segélykiáltást nem hallottak.

Tehát itt sem kaptunk kezünkbe semmi támpontot, amelyen elindulhattunk volna.

A hulla közelében egy deszkakerítés húzódott, ezt is figyelmesen átvizsgáltuk és egyik helyen vérfelfreccsenéseket fedeztünk fel. Ebből azt következtettük, hogy a gyilkosságot valószínűleg itt a deszkakerítés mellett hajtották végre és csak később cipelték a hullát arra a helyre, ahol azt a három fiatalember megtalálta.

Semmi nyom, bűnjel, támpont nem lévén, őrsparancsnokom elhatározta, hogy sorba fel fogja keresni az összes kocsmákat és azokban próbálunk valami adatot szerezni. Miután a meggyilkoltnak személyazonosságát szerettük volna megállapítani, a legközelebb eső kocsmát kerestük fel, amelynek tulajdonosáról tudtuk, hogy évek hosszú sora óta lakik a községben és ismer mindenkit. Magunkkal vittük hát N. J. kocsmárost a helyszínére, aki, amikor a lámpavilágításnál rátekintett a holttest arcára, azonnal felismerte abban Sztanila Illés bányamunkást. Megnevezte a meggyilkolt férfit és mindjárt hozzátette, hogy aznap délután kb. három órától este kilencig az ő kocsmájában tartózkodott és azzal szórakozott, hogy sör mellett a kocsmahelyiségben elhelyezett zenélőautomatába 10 filléreseket dobált és annak hangjaira énekelt, sőt táncolt is. Kilenc órakor eltávozott a kocsmából, ő pedig, mert más vendége nem volt, negyed tízkor bezárt. Más felvilágosítást adni nem tudott. Megjegyezte, hogy véleménye szerint a meggyilkolt csakis bosszú művének eshetett áldozatul, mert szegény bányamunkás volt, a pénzéért nem gyilkolhatták meg.

Innen J. K. kocsmájába mentünk és azután érdeklődünk, hogy este 9 órától 12-ig kik jártak a kocsmában.

A kocsmáros által megnevezettek között a meggyilkolt apósa is szerepelt, akiről közben megtudtuk, hogy vejével igen rossz viszonyban élt. Ezt az embert Szulea Szilárdnak hívták. Azért haragudott vejére, a meggyilkolt Sztanila Illésre, mert ez elkergette leányát és két unokáját a házától, akiket könyörületből ő tartott el. A kocsmáros előadása szerint este fél tizenegy óra tájban jött oda Szulea egy Izvenár nevű munkás kíséretében. Egy pohár sört rendelt Szulea és beszélgetett az ottlévő vendégekkel. Körülbelül 10 perc múlva, anélkül, hogy az sörét kiitta volna, észrevétlenül eltűnt a kocsmából és mintegy félóra elteltével jött csak vissza, általában úgy tüntette fel távozását, mintha csak szükségének elvégzése céljából ment volna ki. Szulea azután még rendelt magának és Izvenárnak 1—1 pohár sört, azt megitták, Szulea a söröket kifizette s aztán Izvenárral együtt éjfélkor a kocsmából távozott.

Mi sem természetesebb, hogy fentieknek tudomásulvétele után Szuleára terelődött gyanunk.

A gyilkosság egyébként nagy feltűnést és izgalmat keltett a községben, mindenki kíváncsi volt, mindenki érdeklődött, csak éppen Szulea nem. Szuleát felkerestük lakásán és kikérdeztük, de semmiről sem akart tudni. A kikérdezés után házkutatást tartottunk nála, melynek során a szobában egy véres inget találtunk. Ugyancsak vérfoltokat fedeztünk fel az övén is (románul: prástya). Az ingen látszott, hogy valaki dolgozott a vérfoltok eltávolításán,

ez azonban nem sikerült. Azon kérdésünkre, hogy a vérfoltok hogyan kerültek az ingre és a derékövve, azt felelte, hogy néhány nappal előbb erős orrvérzése volt, valószínűleg akkor vérezte be magát. Az istálló háta mögött megtaláltuk a gyanúsított fejszét is, amely úgy volt az eresz alá helyezve, hogy a fokára rácsepegjen az ereszről lecsorgó víz. A gyilkosságot követő éjszakán ugyanis nagy felhőszakadás volt és Szulea azt gondolta, hogy a víz majd lemoossa a fejsze fokán esetleg rajta maradt vérfoltokat. Ez úgy is történt, a fejszén magán nem voltak vércseppek felfedezhetők, azonban a fejsze fokába szorított nyél végén a repedésekben vérnyomok és egy-két fűszál volt felfedezhető.

Szulea nem tudott arra feleletet adni, hogy a vérnyomok s a fűszálak hogy kerültek oda, de a gyilkosság elkövetését továbbra is tagadta. Tagadta azt is, hogy az Izvenár nevű egyént, akivel ő a kocsmáros állítása szerint a kocsmába betért volna, ismerné.

Végül is ez az Izvenár vetett világosságot a még homályos részletekre.

Izvenár nevű egyén sok volt a községben, s így meg lehetős időt vett igénybe, amíg az általunk keresettet előkerítettük.

Izvenár eleinte tagadta, hogy Szuleát ismerné, avagy hogy nevezett a kocsmába ment volna, csak akkor mutatkozott hajlandónak az igazat megmondani, amikor a személyazonosság megállapítása végett nevezettet szembevitettük a kocsmárossal. A gyilkosságról, annak körülményeiről azonban továbbra sem akart tudni. Őrsparancsnokom fél napi gondolkodási időt adott neki s ennek a fél napnak elteltével jelentette Izvenár, hogy hajlandó elmondani, amit látott.

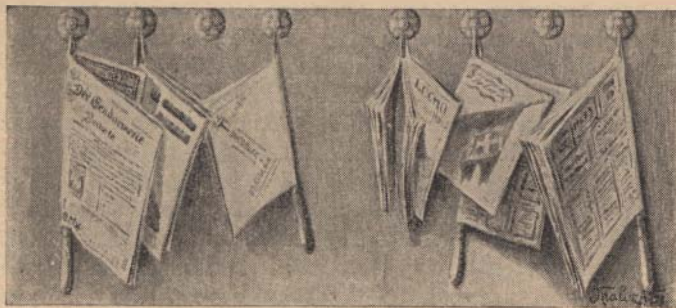
A következőket mondotta el:

Hazulról este 9 órakor indult el az N.-kocsmába. A vasútállomás közelében a sínek között meglátta Szuleát, aki ott állt és várt. Megkérdezte őt, hogy kit vár. Szulea erre a kérdésre nem válaszolt, ellenben megkérdezte tőle, hogy hova megy. Amikor ő megmondotta, hogy az N. kocsmájába igyekszik, Szulea azt mondotta neki, hogy ő is vele tart, menjenek együtt. Ez a kocsmára azonban, amikor odaértek, már zárva volt, így visszafordultak a vasútállomás felé. Útközben észrevette, hogy Szulea a kabátja alatt egy fejszét rejteget és azt is észrevette, hogy nagyon figyel a gyalogút mellett elhúzódozó bozótot. Ő ment elől, Szulea utána, így haladtak a vasúti töltésig. Itt ő (Izvenár) egyenesen felment a töltésre, Szulea balra került a Bencsilla-ház felé, ettől a háztól egynéhány lépésnyi távolságban megállt és valamit megfigyelt. Egy-két perc múlva ő is feljött a vasúti töltésre s azután együtt mentek J. K. kocsmájába. A fejszét ide is magával hozta, de mielőtt beléptek a kocsmába, elrejtette azt a kocsmabejáró előtt lévő átjáró alá.

Elmondotta ezután Izvenár — egybehangzóan a kocsmáros előadásával —, hogy mi történt a kocsmában, hogyan és mikor távozott el Szulea kb. egy félórára a kocsmából stb.

Amikor éjfélkor együttesen a kocsmát elhagyták, látta, hogy Szuleánál már nincs fejsze. Mivel igen félt Szuleától, nem akart semmit kérdezni tőle. Örült, mikor elváltak és otthon lefeküdhettek. Másnap, amikor hallotta, hogy mi történt, mindjárt gondolta, hogy a gyilkos csakis Szulea lehetett. Feljelentést nem mert tenni, mert bosszúálló embernek ismerte Szuleát és félt, hogy ha bezárják és kiszabadul, bosszúból őt is le fogja ütni.

Szulea továbbra is tagadásban maradt, de Izvenár tanuvallomása és a megtalált bűnjelek alapján a bíróság 7 évi fegyházra ítélte.

LAPSZEMLE.

(Csehország.) Cetnický Obzor.

6/1930. szám.

Vezetőcikkében kifogásolja, hogy a belügyminiszter a belügyi költségvetés bizottsági tárgyalása alkalmával a csendőrségről utolsó helyen emlékezett meg és csak annyit mondott, hogy a nyomozóosztályokat szaporítani fogják, néhány új laktanyát építenek, minden örsnek lesz telefonja, összeírják a cigányokat és a végén a szolgálati kutyákról is mondott valamit. A csendőrség igényeinek kiegészítéséről egyáltalán nem esett szó. A miniszter a többi közbiztonsági szervekről bőven szólt. Ebből a lap azt a következtetést vonja le, hogy a csendőrfelügyelőség nem tartotta szükségesnek, hogy a miniszternek megfelelő anyagot bocsásson rendelkezésére, mint azt a rendőrök tették.

A nyomozószolgálat ellátásában a szabályzatok különböző magyarázata miatt a legnagyobb zavar van. Ki-kik tettszé szerint magyarázza a szabályzatot és senki sem ismeri ki magát benne. Mindenki olyan előjegyzést és nyilvántartást vezet, amilyet akar, aminek oka az, hogy a régi irodai ügyviteli szabályzatot hatályon kívül helyezték, de újat elfelejtettek kiadni. A nyomozóutasítás teljesen elavult és nem felel meg a kor követelményeinek.

„Tamás bátya kunyhója a cseh csendőrségben” címmel foglalkozik az új laktanya-utasítással és a következőket írja: Az új utasítás valójában csak pótlék és kiegészítés a régihez, amely az osztrák csendőrség felállítására idején készült. Ma már nem lehet fenntartani a régi utasítás katonai alapon megállapított határozványait. Az új utasítás a túlnyag számban rendelkezésre álló nyomtatványokon jelentéktelen változtatásokat ír elő, de nem jelöli meg azt, hogy a régi nyomtatványokat is lehet használni, amíg a készlet tart. Ezen tehát ismét csak a csendőrség hivatalos nyomtatványszállítója keres. A csendőrség tanfolyamaiban lévők ezentúl nem „jelöltek”, hanem „tanulók”. Tiltakozik ama határozvány ellen, amely szerint a főlé- és alárendeltségi viszonyt teljesen a régi rendszer szerint állapították meg. Kifogásolja, hogy polgári feljebbvalóknál a csendőrnek jelentkeznie kell, kívánja, hogy ezeknél a bemutatkozást vezessék be jelentkezés helyett. Az új rend szerint a) csendőrnek alig jut pihenő. A régi világban a csendőr minden falusi bírónál a nap minden szakában szíves fogadtatásra talált. Megpihenhetett, megmosdott és evett. Akkor a falusi bírák gazdag és tekintélyes parasztok voltak. Az új választási rendszer folytán kommunisták és szocialisták, sokszor teljesen szegény emberek lettek a bírák. Ezekhez a csendőrnek még belépnie sem szabad, tehát megpihenni sehol sem tud. Az utasítás a szolgálat utáni pihenőt olyan szűken szabja meg, hogy az már nem is nevezhető pihenőnek.

Néhány altisztet fegyelmileg megbüntettek azért, mert polgári bíróság előtt tanukénti kihallgatásuk alkalmával egyik volt parancsnokukról illetlen vallomást tettek. Tiltakozik az ilyen eljárás ellen, amely alkalmas arra, hogy a csendőröket a jövőben hamis tanuvallomásra kényszerítse.

A prágai bűnügyi központot halvaszületett csecsemőnek nevezi. A rendőrség féltékenyen őrködik, hogy csendőr ne kerülhessen oda, viszont ők maguk nem tudnak mit csinálni. Követeli, hogy a központ alkalmazottai háromnegyed részben csendőrök legyenek, akik az állam ^{12/13} részében látják el a közbiztonsági szolgálatot.

A rendőrség sajtóirodájával a sajtó egyáltalán nincsen megelégedve. A híreket későn, értelmetlenül és sokszor a valóságnak meg nem felelő beállításban közli. A sajtó rendszer-változást kívánt, de a belügyminiszter nem teljesítette az óhajokat, hanem a rendőri sajtóirodát most már hivatalos szervnek minősítette, amely nem tart igényt arra, hogy a napi-

lapok előfizetői legyenek. A sajtó hatalmával tehát szembe-helyezkednek, de a csendőrségi sajtóirodát nem hajlandók fel-állítani, pedig a rendőrség a csendőrségtől származó adatokat nagyon is szereti meghamisítani.

8/1930. szám.

A csendőrség fegyelmi és fenyítő szabályzatáról szóló törvény most van a szenátus előtt. A lap ezzel kapcsolatban élesen kikel az ellen, hogy a csendőrségnél ilyen szabályzat egyáltalán lehet. Harcol e szabályzatnak különösen ama részei ellen, amelyek a parancsnok fenyítő és fegyelmi jogát a nyugdíjasokra és ellátásban állókra is kiterjesztik. Követeli továbbá, hogy a csendőrt ne büntessék azonnal elzárással, hanem pénz-büntetést is vezessenek be és határozottan írják körül, hogy lehet véteni a testület jóhírneve, az állásbecsület ellen, mert ezen a téren a legszabadabb vélemények vannak, amelyek emberek sorsának megítélésénél nem állhatják meg a helyüket.

A keleti Felvidéken beosztott csendőrök a kultúrátlan viszonyok miatt állandóan panaszkodnak, az Obzor pedig át-helyezési lehetőségeket követel számukra. Felveti azt a gondolatot, hogy a Felvidéken 6—10 évet szolgált csendőröket, ha kívánják, helyezték a történelmi országokba, vagyis Cseh- és Morvaországba, viszont a csendőrség utánpótlása csak Pozsonyban képeztetnék ki, megszűnne a prágai, brünni és ungvári csendőrkiegészítőparancsnokság. A csendőrök első szolgálatra a történelmi országokba osztatnának be s csak később kerülnének a Felvidékre, ezzel azt is el lehetne érni, hogy a testületben mind a két törvénykönyv ismeretes legyen. (A Felvidéken ugyanis a régi magyar törvények, Cseh- és Morvaországban pedig az osztrák törvények vannak érvényben.)

A karabélyok bevonása és az ismétlőpíztolyok általános bevezetése mellett újból hosszú és konkrét esetekkel alátámasztott cikket ír.

Vegyes hírek rovatában figyelmezteti a testület tagjait, hogy mindenki igyekezzék megszerezni a polgári iskola negyedik osztályának bizonyítványát, mert a készülő új törvény szerint csak ezzel a minimális végzettséggel lehet számítani arra, hogy valaki az állami szolgálat más ágában elhelyezkedhessen, ha a csendőrszolgálatra alkalmatlanná válik.

Az elnök születése napján/a középületekre ki kell tenni a zászlót, ha ezt a politikai hatóság elrendelte. Így döntött a legfelsőbb közigazgatási bíróság.

Kifogásolja, hogy a csendőrök nincsenek tájékoztatva a testület munkájáról. Valamikor statisztikát vezettek és azt közölték a csendőrökkel, ma a büntetéseket közlik, az eredményeket nem.

A napisajtó is foglalkozik azzal a letagadhatatlan ténnyel, hogy egyes körök a csendőrtisztek között különböző ellentéteket igyekeznek kiélezni. Felsőbb helyről beavatkozást követel.

A vasúti lopások elszaporodásának okául azt tudja be, hogy a vasútellenőrzésből a csendőrséget csaknem egészen kizárták és rendőrséget, illetve polgári nyomozókat osztottak be, akik nem állanak faladatuk magaslatán.

Prágában április 7-i kezdettel kriminológiai tanfolyamot rendeznek, de úgy, hogy az altiszteknek nem adnak alkalmat annak látogatására. Tiltakozik az ilyen numerus clausus ellen.

Egyik szemlélő kifogásait zárt borítékban adta át az örsparancsnoknak azzal a paranccsal, hogy csak eltávozása után bontsa fel. Személyesen a szemlélőnek semmi kifogása nem volt, annál több kifogást emelt írásban. A lap tiltakozik az eljárás és ilyen férfiatlan szemlézés ellen.

Panaszkodik, hogy Cerny dr., a volt belügyminiszter a rendőrintézményeknek annak idején 100.000 koronát ajándékozott, de a csendőrököhöz egyetlen jó szava sem volt.

Svédországban mindössze 2000 fegyenc van. Egész sor fogházat múzeumká és levéltárrá alakítottak át. Hasonlóan alakul a helyzet Angliában is, ezzel szemben Csehország újabb fegyházakat kénytelen építeni. Hol a hiba?

9/1930. szám.

Az utóbbi időben mindinkább érvényesülni igyekszik az az irányzat, amely a közigazgatási csendőrtiszteknek mind több befolyást biztosítana a nyomozásra. A lap élesen kikel eme irányzat ellen és bizonyítja, hogy a nyomozásban nem a nagyobb iskolai képzettség, hanem egyedül szakismeret érvényesül. Nincs tehát létjogosultsága ennek az irányzatnak, melyet egyesek a csendőrök kisebb iskolai képzettségével akarnak indokolni. Részletesen leírja, ahányféle iskolát és tanfolyamot kell a csendőrnek elvégeznie, míg vezetőhelyre kerül. A vezetésre nemcsak iskolai tudás, hanem legelső sorban szakképzettség szükséges. Németország jó közbiztonsági viszonyait azzal

magyarázza, hogy ott mindenkinek a „szuronynál” kell kezdenie a csendőri szolgálatot. A régi Ausztriában is így történt. Megemlíti, hogy a Kassa elleni bolsevik támadás és egyes zavargások idején egyesek éppen nem viselkedtek úgy, ahogyan a vezetőknek kellett volna. Sőt...

A rendőrség köréből mindgyakrabban az a törekvés nyilvánul meg, hogy a csendőrséggel egyenjogúsítva legyen minden téren. Ez a törekvés be nem avatottakban azt a téves hitet keltheti, hogy a csendőröknek gyöngyületük van, amelyben mások is részesülni óhajtanak. A cikk kifejti, hogy a rendőrség szolgálati, anyagi és társadalmi téren sokkal jobban van ellátva, mint a csendőrség, figyelmezteti a rendőröket, hogy gondoljanak arra, hogy az egyenjogúsítás sokkal több rosszat hozzon nekik, mint jót. A csendőr szolgálati pótdíja 30 év alatt 35.820 korona, a rendőré 54.000 kor. A csendőrnek nincs készletpótdíja, amely a rendőrségnél számottevő. A szolgálat akarmennyi, nem pedig 11 nap havonta, mint a rendőrségnél. A két szolgálatot különben nem lehet összehasonlítani. Ha a rendőrök igényeik érvényesítéséhez támaszt akarnak, azt ne a csendőrségnél keressék, mert cseberből vederbe kerülnek. Reméli, hogy a rendőrtestület barátságosan fogja mérlegelni a jótanácsokat és nem fogja a közvéleményt félrevezetni a csendőrségnél uralkodó helyzetről azzal, hogy hasonló elbánás után vágyakozik.

A hadseregnél a köztársaság fennállása óta immár tizedik esetben változtatják meg az egyenruhát. A lap kifejti ama reményét, hogy most sem utoljára. A nemzetvédelmi minisztérium, egyesek szerint, inkább szabóüzemnek látszik, annyit foglalkoznak ott az egyenruhával. Az egyenruha jellegzetességet és csint kíván. Erről teljesen megfélekednek azok, akik egyre-másra terveznek és rendszeresítenek új egyenruhákat. Minden állam igyekezett a katonai egyenruhának többek között vonatkozásban történelmi jeleget adni. A cseheknek is bőven lett volna erre alkalom, de kisebbségek iránti érzékenységből eltekintettek ettől. Sajnos, a csendőrség készségesen majmolja a katonai egyenruhát és hűen követi a változtatásokat. Ausztriában másként van. Ott a csendőrség máris áttért a régi kipróbált és bevált háborúelőtti csendőruniformishoz. A mostani egyenruhával valószínűleg a csendőrvezetőségnek meg kellene ragadnia az alkalmat arra, hogy teljesen tuggetlenítse a csendőregyenruhát a katonaitól. Egyenruha kell, de az egyszerű legyen. A büntettesnek nem fontos, hogy őrmester vagy törzserőrmester fogta-e el, a rendfokozati jelvényeknek tehát nem kell feltűnőnek lenniük, általában pedig az egész egyenruha ne legyen feltűnő. A katonai dísznek harcban nincs értéke, a csendőrség pedig mindig harcban van. Ehhez kell szabni az egyenruháját. Reméli, hogy ezt a kérdést észszerűen fogják megoldani. Idevágóan más helyütt közli, hogy Németországban a bíróság ítéletben megállapította, hogy az eljáró csendőr nem köteles magát igazolni. Igazolására az egyenruha elegendő.

Idegen csendőrségek rovatában közli, hogy Ausztriában a csendőrképző tanfolyamot 10 hónapról 12-re hosszabbították meg, sőt egyesek 14 hónapra akarják kitolni.

Megemlékszik Veszprémi Antal őrmesterről, akit az orvvadászok szolgálatban lelőttek.

Magyarországon nemzeti szellemben nevelik a csendőrséget. A „Csendőrségi Lapok”-ban Dybás őrmester írja, menyire fáj a szíve, ha a „szégyenhatárokon” teljesít szolgálatot és látja, hogy a túldobalon lakó testvérei segítségére nem mehet. A távolból ködborult Tátra-csúcsok küldik üdvözlőket. „Sírban hagyjuk-e Nagy-Magyarországot?” — kérdi. — „Megérjük-e, hogy a Kárpátok ormán ismét magyar lobogó leng?” Mint látható, a magyar csendőrséget erős nemzeti szellemben nevelik. Nálunk a jóhírnévvel, fegyelmi szabályzatokkal és lehetetlen szolgálati szabályzatokkal nevelnek, úgyhogy nem ritka már a sóhaj, hogy jobb volt a régi Ausztriában. — Hiába, „ahány ház, annyi szokás”.

Vegyes hírek között írja, hogy a Masaryk népművelési egyesület házi tanfolyamait ezek végezték már el kiváló eredménnyel. A legkülönbözőbb továbbképzésre nyújt alkalmat ez az intézet csekély havi 10 koronáért. Felhívja a csendőröket, hogy ezt az alkalmat különösen a négy polgári iskolai osztály elvégzésére minél többen és legelső sorban saját érdekükben használják fel.

Csománfalván a csendőrről háromtagú tolvajbanda fegyverrel megtámadta. A csendőrök a bandavezért, Kovács Györgyöt lelőtték, két társát megsebesítették. A csendőrök csak pisztolyt használtak. Ez is bizonyítja, hogy a pisztoly elegendő.

Újból panaszkodik, hogy a nyugdíjba menő bajtársak leszerelésénél lehetetlen nehezségeket támasztanak egyes gazdasági hivatalok olyan egészen apró felszerelés tárgyakért, amelyeket az illető még osztrák időkben vételezett fel.

A csendőrhümoreszkek harmadik kötetét az ügyészség ismét elkobozta.

A fegyverzet célszerűtlenségének újabb bizonyítéka, hogy egy csendőr megbotlott a kardjában, néhány bordáját betörte és hosszú időre szolgálatképtelen lett.

A Felvidéken és Ruténföldön beosztott cseh és morva csendőröknek áthelyezés iránti segélykialtásával mind szelebb körök kezdenek foglalkozni. Az „Obzor” azt akarja elérni, hogy mindenkit visszahelyezzenek, aki 10 évig szolgált az említett helyeken, ha áthelyezését kéri. Az áthelyezési költségeket az államnak kell viselnie.

Lapunk 6. számának hírvonatában a magyar közbiztonsági rádióról közölt cikket a megnyitási ünnepség kihagyásával, csaknem szószertint ismerteti, sőt értesültsége még jobb, mert így folytatja: További 700 rendőrségi és 160 határmenti vevőállomás kiépítés alatt van. A budapesti adónak saját víz- és villanyműve van arra az esetre, ha a városi üzemek felmondanak a szolgálatot. Bizalmas híreket rejtjelezve fognak továbbítani számjelkulcs alapján, amely minden rendőrségi vevőállomáson megvan. A gépházat a legmodernebb biztonsági berendezéssel látták el. A budapesti adó hullámhosszát 15—90 méter között lehet szabályozni. A határmenti vevőállomások egyben csendőrsők is, így a magyar csendőrség igen jól lett ellátva. Mi pedig ezalatt csak telefont és távcövet kapunk. Talán majd 10 év múlva fényképezőberendezést is adnak, de a rádiót közülünk — úgy látszik — senki sem éri meg.

—o—

Der Gendarmeriebeamte. (Ausztria.)

112. szám.

A csendőrségi illetékek letiltására nézve 1927. évben érvénybelépett törvény szerint a 150 S-es legalacsonyabb havidíjból kb. 11%, míg pl. 500 S-es havidíjbol már kb. 46% tiltható le végrehajtás céljaira. A szakegyesülések felterjesztéssel élt, hogy a 150 S-es havidíjat, mint letnimumot mentesítsék egészen a végrehajtás alól is a magasabb fizetéseknél is csökkentésként a leultható százalékot.

A gyermekek iskoláztatásának elősegítésére létesített állami ösztöndíjakkól a csendőrök gyermekei úgyszólván teljesen ki vannak zárva, mert a csendőrök a mai illetékekből nem tudják a városi magasabb iskolákba adni a gyermekeiket, tehát az ösztöndíjakra nem is pályázhatnak. A szakegyesülések ezért a minisztériumtól valamilyen kárpótlást kért a csendőrök részére.

A közalkalmazottak szövetségében a hadsereg képviselői javaslatot tettek aziránt, hogy a szolgálati idő felemelten való számításának (12 hónap 16 hónapnak számít) a kedvezménye, továbbá a csendőrségi pótdíj, amely részben a nyugdíjba is beszámít, — a hadsereg tagjainak is megadassék. A közbiztonsági szervek kiküldöttei a javaslatot megszavazták. A lap helyteleníti ezeknek az eljárását, s kéri, mi indította őket ennek a megszavazására, nem emlékeznek-e már a közelmúltban szolgálatellátás közben elhalt bajtársaikra? A hadsereg tagjai béke idején meghalnak-e szolgálatellátás közben, mint a csendőrök?

A vezető csendőrtisztviselők (csendőrtisztek) és a járás csendőrpáncsnokok (a mi szakaszparancsnokaink) részére 1929-ben hathónapos ismertető tanfolyamot rendeztek Grácban. Idén a vezetőség ezt megismételni szándékozik, azonban a tananyag csökkentése mellett a tanfolyam tartamát is négy hónapra leszállítva. A lap elvi vitatkozás mellett a tanfolyam egy helyen való megtartása helyett az egyetemi városokba való decentralizációt ajánlja.

—o—

(Franciaország.) L'Écho de la Gendarmerie Nationale.

2341. szám.

Megint a csendőrségnek megfelelő egyenruhával való ellátását teszi szóvá. Eltilti azt a hadügyminisztert, aki annak idején a csendőrségnek hagyományos, még I. Napoleon idejéből eredő jelvényeit, mint a lóherealakú vállzsinórt, a csendőrségi melldíszot s a fehér kardszíjat elévültnek jelentette ki. A csendőrség érdekében még a következő javaslatot teszi:

1. A fontos csendőrsők részére automobilon bocsátásának rendelkezésre, melyek a lovakat fogják helyettesíteni.
2. A csendőrség kiegészítését előmozdítandó, szükséges, hogy a szemléltetőbarnokok a külsősöket is megtekintésük meggyőződjének róla, hogy a laktanyák higiénikus berendezése megfelel-e a XX. század követelményeinek.

A vámvivatal panaszt emelt, hogy az Észak-Afrikából, Korzikából s a gyarmatokról Marseillebe s más kikötőbe érkező katonák csempészárut, főleg dohányt hoznak be.

E visszaélés kiküszöbölése tekintetében a hadügyminiszter rendeletileg intézkedik.

2342. szám.

A csendőrnagydíjasok szövetségének végrehajtó-bizottsága a csendőrség illetékeinek rendezéséért harcol. E célból összehasonlítja a csendőrség helyzetét a rendőrségével és a katonaság altisztjeivel. Jogi szempontból a csendőrsparancsnok s a csendőrök jogállata azonos a különleges rendőrség s a mozgórendőrség felügyelőinek szolgálatával. Ezek azonban csak előjáró rendorhatóságai útján működnek, míg a csendőrség a törvények s a rendőri büntetőrendszabályok áthágói ellen önállóan jár el, jegyzőkönyveit pedig közvetlenül terjeszti az ügyészség elé. Segít az újoncozásnál s lebonyolítja a közlekedést. Adandó esetekben a katonai rendorhatósági megbízott szerepét is betölti. Így a csendőrség szerepe sokkal nehezebb, mint a rendőr. Nehezebb a helyzete a csendőrség tagjainak a katonaság altisztjeinél is, mert a csendőrség tagjai állandóan szolgálatban állanak, még vasárnapjuk sincsen. Ezért kell a mértékadó köröknek illetményeiket rendezni, mely kérdés megoldásához 40 millió frank költségtöbblet kell a csendőrség s a mozgó köztársasági gárda és 4 millió a párisi köztársasági gárda részére.

2343. szám.

Az 1929. augusztus 10-én kelt belügyminiszteri rendelet intézkedik, hogy a rendőrség tagjainak egyenruhája úgy szín, mint szabás tekintetében, eltérő legyen a csendőrség egyenruhájától. Ez a rendelet, úgy látszik, írott malaszt, mert egy franciaországi városban a városi rendőrség tagjai a csendőrökéhez s a csendőrtisztkéhez hasonló sapkát viselnek. Mással egy rendőrsparancsnok a csendőrtisztzi sapka mellett lovastisztji jelvényt hord. Hasonló esetek vannak azonkívül máshol is. A lap síkraszáll, hogy a katonai jelvényeket illetéktelenek ne viselhessék.

Az 1928 december 1-én kelt rendelet a csendőrség szervezetéről, kiegészítve az 1929. június hó 27-én kelt utasítással, 160 lapoldal terjedelemben megjelent a Charles-Lavauzelle et C. könyvkiadó cégnél. Magában foglalja a csendőrség szervezetére vonatkozó összes tudnivalókat. Ára 5 frank.

2344. szám.

„Régi csendőrtörténetek” cím alatt írja egy tábornok, hogy 1928 év kezdetén Párisban egy bizottság döntött afelől, hogy mely testület legyen megbízva az útrendészet ellenőrzésével. Kár, hogy a tanácskozáások jegyzőkönyve nem közöltetett a nyilvánossággal. Csak a döntést ismerjük, mely az útrendőri szolgálat ellátását a csendőrségre bízta. (1928. évi május 19-én kelt miniszteri utasítás.) A csendőr nem az utca embere, mint a rendőr. Ő a szabad mezők embere. Üldözi a tolvajokat, gyilkosokat, harcban áll a vadászokkal. A nyílt terepen szolgálatot teljesítő csendőr ismeri legjobban Franciaország útjait. Ő van erre a szolgálatra legjobban hivatva. Már az 1610 május 27-én kelt királyi rendelet a maréchaussée feladatává teszi „az utakat szabaddá tenni s biztosítani”. Hasonlóan rendelkezik 1670-ben de Lamoignon a prévótokkal szemben. A XVIII. században hozott rendszabályok meghatározzák, hogy hány lovat szabad a kocsik elé fogni. A kétkerekű taligák a kis alakra nehezedett nagy súly miatt okozták az utak állapotának romlását. Ily járműveket október 1-től április 1-ig csak 4 lóval, április 1-től október 1-ig csak 3 lóval volt szabad húzatni a lovak, a taliga s a szerszám eldobzásának és 1300 livre pénzbírság kiszabásának terhe alatt. Négykerekű kocsik a szükséges számú lovak által voltak vontathatók. Az ellenőrzéssel a maréchaussée bízott meg. Később hozták be az út melletti korlátokat. A szabad közlekedés biztosítása azután a csendőrség kötelességévé tétetett. E tekintetben több törvény, a forradalmi V. év germinal 28-iki, a X. év 29. floreali, az 1851 május 30-iki és különböző rendeletek intézkedtek. A mult is bizonyítja, hogy a csendőrség az egyedüli testület, mely hivatva lehet a szabad közlekedés biztosítására. Meg kell állapítani, mely technikai, közigazgatási, törvényhozási intézkedések szükségesek arra, hogy a csendőrség ezen szolgálatát teljes eredménnyel láthassa el. Számolni kell a körülménnyel, hogy az automobílok számának rohamos növekedésével az útvonalakon a személyi biztonság is csökken. Ezen veszéllyel szembe kell nézni s ennek megfelelően szervezni meg a csendőrség s a köztársasági gárda ezen szolgálatát.

Egy franciaországi városkában két köztársasági gárdista két lövéldöző kommunistát fogott el. Ezek bekísérése alkalmával a kommunistaérzelmű községi előjáró lealacsonyító szidalmakkal illetve a gárdistákat. A lap erősen kikel ezen eljárás ellen s a jövőben erős védelmet követel a csendőrök s a gárdisták részére.

Séta közben.

Legelőször is, mielőtt elindulnánk a sétára, arra kérem rajtarsaimat, a Csendőrségi Lapok olvasóit, se ne csodálkozzanak azon, se ne haragudjanak azért, ha a címmel: „Séta közben” gyakrabban találkozunk lapunk hasábjain és ha látják, hogy a téma, amit itt hosszabb-rövidebb lélekzetben megtárgyalunk, nem — szaktéma.

Hisz éppen ez az. Azzal akarom kezdeni a sétát, hogy mindjárt hadat üzenek a háborúelőtti tradicionális ferdéségnek, amely ön- és végcélnak tekintette magát a szakot, a szakképzettséget, a szaktudást és az egyént — hogy így fejezzem ki magamat — a szaktökéletességnek oly égbenyúló magasságaiba sarkantyúzta, hogy az illetőnek, amikor nem várt komolyra fordult a dolog, nem maradt más hátra, mint a magasból — lezuhanni. Igen, mert mikor dönteni, határozni kellett volna valami felől, ami nem tartozott szigorúan a szakmájába, nem tudott a szerencsétlen specialista, mert minden, ami a szakmáján, hivatásán kívül esett, mind áttörhetetlen sötétségbe volt burkolva a számára.

Ez persze nem ránk, csendőrökre, azaz nem csak ránk vonatkozik, egyik főjellegzetessége volt ez a régi Osztrák-Magyar Monarchiának, egy bizonyos fokig a hatalmas német birodalomnak is és mindaddig kitünően bevált a „szak-gép-ember-tökéletesítés”, amíg a háború ki nem tört, amely azután másra tanított.

A háború megtanított arra (vajjon csakugyan megtanított-e?), hogy a jogi vagy katonai tudományok mellett igen jó például, ha tudjuk a módját, hogyan kell a fagyott tallórépából gulyást készíteni és az is kétséget kizáró módon beigazolódott, hogy a sztratégiának karöltve kell járnia a politikával és viszont. Nem elég hát, ha valaki kitünő sztratégus, de iskolázatlan politikai dolgokban, mint ahogy hiábavaló háborúban a politikai kitünősége, ha a hadvezetés művészete laikusan idegen előtte. Példát erre? Hát van sok. De hogy a legismertebb események kapcsán hozzam fel a példát, ott van Hoffmann német tábornok. Mint vezérkari alezredes és ezredes, ő dolgozta ki a leghíresebb keletporosz-, majd oroszországi győzelmes csaták terveit, később aztán Breszlitovszkban, mint a béke delegáció tagja, nemcsak súlyos politikai baklövéseket követett el, de a szó szigorú értelmében véve kompromittálta a béke delegáció többi német tagjait. Kühlmann és Czernin mint kényes kérdéstről emlékeznek meg Hoffmann tábornok politikai tapasztalatlanságáról, a nemrégben Szovjet-oroszországból száműzött Trockij pedig, aki akkor a szovjet delegáció vezetője volt, így emlékezik meg a tárgyalás egyes részleteiről: „... General Hoffmann setzte seine Soldatenstiefel auf den Tisch” (Hoffmann tábornok rárakta katonacsizmáit az asztalra), ami annyit jelent, hogy akkor is katona, csak katona volt, amikor politikuskusnak kellett volna lennie.

Ez a diszharmonia politika és hadvezetés között volt egyik legkárosabb következményekkel járó gyengesége a központi hatalmaknak, viszont ennek ellenkezője — tehát a kölcsönös megértés — volt az ántánt legfőbb erőssége

és ez háritotta el fejük felől — nem is egyszer-kétszer — legválságosabb időkben a bajt.

Egyébként annak igazságára, hogy az élet — különös-képpen a mai élet — sokféle ismeretet, a szaktudáson kívül sok más tudást is követel meg úgy a magas, mint az egyszerű közfunkcionáriusoktól, rá kellett mindenkinek jönnie, aki az utolsó két évtized eseményeit mint felnőtt ember végigélte s — nem beszélve most vérről, iszonyatról, éhezésről — az emberi ostobaságnak néha jó-, néha rosszindulatú megnyilvánulásait talán saját magán kellett éreznie, avagy közvetlen közelből látni és hallania.

Gazdasági, politikai, szociális és társadalmi okok és okozatok olyan szorosan kapcsolódnak egymásba, hogy — természetesen a szakot, a hivatást legelső helyre helyezve — azon kell lennünk, hogy minél több univerzális ismeretre tegyünk szert, mert ha a k. u. k. örökség tradicionális útján megyünk tovább — was geht das dich an? —, akkor minden szakképzettségünk és szaktudásunk dacára is, éppen akkor fogunk egy nagyot botlani, talán el is botlani, mikor a bőrünkre megy a dolog.

Nincs az a könyv, sem szépirodalmi, sem tudományos, sem speciális, sem univerzális értékű tartalommal, amely az életet pótolni tudná. Az élet a legnagyobb tanítómester. Oktatási módszere a legegyszerűbb, érzékelhető s meggyőző. Az élet sokszor jelentéktelennek, naivnak, nevetségesnek, unalmasnak, avagy ostobának látszó jelenségei olykor fáklyafénnyel világítanak bonyolult problémákra, amelyek megértésén agyunk sokszor álmatlan éjszakákon hiábavaló munkát végez.

Azok a dolgok, amelyekről „Séta közben” megemlékezünk, minden rendszer nélkül jönnek, úgy, ahogy séta közben a pázsitot az aszfalt, a falusi fazsindelyes házat a hatemeletes palota váltja fel. Ha az írásom, „Séta közben” célját úgy körülbelül megjelölni tudnám, akkor azt mondhatnám talán, ez az írás arra szolgál, mint ételnél a só vagy egyéb fűszer.

Van egy étel Kínában, úgy hívják, hogy beri-beri, hántott rizsből készül és mert a lakosság egy részének nincs módja, hogy étkezésébe változatosságot vigyen, ez a folytonos beri-beri, akárcsak a románok egy részénél a puliszka, a folytonos puliszka, súlyos betegséget szokott előidézni.

Ez a beri-beri jut eszembe, amikor azt állítom, hogy a szellemi tevékenykedésnek szigorúan csak egy irányban történő foglalkoztatása károsan befolyásolhatja nemcsak a szellem rugékonyságát, de lassan képtelenné teszi az agyat a gondolkodásnak átfogóképességére.

Erre pedig szükségük van nemcsak a Hoffmann tábornokoknak, de sok esetben már a fiatal rangidős csendőrzárvezetőnek is, hisz adódtak és adódhatnak elő helyzetek, amikor cselekvése előtt ezt, azt, amazt latolgatnia kell.

Ezért kérem az olvasót, ha netalán ellenkeznek meggyőződésével, hogy egy szaklapban, a csendőrség szaklapjában bártáncosnokról vagy teniszállatvásárról beszélünk, legyen elnézéssel, hagyja ki ezt a „Séta közben” rovatot és gondoljon arra, hogy a testület 12.000 tagja között talán olyanok is fognak akadni, akik valami kis változatosságra vágyanak. Egyszóval gondoljon a beri-berire.

Apropos! Nem a beri-beri. A tenyészállatvásár. A külső Kerepesi-út közelében lévő nagy térségen még most is kopácsolnak, kalapálgatnak a lebontott csarnokok, bódék körül. Aki megnézte a múlt hónapban ezt a tenyész-állat- és mezőgazdasági kiállítást, az olyasvalamit látott, amit sem Londonban, sem Párisban semmi pénzért nem láthat. A magyar agrárállamnak oly pazar produktumai kerültek állatok, gépek s egyéb termékek képében az ember szeme elé, amelyet semmiféle színházi vagy sport attrakció

nem tud pótolni, még a Galli-Curci sem. A városi embernek különösen azért esett jól kimenni az állatok közé, mert az egymás közötti tülekedésben megfagyott szeretet mintha felengedett volna a birkák, juhok, lovak és tehének társaságában. Nem, ez nem tréfa. Az ember odaállhatna a sarki hordár mellé reggeltől estig és vizsgálhatná a szembejövőket és a szembejövő 10—12.000 ember tekintetében nem sikerülne felfedezni összesen annyi jóságot, hűséget, önfeláldozást, mint amennyit ennek a kiállításnak egyetlenegy kutyaóljában talál. Megcsodálni való szép is annyi volt egy tömegben, hogy szinte elveszítették az értéküket, mint ahogyan egy bálteremben éjjel körül alig-alig tudjuk már a szépséget értékelni, a parfümilletet érzékelni, hiszen száz meg száz szép nő gomolyog mint egy hangyaboly és száz- és százféle parfümillet immunizálja egymást... A tehének között volt egy (a nevére, sajnos, már nem emlékszem, pedig megérdemelte volna, mert ha álomból felkeltve is tudom, hogy az X futballcsapat balszélsőjét hogy hívják, miért ne jegyezhetném meg ennek a tehénnek a nevét), amely — sőt úgy is megérdemelné, hogy „aki” — egy év alatt nem kevesebb, mint 12.500 liter tejet adott, egy napra tehát átlagosan 41 liter esik. Ennek fejében gazdájától egész évben nem kapott több szecskát, mint amennyit a már említett balszélső egy játékra eső játékosgázsijából egész évre busásan be lehet szerezni. Valami páratlanul érdekes volt abban is, amikor a legmodernebb tankhoz hasonló, tekintélyt parancsoló legújabb szövszövőgépet szemléltem, de ugyanakkor tucatnyi szebbnél-szebb fogat elején elhajtott előttem — mint egy valószínűtlen álmom régi időkből ezek között a turbinák, motorok között — ragyogó ezüstveretes szerzőmben, egyforma lépésben, szügynekszegett nyakkal a legpazarabb ötősfogat.

A kontraszt olyan éles volt, amellet olyan eredetien érdekes, hogy amerikai globetrotterek képesek lettek volna ezért a látványért egymagáért eljönni Budapestre. Ha... Igen, ha... Mert éppen ez volt a legelszomorítóbb ezen a kiállításon, hogy alig volt idegen. Idegenforgatóinknak kellene érteniök, hogy mi az idegent nem foghatjuk meg olyan dologgal, amelyet másutt is lát vagy hall, nekünk specialitással kell előállnunk, mint Salzburgnak a passió-játékokkal, Lourdesnek a csodatévő barlangjával, Szent Moritznak a téli sportjaival. Hát ez a kiállítás ilyen valami volt. Csak még eredetibb, még szebb, még értékeesebb.

Mikor kijöttem a kiállításról és megvettem a legfrissebb déli ujságot, abban olvastam, hogy az ausztráliai Sidney elektrotechnikai kiállításán kigyulladt három villamoslámpa, amelyeket Marconi gyújtott meg a génuai kikötőben horgonyzó yachtjáról. Sidney 10.000 kilométerre van Génuától, dróthálózat nem köti össze a két várost, de a három villamoslámpácska mégis kigyulladt egyetlen gombnyomásra.

*

Megint eszembe jutott az ötősfogat. Egy letűnt évszázad ködbevesző, homályos emlékezése. Aztán Marconi... 10.000 kilométer... hálózat nélkül kigyulladó három villamoslámpa...

Egy eljövendő évszázad ködös, homályos megsejtése. Csak a ma — az nincs sehol.

Notus.

—o—

Groffits Gábor gazdasági akadémiai tanár kitüntetése. Groffits Gábor keszthelyi gazdasági akadémiai tanárt, aki a hévízi csendőrtthon tervezése és építése terén a csendőrségnek önzetlenül és nagy szívességgel állott rendelkezésére, a belügyminiszter úr dicséző elismerésével tüntette ki. Az ő tervei és szakértő felügyelete alatt épült fel az

otthon s az évenként ismételt tatarozási munkálatokat is ő irányította. A belügyminiszter úr dícsérő okiratát *Fischer József* tábornok *Groffits Gábor* lakásán nyújtotta át. Megjelentek ezen a családiaszen bensőséges ünnepségen *Schönherr Károly* ezredes, *Szopkó Győző* ezredes, *Asvány Mihály* g. százados és *vitéz Ugray Gábor* százados. *Fischer* tábornok úr közvetlen, meleg szavak kíséretében nyújtotta át a dícsérő okiratot és a csendőrtisztikar hálájának jeléül egy művészi kivitelű, nehéz-ezüst szivardobozt, amelybe a csendőrotthon látképe is be van vésvé.

A balatonfüredi csendőrgyógyház megnyitása. A balatonfüredi csendőrgyógyházban az emésztő- és légzőszervek hurutos megbetegedéseiben, vese- és anyagcserebántalmakban, vérértelenségben és idegbetegségekben szenvedő s a kimerültségük miatt pihenésre és üdülésre szoruló csendőrtisztek, altisztek és azok családtagjai nyerhetnek elhelyezést. A gyógyház téli és nyári üzemmel egész éven át nyitva van, a következő gyógyidőszakokkal: I. Január 2—január 29. II. Február 2—március 1. III. Március 5—április 1. IV. Április 5—május 1. V. Május 5—június 1. VI. Június 5—július 2. VII. Július 6—augusztus 2. VIII. Augusztus 6—szeptember 2. IX. Szeptember 6—október 3. X. Október 7—november 3. XI. November 7—december 4. XII. December 5—január 1-ig. A vérszegények, idegbetegtek, kimerültek elsősorban az V—IX. gyógyidőszakban, a többi, fent felsorolt betegségekben szenvedők pedig az I—IV. és a X—XII. gyógyidőszakban nyernek beutalást. Azok a szívbetegségeket, akiknek szénsavas fürdőre sürgős szükségük van, kivételesen bármelyik gyógyidőszakban beutalhatók. Ha hely van, a rendes gyógyidőszakokon túlmenő időre is történhetnek beutalások, de igénybe lehet venni hely esetén a gyógyházat közvetlenül a gondnok útján rövidebb időre, napokra is. Az utóbbiak naponta 4 pengőt fizetnek személyenként és ártérítés ellenében kedvezményes fürdőjegyeket is kaphatnak.

A beutalásokat a belügyminiszter (VI/b. osztály útján) intézi. Beutalást kérhetnek a tényleges és nyugállományú csendőregények családjukkal, továbbá az özvegyek és árvák. Ha üres hely van, a honvédség és államrendőrség tagjai is — de csak saját személyükre nézve — beutalhatók. Gyermekek csak betöltött 6. életévüktől kezdve utalhatók be. Fertőző betegek nem kapnak beutalást.

A kérvényeket szolgálati úton kell a belügyminiszterhez (VI/b.) felterjeszteni. Csatolni kell a kérvényhez 80 filléres okmánybélyeggel ellátott csendőr (honvéd vagy hatósági) orvosi bizonyítványt, amelyben az orvosnak arra vonatkozólag is nyilatkoznia kell, hogy a kérvényező: nem tüdővésztes, nem bőrbajos, undort keltő nyílt sebe nincsen, nem szenved fertőző betegségben, kórházi ápolást nem igényel. A kérvényben azt is be kell jelenteni, hogy a kérelmező mikor volt utoljára a hévízi csendőrotthonba, illetve a balatonfüredi csendőrgyógyházba beutalva. Azt is fel kell tüntetni, hogy ha a kért időszakban hely nem volna, melyik másik időszakot kéri. A nyugállományú folyamodók a beutalmi kért családtagokkal való együttélést nyilatkozatban jelentsék és a kérvényeket a nyilvántartó gazdasági hivatal útján terjesszék fel. A ténylegesek, ha családi pótlékban nem részesülő családtag beutalását kéri, nyilatkozatban jelentsék, hogy azzal állandó közös háztartásban élnek és eltartásukról ők gondoskodnak.

A beutalás idejére a tényleges állományúak egészségügyi szabadságot kapnak, ez az évi rendes szabadságba nem számít be, de évente csak egyszer vehető igénybe és pedig vagy Hévízzel vagy Balatonfüreddel kapcsolatban. Ha van hely, egy évben mindkét helyre lehet beutalást nyerni, de akkor az egyik beutalás rendes szabadságnak számít. Az V—IX. időszakokban 62 tiszt és 62 legénységi állományú, az I—IV., illetve X—XII. időszakokban 40 tiszt és 40 legénységi állományú egyén utalható be, elvileg fele tényleges, fele nyugdíjas.

Étkezési penziószereűen, naponta négyszer, közös éttermekben felszolgálva. Gyógy- és ételmezési költségek naponta: altábornagy és tábornok 4.—, ezredes 3.—, alezredes és őrnagy 2.50, százados és főhadnagy 2.—, hadnagy és zászlós 1.80, legénység 1.50 P. A nyugállományúak naponta: 300 P vagy ennél/ alacsonyabb havi ellátási díj élvezetében állók (lakbér, családi pótlék, nevelési járulék, sűrűlési pótdíj nem számít bele ebbe az összegbe): 1.— P, 300—425 P-ig 2.— P, 425—570 P-ig 2.50 P, 570—700 P-ig 3.— P, 700 P-től feljebb 4 P. A napi ellátás valóságos összege 6 P, a különbözetet a nyugdíjegesek után a kintestár, a nyugállományúakért pedig a nyugdíjjárukelalap téríti meg, illetve számolja el. Özvegyeknél az özvegyi nyugdíj összegét lakbér és nevelési járulék nélkül, szülőtlennél árváknál a kegyelmi ellátás összegét veszik alapul. A költségeket a beutalással együtt kiküldött csek-

lapon előre kell befizetni és a csekklap feladószervényét kell a gondnoknak felmutatni.

A beutalt tényleges állományú csendőrtisztek legidősebbje a gyógyház parancsnoka. A parancsnok megengedheti, hogy a látogató hozzátartozók a gyógyházban étkezzenek és szálljanak meg. Gondnok egy vezényelt tényleges csendőr g. tiszt, mellé háromhónapos felváltással egy g. tiszthelyettes nyer beosztást.

Az orvosi szolgálatot szerződötett balatonfüredi orvos látja el.

A gyógyház f. évi június 5-ével, vagyis a VI. gyógyidőszakkal nyílik meg. A kérvényeknek május 10-ig a belügyminisztérium VI/b. osztályába be kell érkezniük.

A megnyitási ünnepélyes keretek között fog megtörténni, arról annak idején beszámolunk. Most csak a legszükségesebb tudnivalókat közöltük olvasóinkkal, hogy a beutalásra számítókat a beutalás módzatairól mielőbb értesülhessenek.

Fegyverhasználatok. *Molnár János* V. csendőr napos szolgálatban a postára menve, Gölle község templomterén *Ságyári János* 19 éves, igali lakos, lókupec cigányt tettenérte, midőn az a gyalogjárón vizelt. *Molnár* csendőr nevezettet igazolásra szólította fel, aki „nem parancsolsz” szavakkal felelt. Erre a fellépő csendőr őrizetbevételét jelentette ki és felszólította, hogy kövesse őt az őrsre, azonban a cigány nem engedelmkedett. *Molnár* csendőr ekkor karját megfogva kényszerítette a továbbmenésre, miközben az ellenszegülő a csendőrt pusztá kézzel arculütötte és futásnak eredt. A csendőr mintegy 1-km távolságon át üldözte és a cigánytelepen elfogta. Ekkor a cigány mellenragadta *Molnár* csendőrt, aki kardjával hasbaszurta és életveszélyes sérülést ejtett rajta; a kaposvári közkórházban ápolják.

Fehér György kéthelyi lakost szénlopásból kifolyólag kikérdezés végett a járőr pihenőjére hivatta. Nevezett a pihenőhelyen meg is jelent, amikor azonban a járőr kikérdezéséhez fogott, *Fehér* gyanúsított, anélkül, hogy válaszolt volna, sarkon fordult és elszaladt. Járőr a gyanúsított után sietve, azt a pihenőhelytől kb. 400 lépésre lakó *Antal József* lakásán megtalálta. Ott a járőr felszólította, hogy menjen be vele a község-házára, de a gyanúsított ezt megtagadta. Erre *Pap Lajos II.* törzsrőmester járőrvezető kijelentette az elfogását, de mert a gyanúsított mégsem engedelmkedett, meghagyta *Vanyik József* csendőr járőrtársának, hogy bilincselje meg. *Fehér György* a bilincselés közben *Vanyik* csendőrt fejbeütötte, majd ismételten útréte emelte a kezét. *Pap II.* törzsrőmester szuronyával a gyanúsított combjába szúrt. *Fehér* sérülése súlyos, de nem életveszélyes. A kivizsgálás folyik.

Szerelmi dráma. *Szecssei Rafuel* jászárokszállási őrsbeli őrmester április 8-án 10 órakor Budapesten, a gellérthegyi sétányon agyonlötötte *Ördög Margit* 22 éves jászárokszállási leányt és azután öngyilkosságot követett el. Mire a mentők a tragédia színhelyére értek, mindketten meghaltak. Szecssei őrmesternek tulajdonképpen Tiszavárkonyba kellett volna utazni, ahova áthelyezés folytán kellett volna bevonulnia. Az oktanak és meggondolatlan szerelm azonban eltérítette a kötelesség útjáról: 8-án hajnalban a leánnyal együtt Budapestre utazott. A gellérthegyi sétának több szemtanúja volt. Ezek közül egyesek azt állítják, hogy a leány idegesen viselkedett, volt valami vonakodás a magatartásában s a helyzetből is, ahogyan az egyik padon találták, arra lehet következtetni, hogy Szecssei őrmester pisztolya elől menekülni akart, nem bizonyos tehát, hogy közös akarattal mentek a halálba. A leányt két pisztolylövés érte, egyik a mellén, a másik a fején. Szecssei őrmester föbelötte magát s a lövés a fejét csaknem teljesen szétromcsolta. A vizsgálat folyik. Szecssei őrmester mindössze 24 évet élt s mint csendőr, ebből is alig egynéhányat. Kezdeten volt életnek s életpályának egyaránt. Sem az életkora, sem a szolgálati körülményei nem voltak még távolról sem alkalmasak arra, hogy komoly szerelmnek átadhassa magát. Nem ismerjük azokat a közvetlen okokat, amelyek végzetes tettét kiváltották, de maga a tény elég a megítélésre: ebben az életkorban a férfi s különösen a csendőr ne adja át magát a szerelmnek, mert ebből jönnek sorozatosan a véres tragédiák. És még valami: még a maga élete fölött sem rendelkezik korlátlanul a becsületesen gondolkozó férfi, másnak az életéhez pedig a szerelm címén se nyúlhat hozzá, mert ez is éppen olyan közönséges gyilkosság, mint a többi. Érthetetlen, hogy a mai nyomasztó viszonyok között, amikor annyi sok ember küzd véres verejtékkel a mindennapi betevő falatért, akadnak emberek, akik aránylag nagyon is jómódjukban elveszítik a fejüket s ahelyett, hogy a kötelességtudat és észszerű életbeosztás útján jobb sorsukért hálát s megelégedettséget mutatnának, eldobják az életüket és magukra veszik a legszennesebb bűnt: a mások vétét is.

Baleset. A szegedi nyomozó alosztály állományába tartozó **Horváth Antal** tiszthelyettes folyó évi április 5-én Kis-kundorozmán polgáriruhás szolgálatot teljesített. Pihenő közben **Frommer Stop** pisztolyát szétszedte és összerakta, miközben a pisztoly véletlenül elsült, a lövedék a **Horváth** tiszthelyettes hasába fúródott és azonnali halálát okozta. A Szegedről kirendelt mentők az első segélynyújtást megkísérelték, de már eredménytelenül. Az eset közelebbi körülményeinek kivizsgálása folyamatban van.

Éjféli körüli utakon vigyázni kell. A visegrádi őr állományába tartozó **Dankó József** csendőrt Visegrád községben március 29-én 1 óra tájban szolgálaton kívül, midőn egy nő ismeréséhez akart bemenni, ismeretlen tettes hátulról egy kemény tárggyal kétszer fejbeütötte és rajta könnyebb sérülést okozott. Az eset kivizsgálás alatt áll.

Közlekedési Kihágások. A csendőrség és a rendőrség részére írta dr. **Élthes Gyula**. A járőrszolgálatra használható, könnyen kezelhető zsebfüzet magában foglalja az összes szárazföldi közlekedési kihágásokat, így a vidéki gazdák érdekében kiadott közlekedési pótrendeletet is. A zsebfüzetet a belügyminiszter engedéllyel való használatra alkalmasnak találta. Megrendelhető a szerzőnél, Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 35, III. 8. Ár a portómentesen 1 P 20 fillér, befizetési lappal.

Dícséretek. A m. kir. csendőrség felügyelője a szolgálat teljesítése közben szerzett érdemek elismeréséül **dícsérő okirattal** látta el:

a m. kir. székesfehérvári II. kerület állományában **Ábrahám Lőrinc, Albert Ferenc, Horváth István, Pap Miklós I., Ihyés Ferenc, Nagy Mihály, Lukács János, Németh Károly I., Padlovics Imre, vitéz Nyitrai István, Bor József, Szkurka János, Almási József és Valló János** g. tiszthelyetteseket továbbá **Hart János és Szabó Mihály II.** törzsrőrmestereket.

A m. kir. szombathelyi III. kerület állományában **Lázár Alajos, Fendrik Károly, Szabó Lajos, Fülöp János, Teller József, Székely Lajos és Balogh Péter** tiszthelyetteseket, továbbá **Müller Mihály** törzsrőrmestert.

A m. kir. pécsi IV. kerület állományában **Serák Ferenc** alhadnagyot, **Mészáros József I., Gáspár Dávid, Király Sándor, Szabó Bódog, Pobori Lőrinc, Kajcsos János, Szántó József I., Szabó János V., vitéz Tóth István, Miklósi György, Boldog József, vitéz Érczes Károly, Pál Sámuel, Kutass János és Kovács Ferenc II.** g. tiszthelyetteseket.

A m. kir. debreceni VI. kerület állományában **Incze Gyula, Nagy Sándor, Szilágyi László, Szűcs Mihály, Both András, Szabó József III., Lázár Manó, Burkus István, Váczi Nagy János és Kozma Mihály** tiszthelyetteseket, továbbá **Daróczy Benjámin és Varga József II.** törzsrőrmestereket.

A m. kir. székesfehérvári II. csendőrkerület parancsnoka a szolgálat teljesítése közben szerzett érdemek elismeréséül **dícsérő okirattal** látta el **Jánossy Rudolf** alhadnagyot, **Bertalan Lajos, Horváth József, Czinege Lajos, Kövári Sándor, Kupán György, Kastal Péter, Mészáros József II., Fazekas János, Fodor Sándor, Kocsis Ferenc, Asboth Imre, Szakonyi József, Kovács Mozsár József, Czinege Ferenc, Horváth Sándor I., Kádár Ferenc, Szász István I., Balázs Péter, Zsebi József, Vass Sándor, Biró István, Fejes Sándor, Takács János II., Matusz Péter, Hunyadi János, Benkő Lőrinc, Kajtár István, Bagesán József, Bakonyi István, Molnár Lajos, Győrke Lajos g., Ifji István g., Pilibán Imre, Varga Ferenc g., Nemes György g. és Reiter István** tiszthelyetteseket, **Kázmér Ferenc, vitéz Molnár Sándor, Kovács Flórián, Kovács József András, Péntes József, Gina Mihály, Kitta Pál, Kajdi István, Kurucz György és vitéz Kerényi Béla** törzsrőrmestereket, **Menyhárt Vendel és Molnár Ferenc** őrmestereket, továbbá **Hutár Géza** II. oszt. altisztet; nyilvánosan megdícsérte **Kvasznycica József, Kiss Zsigmond g., Jánó István, Fehér Gyula, Molnár István II., vitéz Szabó Imre, Gáspár Ferenc, Horváth Imre és Kósa János** tiszthelyetteseket, **Kollár Imre, Németh József I., Novák Kovács Imre, Bődöcz István, Ambrus Géza, Kiss Imre, Lérer Ferenc, Pizskálék Sándor és Józsa János** törzsrőrmestereket, továbbá **Holczer József, Balogh György, Oroszi Lőrinc, Juhász József, Tóth Ferenc V., Cszimadia Gábor, Fekete István, Németh Mihály, Schöffer István, Horváth Endre, Persaits József, Ferenczy István, Juhász Gábor, Tóth Lajos III., Écsi Imre, Papp József, Szalai Lajos VI., Bartha Alajos, Koppányi Károly, Horváth György, Gere Sándor, Belső Gyula, Keresztény József, Vejczy Ferenc, Hencz József, Pihokker István, Váli Tóth János, Babos József, Németh Károly és Horváth Ignác I.** őrmestereket.

A m. kir. szombathelyi III. csendőrkerület parancsnoka **dícsérő okirattal** látta el **Porpácz Gyula, Béndek Mihály, Me-**

chura Boldizsár, Aczél György, Varga Lajos I., Busa Vendel, Ternóczky Sándor, Tóth Imre, Major Lajos, Pintér Sándor és Erdős Lajos g. tiszthelyetteseket, **Link Adám, Söjtöri József, Szabó István I., Rózsa György, Pivatesi Antal és Varga István II.** törzsrőrmestereket; **Molnár István és Vincze István II.,** őrmestereket; nyilvánosan megdícsérte **Dobri József és Orovecz István** tiszthelyetteseket, **Riener Ferenc, Völler Mihály, Söjtöri József, Nagy István I., Cseteb Lajos és Samu Ferenc** törzsrőrmestereket, **Sulyok János, Király Elek, Németh János III., Somogyi Sándor, Fonyó István, Nemes János, Göcze József, Varga Dénes, Szakály Imre, Vida Márton, Markovics Gusztáv, Saling Dezső, Bődöcs Antal, Török Ferenc, Horváth Gyula II., Deák Antal, Mészáros Lajos I., Tóth László II., Déri József, Németh János III., Varga Dénes, Szollár János, Lippi Kálmán és Horváth Elek** őrmestereket, továbbá **Papp Jenő és Tóth Lajos IV.** csendőröket.

A m. kir. debreceni VI. csendőrkerület parancsnoka **dícsérő okirattal** látta el **Mihálydeák János** alhadnagyot, **Kétegyházi Imre, Szabó István, Péntes Lajos és Bardócz Sándor** tiszthelyetteseket, **Herczku Gyula, Balogh Áron, Bornyás István, Maklári József, Bálint István, Jankó Ferenc, Salánki András, vitéz Osváth József, vitéz Kalocsai Gusztáv, Lajos István, Mészáros János és Mészáros Gusztáv** törzsrőrmestereket, **Balogh János és Vajás Endre** őrmestert.

Házasságot kötöttek. A m. kir. pécsi IV. csendőrkerület állományában **Papp Lajos II.** törzsrőrmester **Biró Mária** llo-nával Balatonszárszón.

Eladó egy jókarban levő **Mignon-írógép** 80 P-ért, vagy tízheti részletfizetésre 100 P-ért. (Felföldi György csendőr, Bácsmadar.)

Cikket nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk s azt közlés esetén megfelelően honoráljuk. A lapunkban megjelent közlemények tulajdonjogát fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad utánnymatni. — Kéziratokat nem adunk vissza. A közleményeket kérjük az ivnek csak az egyik oldalára, félhasábosan és írógéppel vagy könnyen olvasható írással írni. Kéziratok sorsáról csak a szerkesztői üzenetek között adunk választ, azért kérjük mindig megírni, hogy milyen jelige alatt válaszoljunk. — A szerkesztői üzenetekben mindenkinek válaszolunk, levelet nem írunk. Jeligéül kérjük kisebb helységek neveit választani, mert az azonos jeligékből származó félreértéseket csak így lehet elkerülni. Ha jelige nincsen megjelölve, az érdekelt nevének kezdőbetűit és az állomáshelyét használjuk jelige gyanánt. Közérdekű kérdésekre a „Csendőr Lekszikón” rovatban válaszolunk. Előfizetni csak legalább félévre lehet. A csendőrség tényleges és nyugállományu legénységét egyénei az előfizetési ár felét fizetik. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert a felszólítás költségét külön felszámítjuk. — A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Nemzeti Hitelintézet Budapest-krisztinavárosi fiókjának (Budapest I., Krisztina körút 141) 1672. számu csekkszámlájára befizetni, a csekkre pedig feljegyezni, hogy a befizetés a Csendőrségi Lapok javára történt. — A hozzánk intézett leveleket így kell címezni: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest I. ker., Vár, Országház utca 30. szám”.

„Indulat.” A nyomozási feladatot — mint írja — csak részben oldotta meg helyesen. A másikban is bizonyára volt valami hiba, mint ahogy a mostani pályamunkája sem sikerült. Ha kifogástalan munkát küld be, idejében, neve bizonyára szerepel a megfektők között.

Maroshídfő. 1. A szolgálat időtartamát az elindulástól a bevonulásig kell számítani és pedig a szolgálati lap adatai szerint. Ha a szolgálati lappal szolgálatba indult járőrnek vonaton kell teljesítenie a szolgálatát (pl. elővezetés), a menetlevélre a vonat indulásának és megérkezésének az időpontját igazoló bélyegzők kerülnek, a vezénylési pótdíj szempontjából azonban nem ezek az időpontok a mérvadók, hanem — mint mondtuk — a szolgálati lapra feljegyzett elindulási és bevonulási időpontok. A levelében írt esetben tehát a szolgálat időtartama 15 óra s így egy adag vezénylési pótdíjat fel lehet számítani. A menetlevél alapján elszámolni nem lehet, mert a menetlevél adatai szerint vezénylési pótdíj nem volna illetékes. 2. Mindkettőre vonatkozik. 3. A háborús emlékéremre vonatkozó alapszabályok 1. c) pontja szerint a hadiárvaik közül csak a legidősebb fiúkat illeti meg az érem. Különös, hogy az elsőszülött fiú a fiatalabbik fiútestvére javára lemond az éremről, amint írja. Az érem tulajdonképpen a hősi halált halt apát illeti meg, utód csak a halott apa érdemeiért és annak nevében kapja meg. A hősi halott apa emlékének a megbecsülése ez csupán, nem pedig egyéni elismerés az utódnak. Arra pedig, hogy a halott apa emléke tiszteletben tartassék, legelső sorban a legidősebb fiú hivatott s az ezzel kapcsolatos ténykedések elvégzése is az ő kötelessége. Lehetnek mindamellett esetek, hogy a legidősebb fiú nem méltó és nem alkalmas, vagy nem is hajlandó erre a szerepre. Ezt a körülményt az érmet adományozó hatóságnak be kell jelenteni s kérni kell, hogy a család más tagja vehesse át az érmet. Ez azonban a legidősebb fiú határozott és súlyos megbélyegzését jelenti, ezt tehát a családnak, mielőtt tenne valamit, fel kell tárnia előtte. 4. A hátszalagnak a derékszíj alá kell jönnie a felcsatolásnál. Ez nem azt jelenti, hogy a derékszíjat a hátszalagra rácsatoljuk s így a hátszalagot a derékszíjjal el-takarjuk, hanem azt, hogy a hátszalag a felcsatolt derékszíjtól lefelé feküdjön.

Komárom. Pallavicini György őrgróf lakóhelye Mosdós, Somogy megye.

Szittnya. Kihallgatáson kérje, hogy ügye sürgősen kerüljön át a csendőrséghez. Bizonyos számú próbacsendőrfelvétel lesz. Azzal számolnia kell, hogy megkülönböztetett elbánásra igényt nem tarthat. Előnye mindössze az volna, hogy nem kettő, hanem csak egy évig kellene próbaszolgálatot teljesítenie, de máskülönben éppen olyan próbacsendőr volna, mint a többi és a rendfokozatszerű előhaladás tekintetében is a többiekkel együtt tartana lépést, ugyanazt a szolgálatot kellene teljesítenie az őrsön, mint a többieknek és még csak reménye se nyílik arra, hogy valaha is a tisztikarba bejusson. Leg-

magasabb elérhető legénységi rendfokozat az alhadnagyság, igen hosszas szolgálati idő után. Megmondjuk önnek őszintén: nem ajánljuk. Ön már bizonyos rendfokozatot elért s onnan hosszú évekre alacsonyabb rendfokozatba visszamenni elég keserves dolog volna s emellett egész eddigi életberendezkedése nehezen volna összeegyeztethető az új körülményekkel. Ki nem elégíthető ambíciókkal bajos dolog hasznosan végigélni az életet.

100.000. A végkielégítettek újbóli alkalmazását nem miniszteri rendelet, hanem az 1912. évi LXV. t.-c. (nyugdíjtörvény) 49. §-a szabályozza, az 1924. évi 5100. M. E. számú kormányrendelet I. fejezetének 18. és 19. pontja pedig kimondja a polgári közszolgálatnak az állami szolgálattal való viszonyosságát. Ha tehát a végkielégített a községnél nyugdíjra jogosító állásba kerül, akkor ügyét rendezés végett a vármegyei nyugdíjintézethez kell bejelentenie s ott a fent hivatkozott törvény értelmében fognak intézkedni a tekintetben, hogy a végkielégített a végkielégítését hogyan fizesse vissza s ennek ellenében a régi szolgálati ideje a nyugdíjába hogyan számítassék be.

Kétes. 1. Az államrendőrséghez most egyáltalában nincs felvétel. 2. Azt írja, hogy a kocsmáros az ajándékkutyáról lemondott, a régi tulajdonos tehát újból szabadon rendelkezhet vele. Az el is adta egy mérnöknek s az árát megkapta. Ez szabályos és meg nem támadható magánjogi ügylet. A mi felfogásunk az, hogy a mérnökön kívül a kutya tulajdonjogára senki igényt nem tarthat. Ha aztán a mérnök nem ismerte itt fel a jogi előnyeit és bizonyos jogfeladásokkal kötött egyességet, az már az ő magánügye. Büntetendő cselekmény azonban ezzel az esettel kapcsolatban nem forog fenn. Arról senki se tehet, hogy a kutya csavargó természetű.

Brassó. 1. A tetemrehívás a régi világban az istenítélet egy fajtája volt. A gyanúsítottnak a meggyilkolt sebére kellett tennie a kezét és Istenre kellett hivatkoznia, hogy ártatlan. Ha a seb vérezni kezdett a gyanúsított keze alatt, akkor ő volt a tettes és ezen az alapon marasztalt ítéleteket is hoztak. Olvassák el Arany János ilyen című költeményét, abból látni fogják, hogyan folyt le a tetemrehívás régen. A tetemrehívásnak a modern nyomozásban is megvan a maga szerepe, de csak lélektani alapokon. Ha tényleg a gyanúsított a tettes, akkor könnyen elárulhatja magát az áldozata holtteste mellett. Az áldozat láttára felébred benne a lelkiismeret, esetleg annyira, hogy teljesen megtörik és beismeri a gyilkosságot, vagy legalább is kiesik a tagadás eddigi biztonságából s ha csak egy elsápadással, egy szemrebbenéssel árulja is el magát, a jószemű nyomozó figyelmét az nem kerüli el, ami pedig a

Egyedüli magyar hangszergyár az országban!

Általánosan elismert! Világmárka! Hegedű, tárogató, harmonika és az összes vonós és fúvós hangszerek. Romlott hangszerek javítása. Zenekarok felszerelése közvetlen a gyári áron. Árajánlatot ingyen küld az

Első Magyar Hangszergyár STOWASSER

kir. udvari szállító, a Rákóczi-tárogató feltalálója. — **Bpest, II., Lánchíd-u. 5.**
Alapítva: 1770. évben. **Csendőröknek kedvezményes részletfizetés!**

KI MINT VET, ÚGY ARAT!

Mauthner Ödön

MAGTERMELŐ ÉS MAGKERESKEDELMŰ R.-T.

Központ:

Budapest, VII., Rottenbiller-utca 33

Újonnan átalakított és megnagyobbított belvárosi eladási helyisége a

Ferencrendiek templomával szemben!

BUDAPEST, IV., KOSSUTH LAJOS-UTCA 4

Főárjegyzék, növényárjegyzék, őszi árjegyzék

ingyen és bórmentve!

**Mauthner-magnál jobbat
seholsem kaphat!**

nyomozás további menetére nem marad hatástalanul. 2. Választ a Lekszikon-rovatban fog kapni. 3. Az örsfőzőnőnek feddhetetlen előéletűnek kell lennie. Aki már kétszer is büntetve volt, bármilyen csekélység miatt is, nem mondható egészen megbízhatóknak. Azt nem lehet mondani, hogy olyan parasztnót, aki valamiért büntetve ne lett volna, alig lehet találni. Ennyire talán még se vagyunk a falu erkölceivel.

Eger. 1. Olvassa el lapunk 1926. évi 1. számában „K. J. B.” jellegre küldött üzenetünket. 2. Helyi átköltözködési átalány nincsen. Ha valakinek a szolgálat érdekeiből a laktanyába be vagy a laktanyából ki kell költöznie, a felmerült és igazolt költözési költségeket a kincstár fedezi. Ön nőtlen, bútora nincs, aládját néhány fillér ellenében egy suhanc bevési a laktanyába, mit térítsen meg a kincstár? 3. Az idősebb rangú a rangidősebb, tekintet nélkül arra, hogy az egyik gazdasági tiszthelyettesi vizsgát tett. Majd ha ezt gazdasági tiszthelyettesnek kinevezik s a másik törzsörsmester marad, akkor akár meg is fordulhat a helyzet. Valamilyen vizsga letétele önmagában a rangviszonyokra semmiféle hatással nincsen. 4. Ezt nem tudhatjuk.

Páll Dávid ny. th. Nyirbátor. Bizony, a rangkorság belénk ütött s ezen a téren az asszonyok vezetnek. Igaza van abban, hogy a tudás, állás, származás és független anyagi helyzet volna a helyes mérték, nem pedig az, hogy valaki kalapot tett-e a fejére, vagy sem és aszerint titulálatja magát nagyságos vagy csak ténsasszonynak, asszonyságnak. Mi határozottan az asszonyságok pártján vagyunk, az ő egyszerű, hivalkodás nélküli szerénységük minden becsülést megérdemel. Az amerikai megszólítások nagyon talpraesett dolgok, de nálunk nem lehet megcsinálni, kevés lenne rá a jelentkező. Hagyja az egészséget, vannak ennél komolyabb gondjai is a magyar hazának!

Érpart. Egyházi adót fizetni az illetményei után nem köteles. 2. A közzgazdálkodás elmulasztotta bejelenteni a betegségyőzőnél, a fizetési kötelezettsége most ezért fennáll.

Tiszamenti örs. A vasárnapi napirend nem alkalmas arra, hogy az egész héten át összegyűjtött nyomozati értesítőket

az örsparancsnok felolvassa. Ha ez rendszer, akkor odavan minden vasárnap. De ettől eltekintve, a szolgálatnak sem érdeke az, hogy a nyomozati értesítők egész héten át az örsparancsnok fiókjában heverjenek és az egész heti anyagot egyszerre olvassa fel a legénységnek. Lehet, hogy a szerdán érkezett nyomozati értesítőben olyasmi van, aminek egy csütörtökön szolgálatba induló járőr nagyon jó hasznát vehette volna, ha — olvasta volna. Az örsparancsnoknak arra kell törekednie, hogy a nyomozati értesítőket az örs legénységére *mielőbb* elolvassa. Aki ma nincs otthon, az olvassa el holnap, nem baj, ha nem egyszerre hallja az örs minden tagja. Minél frissebben és minél többet tanulmányozzák az örsökön a nyomozati értesítőket, annál több hasznát veszik. Ha vasárnapi templomi prédikáció helyett olvassa fel őket az örsparancsnok, annak úgy is veszi hasznát.

Hadiérem. Amint ön is írja, a beküldött nyomozási esetel csak arra akart rámutatni, hogy a nyomozást vezető csendőregyének azért, mert eredményt nem tudnak azonnal elérni, ne adják fel a reményt, ne csüggedjenek el, hanem minden fáradsággal dacolva tartsanak ki és munkájuk meghozza a maga gyümölcsét. — Ez szóról-szóra igaz és a beküldött nyomozás kétségtelenül mint példa állítható ennek az igazságnak bizonyítására. Azonban a tanulságos nyomozások megválogatásánál előszeretettel foglalkozunk olyanokkal, amelyek kriminalisztikai értelemben véve, bizonyos konkrét értékeket szolgáltatnak. Így: a helyszíneljegyzetességek, nyomok, hátrahagyott bűnjelek, besúgók, szakértők, saját következtetések stb. s ezek összességéből vagy ezek valamelyikéből kiinduló szálak, melyek végül is az eset felderítéséhez vezetnek. Az ön által leírt esetben a tettesek kézrekerítése a fáradságos és kitartó munkához sok esetben társulni szokott szerencsés véletlennek köszönhető. A nyomozás szempontjából általános értékű tanulságokat az eset nem tartalmaz s ezért nem közzölhető.

Tavas. 1. Rendezés alatt álló kérdés. 2. Tarthat és hordhat, de a ruha- és fegyverzeti könyvecskébe a magánholmikat nem kell bejegyezni. 3. Csak ujjas vállgallért viselhet, mert az

Jól akar Ön vásárolni?

Divatosan akar Ön a tavasszal tetőtől-talpig felöltözködni?

Szönyeget akar? Szövetet óhajt? Cipőre van szüksége?

Ruhát szeretne? Selyemre vagy csipkére vágyik?

Akkor igénybe kell vennie
Önök az oly jól bevált

kirakati készpénzáron

nyújtott folyószámlahitelt a

Havas áruházban

Tudnia kell: Önnek is csak előnyére lehet az a kapcsolat, amely már eddig is mintegy 20.000 vevőt fűz áruházamhoz. De tudnia kell Önnek azt is, hogy semmiféle szervezetnek nem vagyok a tagja s így kezelési költségek nélkül tudom Önt jól és olcsón kiszolgálni. Keresse fel tehát bizalommal áruházamat s meg vagyok győződve, hogy Ön is megelégedetten fog állandó vevőim napról-napra szaporodó hatalmas táborához csatlakozni.

HAVAS LÁSZLÓ Budapest, IV, Calvin-tér 1.

Vidékre mintákat küldök.

van rendszeresítve. 4. Rovott előéletű az illető, mert büntett miatt elítéltek szabadságvesztés büntetésére s a büntetés kiállása óta 10 év még nem telt el. Az illetőre tehát a Szut. 312. pont 6.) alpontja vonatkozik, ha egyébként a pont élén írt feltétel az elfogásra is fennforog.

Árpád 1900. Nem tudunk időpontot mondani, de valószínű, hogy annyi ideig már nem tart a tilalom, ameddig tartott.

Kémer. 1. Magyar hatóság előtt csak abban az esetben lehet örökbecsű szerződést kötni, ha előbb a gyermek magyar állampolgárságát megszerzi. Ha erre nincs lehetőség, akkor az illetékes erdélyi (román) gyámhatóság hozzájárulása szükséges s ha az a beleegyező okiratot megküldötte önnek, akkor a m. kir. igazságügyminiszter úrhoz kell azt felterjeszteni az örökbecsű szerződés jóváhagyása végett. Az erdélyi rokonokkal, illetve ismerősökkel a legcélszerűbb elintéztetni az ottani gyámhatóság hozzájárulását.

Hidegh és Kiss törzsőrmesterek, Szombathely. Tartalék-példányaink már elfogytak, a lapot csak április 10-től kezdve küldjük, az előfizetés is természetesen innen kezdődik.

Arács. Olvassa el lapunk 1928. évi 9. számában közölt 48. lekszikonválaszunkat. A levél adatai különben is hiányosak ahhoz, hogy megmondhassuk. Úgy látjuk azonban, még várnia kell vele.

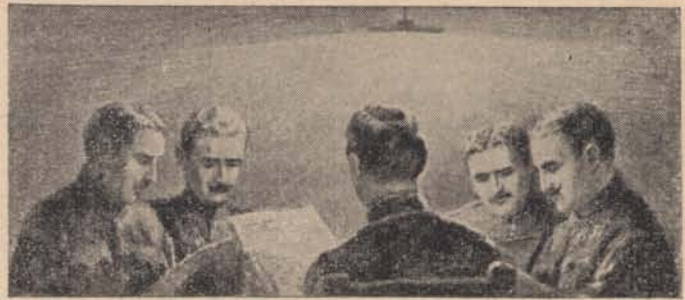
Cseszneki vár. 1. Szabadhegyi Elemér, volt népfelkeltő százados tartózkodási helye: Nagydém (Veszprém megye). Zalán Gyula, volt szkv. százados címe: Budapest, VI, Eötvös-utca 10., I. em. 21.

Margitta. Hertelendy Miklós (nem Andor) ny. alezredes címe: Budapest, VII, Ilka-utca 32. sz. — Folis Jenő ny. alezredes címe: Wien, Sechskrügelgasse 2.

Nagykanizsa. A gondolat, hogy az ismeretlen orvadás által visszahagyott kalapot az iskolában mutattatta fel a tanítóval a gyermekek előtt, mindenesetre jó és leleményességre vall, a leírás egyébként nem üti meg a mértéket, közlésre nem alkalmas.

B. F. törzsőrmester, Magyaróvár. Helyesen járt el, a leírás alapján kötelességtudó, ügyes csendőrnek látszik, az esemény maga száraz, egyszerű, minden különösebb tanulság nélkül, — nem közölhető.

Régi esetek. Egyik leírását április 1-i számunkban közöltük és félretettük tartalékba a másik két esetet is. Mindkettőből lehet tanulni. A leírás élénk, érdekes. Valószínűleg sorát fogjuk ejteni az egyiknek, esetleg mindkettőnek.

LEGÉNY A GÁTON.

— Regény —

(11.)

ÍRTA: BARÉNYI FERENC.

— Ne menj még Etám — marasztalta Berta néni. — Ráérsz még. Olyan régen nem beszélgettünk,

— Ej haj! — szolt Eta, amikor a rózsacsokrot meglátta. — Ez már aztán husvéti meglepetés! Gyönyörű rózsák! Olyan frissek, mintha most szedték volna. Gizi kapta?

— Persze. Tegnap hozta a posta Pestről.
— Kítől? — kérdezte Eta huncut mosolygással. — Vagy titok?

— Egyelőre még, — válaszol Berta néni nevetve. — Mi sem tudjuk, mert nem volt semmi írás benne. Am én sejtem, hogy ki küldte.

— Sugja meg nekem Berta néni, nem árurom el.
— Nos, lássuk, hogy kitalálsz-e? — adta fel a talányt Berta néni. — Hát te mit gondolsz, hogy ki küldte?

— Balogh, a postatitkár... — felelt meg rögtön Eta, gondolkodás nélkül.

Berta néni elégedetten igent intett a fejével. — Na látod, hogy te is mindjárt Baloghra gondoltál.

— Persze. Hát Gizi?
— Gizi? Nem akarja elhinni... — válaszolt Berta néni elkomorlyodva.

— De hát kire gondol? — kérdezte Berta csodálkozva.
Berta néni vállat vont: — Kire? Mit tudom én... — Pár

Csendőrségi szállító!

Khaki posztó, Loden, szintartó gyapju, a legerősebb strapára, méterje — — — — — 15:20 P
Ugyanaz „Herkules Loden” minőségben — — — — — 17. — „
Khaki kamgarn, szintartó, tiszta gyapju — — — — — 18:50 „
Ugyanaz extra finomban — — — — — 22:50 — 25. — „
Csendőrkalapa-toll, valódi kakastoll, csak dupla, dus kivitelben van raktáron, tollforgókkal együtt 7.60 „
a 40 év óta fennálló és a csendőrségnél elismert

M Á R E R

egyenruházati intézetében

Budapest, VIII., Baross-tér 9.

a Keleti p.-udvar érkezési oldalán,

Telefon: József 321—78.

Egyenruhák külön mérték után 3—6 havi hitelre.

Egyenruha-szabóságom és sapkaműhelyem a helyszínen személyes szakképzett vezetésem mellett működik.

Hegedű
armonium
Tárogató csak itt a valódi
Cimbalom
Harmónika
Citera

és az összes legjobb hangszerek, továbbá a legjobb rádiókészülékek csakis itt a gyárban kaphatók.

Művésziesen javít, legjobb hurokat készít
 Árjegyzékét ingyen küld

MOGYORÓSSY GYULA m. kir. szab.
 hangszergyára
BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 71.

Egyedüli magyar hangszergyár az országban Csendőrségnek részletfizetés kedvezmény

Fényképezőgépek

prizmás látcsövek

6—12 hónapig terjedhető részletfizetésre készpénzáron, ellenőrizhető eredeti gyári árjegyzék szerint.
HATSCHEK és FARKAS
 optikai és fényképezési szaküzlet

BUDAPEST, IV., Károly-körút 28. (Közp. városnéző épületében).
Fiók: VI., Andrassy-ut 31. (Nagymező-u. sarok.)

Kérje legújabb nagy képes árjegyzékünket.

pillanatig hallgatott, mintha valamin nagyon elgondolkozott volna; aztán bizalmasan magához vonta Etát a kanapéra: — Gyere csak, akarok neked valamit mondani... — Egyszerre felfigyelt; kocsi robogott be a postaudvarra: — Vajjon ki jött?

— Talán a posta — találgatta Eta.

— Nem. A mai már megjött, estig nem jön újabb. Vendég lesz... — mondta Berta néni izgatottan. Ebben a pillanatban kopogtattak az ajtón: — Szabad! — szólt Berta néni s mindketten kíváncsian néztek az ajtóra.

— Kezeit csókolom nagyságos asszonyom — állított be Balogh nagyfogó arccal. Kezet csókoló Berta néninek és Etának.

— Isten hozta, kedves öcsémuram — fogadta szívélyesen Berta néni. Ez aztán a kedves meglepetés. Ugyan, nem is meglepetés — fűzte hozzá s jelentősen mosolyogva, a rózsacsokorra mutatott: — Ezek a szép, kedves rózsák már előre megsügták, hogy kedves vendég érkezik...

— Igen, megjöttek? Hamar jöttek... — hebegett Balogh s nagy zavarában izgatottan törülgette a homlokáról pergő verejtékcseppeket. — El tetszett találni, nagyságos asszonyom.

— Hát hogyne találtuk volna ki — nevetett Berta néni s összenézett Etával. — Mindjárt tudtuk, hogy maga küldte.

— Hódolatomat akartam nyilvánítani Gizike önagságának.

— Nagyon örvendett. Amíg találkozunk, addig én köszönöm meg, öcsémuram, hogy ilyen örömet szerzett a leányomnak...

— Gizike nincs itthon? — kérdezte Balogh elborult képpel.

— Nincs — válaszolta Berta néni s nem mert Etára nézni, nehogy kirobbanjon belőle a féktelen kacagás. Mert ezt nem lehetett volna komolyan kiállani, Balognak ezt a mérhetetlen kétségbeesését, amellyel a hírt fogadta. Berta néni sietett is, hogy megvigasztalja: — A templomba ment, hamar visszajön. Mindenesetre nagyon fogja sajnálni Gizit, hogy nem volt itthon, amikor öcsémuram érkezett. Hogy azon melegiben megköszönhette volna a lovagias figyelmességet, ezt a gyönyörű rózsacsokrot...

— Ó, kérem... — rebegte Balogh zavartan, de már kiderülő arccal. Egyszerre kigyult a szeme s látszott, hogy egy hirtelen támadt ötlet egészen felvillanyozta. — Ha megengedi nagyságos asszonyom, elmegyek a templomba Gizike után... Aztán majd hazakísérem...

— Tessék, hogyne. — Biztatta Berta néni mosolyogva. — De nem pihenne inkább, öcsémuram? Nem fáradt?

— Ó, dehogya, nagyságos asszonyom. — Tiltakozott Balogh és udvariasan elköszönt; egy-kettőre már az ajtón kívül volt.

Eta célzatosan rákacagott Berta nénire, mihelyt az ajtó bezárult Balogh után. Berta néni mosolygott: — Na, mit mondtam? — Aztán egyszerre elkomolyodott és egészen közel ült Etához: — Ez az éppen, Etelka lelkem, amiről beszélni akarok veled. Látod, mi kitaláltuk rögtön, hogy Balogh küldte a csokrot és Gizit rá sem gondolt.

— Talán csak úgy mutatta — felelte közbe Eta — szokták azt úgy a fiatal leányok. Tetetik magukat, mintha nem tudnák, hogy ki szerelmes beléjük.

— Igen, szokott ez így lenni — hagyta rá Berta néni. —

De ebben az esetben nem így van. Én ismerem Gizit, sokkal egyenesebb, őszinőbb természetű, semhogy tetetni tudná magát. Nem, ne hidd. Láttam, hogy még eszeágában sem fordult meg Balogh, amikor a csokor küldőjét firtatta. Egyáltalában, mint lehetőségre sem gondolt, hogy Balogh küldhette volna. Másra gondolt...

— Másra? — kérdezte Eta csodálkozóan. — Dehát kire?

Berta néni kedvetlenül vonogatta a vállát.

— Mit tudom én? Nekem nem mond semmit. Nem is kérdezhetem, mert olyan ingerlékeny egy idő óta, hogy nem is merném megkérdezni. Nagyon különös lett Gizit az utóbbi hetekben; zárkózott, ideges...

— Ugyan? lepődött meg Eta. — Mégis, Berta néni, kit gondol? Hiszen más nem udvarol neki s Gizit sem volt másfelé...

— Nem, csak Balogh udvarolt. Igaz, hogy Gál, meg Szelniczky is szinte mindennaposak voltak nálunk, dehát itt laknak a szomszédunkban...

— Igen... Gál Imre... — ismételt Eta elgondolkozva. — Az igaz, hogy Gizit mindig szívesen foglalkozott vele...

— Kedves volt, mint minden vendégünkhöz — vetette közbe Berta néni. — En nem vettem észre semmit.

— Lehet, Berta néni — szólt Eta —, lehet. Mégis annyit megfigyeltem, hogy Gál Imréhez mindig kedvesebb volt, mint máshoz. Gyakran jár ide Gál?

— Gyakran — felelt Berta néni —, azaz... — Homlokát redőkebe vonta valami aggdó megsejtés. — Most eszmélek csak, ha elgondolom... Már hetek óta nem járt nálunk...

— Lássá, Berta néni, lássa.

— Eta lelkem — ragadta meg Berta néni Eta kezét —, úgy látszik, a helyes nyomon jársz. Most hogy úgy visszafelé gondolkodom, egyszerre eszembe ötlött, hogy azóta változott úgy meg Gizit, amióta Gál kimaradt. Amióta nem jár ide Gál, azóta olyan zárkózott, ingerlékeny és ideges. Különös...

— Talán volt köztük valami — kockáztatta meg Eta a feltevését s szeliden megszorította Berta néni kezét. Talán összevesztek és jez bántja Gizit.

— Lehet — sóhajtott Berta néni —, de én nem vettem észre semmit.

— Hiszen, édes Berta néni, elvégre nem lenne olyan rendkívüli dolog. Gizit nagyon szép és kedves leány, könnyen beleszerethetett Gál...

— Nem vettem észre, dehát lehetséges...

— Igen — folytatta Eta és letompította a hangját —, Gizinek is megtetszhetett Gál. Csinos, daliás ember...

— Lehet — bólogott Berta néni eltűnődve. Gondolataikba mélyedve hallgattak mindketten, míg aztán Eta egy hirtelen ötlettől megkapva, megszólalt:

— És ha úgy volna, édes Berta néni...

— Hogy, lelkem?

— Hát úgy, vonogatta a vállát Eta —, hogy Gizit meg Gál szerelmeseik egymásba...

Berta néni lehajtott fejét s hallgatott. Agyában egyik gondolat a másikat követte s egyik sem volt okosabb a másikkal; mindannyi csak a lelkébe torló aggdást idézte. Eta Berta nénihez hajolt:

— És ha úgy lenne, hozzáadná?

— Hozzá — ocsudott fel Berta néni —, mindennél fontosabb nekem a leányom boldogsága. Az a fő, hogy boldog

**A XXIV. M. kir. Osztálysorsjáték
I. osztályának**

HUZÁSA

már április hó 16-án kezdődik.

— Sorsjegyek korlátolt mennyiségben még kaphatók a főelárusítónál. —

34 év óta a világot uraló eredeti angol
THE CHAMPION kerékpárokat
5 évi jótállással, 20 P havi részleire, saját-
készítésű **ROYAL STAR** kerékpárokat
havi 180 pengőért teljes felszereléssel
16 pengős részletfizetésre szállítunk.
Kerékpáralkatrészeket

láncot, pedált, kormányt, lámpát, nyeregket stb. bármely gyártmányú kerékpárhoz
nagybani, eredeti gyári árban külső gummitak **5.80**
belsőket **2.10** pengőtől. — Kerékpárok **120 P.-től** feljebb.

LÁNG JAKAB ÉS FIA

kerékpár- és gumminagykereskedők. Magyarország legnagyobb, legrégebbi, és
legmegbízhatóbb kerékpárüzlete **Budapest, VIII., József-körút 41.**
61 éve áll fenn! — Árjegyzék 1000 képpel ingyen!

**BUTOR 1 életre
20 havi részletre**

**Előleg
nélkül is**

Kisipari Butorcsarnok, Dohány-u. 66.

legyen. Nyugodtan is bíznám Gál Imrére a leányomat. Kiváló, derék ember, kezdettől fogva nagyon kedveltem. De...

— De? — kérdezte Eta kíváncsian, mert Berta néni elhallgatott.

— De — ismételte Berta néni elrövedezett lélekkel — igen, azt akartam mondani, hogy csak attól félek most, hogy ha mégse lenne semmi...

— Nem értem — mondotta Eta érdeklődő arccal. — Hogyan gondolja ezt, Berta néni?

— Hát úgy, lelkem, hogy hátha Gál Imre egyszermindenkorra elfordult és Gizi hiába várja, hogy visszajöjjön. Vagy úgyis lehet, hogy esetleg csak Gizi szerelmes Gál Imrébe...

— Gizi nagyon szép leány — vetette közbe Eta meggyőződéssel — hogy ha olyan férfi mint Gál, észrevette volna a hozzávaló hajlandóságát, úgy feltétlenül beleszeretett volna.

— Lehet, de mégis, mint valószínű esélyekkel, ezen eshetőségekkel is kell számolni — érvelt Berta néni. — És ez az, ami aggaszt Eta lelkem. Ha nem lesz belőle semmi és ezért Gizi elszalasztja a szerencsését. Mert ritkán akad ám szegény leánynak ilyen szerencsése. Balogh most hamarosan meg fogja kérni a kezét, s ha Gizi Gál Imrére számítva kikoszarazza Baloghot, könnyen két szék között a pad alá ülhet...

— Igen, — szólta Eta, aki most kezdte megérteni Berta néni gondolatmenetét. — Tudom most már, mire gondol Berta néni.

— Na látod ugye, — kapott rajta Berta néni örömmel, hogy van valaki, akivel megoszthatja aggodalmát. — Hát nem úgy van? Mert hát bizony mi tagadás Eta lelkem, valljuk csak meg őszintén, hogy bizony jó volna ez a Balogh a mi Gizikénknek. Nagyon rokonszenves fiatalember, gyönyörű állása van, ma holnap postatanácsos...

Eta egyetértően mosolygott: — Bizony jó lenne.

— No hát ugye? — kapott a szón Berta néni szokatlan hévvel. — Eta lelkem ezt tanácskozzuk meg. Tenni kell valamit, hogy Gizi ne rontsa el a szerencsését.

— Igen Berta néni — készségeskedett Eta, — de hát mit?

— Eta lelkem, csak te tudsz most rajtam segíteni.

Eta felhuzta szőke szemöldökét és meglepetésként szürke szeme csodálkozva nézett Berta néni fel: — Én?

— Igen te fiacskám — mosolygott Berta néni, — benned minden reményemem. Én hiába próbálkoznék Gizinél, csak elrontanám a dolgot...

— Beszéljek én vele? — Eta készségesen ajánlotta fel segítségét. — Szívesen, csak tessék megmondani, hogy mit szólnak neki.

Berta néni lemondóan legyintett a kezével. — Te se menél sokra Gizivel. Nem övele kell azt elintézni...

— Hanem? — fülelt Eta kíváncsian.

— Gál Imrével?

Eta meghökkenett. — Gál Imrével? Nem tudom hogy lehetne.

— Úgyes asszony vagy te, megtalárod a módját. Szedd ki belőle, hogy mi van, hogy van... Mi a szándéka?...

— Jó, Berta néni, megteszem nagyon szívesen. Csak még nem tudom, hogyan?

Berta néni hevesen megölelte Etát. — Tudtam lelkem, hogy rád számíthatok. Köszönöm diága Etám! — Berta néni

hálásan megcsókolta Etát, aztán ősz kontyát igazgatva izgatottan mondotta: — No most aztán tanácskozzuk meg a dolgot.

Addig tanakodtak, tanácskoztak, míg a templomjárók hazajöttek. Gizi ki volt pirulva, barna diószeme idegesen csillogott. Hú lovagja Balogh, szélesre kiderült ábrázattal nyomon követte. Velük jött Borbolya is, aki színlelt haraggal fordult a feleségéhez: — Asszonyom! Nem hittem volna, hogy ennyire istentelen. Vegye tudomásul, hogy egy tanító... — Nem folytathatta tovább, mert Eta szájon csókolta. — Ne bolondozz Matyi. Giziért jöttem be, de ő akkor már elment a templomba, Berta néni leültetett és úgy elbeszélgettünk, hogy észre sem vettük az idő múlását.

— Ne haragudjék Borbolya — békítette Berta néni szelíd mosollyal — én vagyok az oka. Itt marasztottam Etát egy kis tereferére.

Mulatságos nevető fintorral állt meg Borbolya Berta néni előtt: — Kezét csokolom, nem vagyok én olyan mérges ember, nagyságos asszonyom, mint amilyennek látszom. — Színleltelen esetenül, furcsán hajolt meg és azután egyszerre megroppant: — Hah! Mit látok! — kiáltott fel s mulatságos színészi taglejtéssel mutatott a rózsacsokorra:

— Gizi kapta — szólta Eta — s aki küldötte az itt is van —

— Gratulálok — üdvözölte Borbolya kecskeskedő meghajlással Gizit, de mert ideges hangulatát észrevette, nem folytatta vele tovább a tréfálkozást, hanem Balogh felé fordult: — Kedves titkár úr, miután csak mi ketten vagyunk itt a gyengébb nemből... félreértések kikerülése végett közbe kell vetnem, hogy bár többnyire a hölgyeket szokták a gyengébb nemhez sorolni, én már rájöttem, hogy fordítva van: A nőkkal szemben mi vagyunk a gyengébbek, mi szegény, szájalomraméltó férfiak; azért tehát a gyengébb nem díszelnevezés minket illet, titkár úr. Tehát mint mondtam, miután csak mi ketten vagyunk itt ebből a szép fajtából, s mert bármennyire dús is a tanítói javadalalmazás — ilyen remek csokorra mégsem telne belőle — ezek után nyilvánvaló, a napnál is világosabb, hogy a csokor küldőjét a nagyrebcsült titkár úrban tisztelhetjük. Gratulálok — hajtotta meg magát Borbolya mulatságos szertartásossággal és huncutul vigyorgó fintort vágott — gratulálok, titkár úr... az izléséhez.

Balogh bágyadtan mosolygott és félszegen feszengett a széken. Borbolya kezét szorította vele és atyásan megvergette a vállát: — Ezt jól csinálta, titkár úr! Ez aztán igazán szép husvét-i ajándék!

Balogh zavartan köhintett és Berta néni nézve, halkán, vontatottan mondotta: — Ezt Gizikének küldtettem; de hoztam én a nagyságos asszonynak is valamit, aminek jobban megörülnek, mint a bokrétának...

— Nos? — Minden szem és fül kíváncsian Balogh felé fordult, akit fontosságának tudata kivetkőztetett eddigi félszégéből. Egyenesre ült a széken a és mellét kidomborította: Jó hírt hoztam — mondta aztán hirtelen Berta néni felé fordulva. — Pénz áll a házhoz, nagyságos asszonyom. — Ugyan? — döbönt meg boldog sejtéssel Berta néni. — Honnan?

— Az igazgatóságtól — felelt Balogh és végignézett a kíváncsi arcokon. Különösen a Gizi arcán leste a hatást.

Berta néni kedve lelohadt: — Nincs nekem ott semmi függő járandóságom.

SARGAJÁNOS

ÉKSZERÉSZ, ÓRÁS, MŰÖTVÖS

KIRÁLYI UDV.
SZÁLLITÓ

ALAPITVA: 1895.
KOLOZSVÁR

BUDAPEST, IV. KIGYÓ-UTCA 5.

KÉPES ÁRJEGYZÉK INGYEN KLOTILD PALOTA

— Nem volt, de most van, — dicsekedett Balogh tőle szokatlan önérzettel.

— Nem értem — szólta Berta néni közömbösbre vált hangon.

— Tüstént meg fogja érteni a nagyságos asszony — jelentette ki boldogan Balogh. — Csak engedelmet kérek, kicsit hosszú leszek, azaz egy kis bevezetés szükséges... Vissza kell, hogy térjek Huss Ábrahámra...

— Óh — hangzott az általános csodálkozás moraja s Balogh boldogan kezdett a mondókájába, hogy ilyen érdeklődést keltett. — Azt méltóztatnak tudni, hogy Husst cinkostársaival végső fokozatig elítélték...

— Azóta már fel is kötötték — harsogott Borbolya nevetve —, újabbat kérünk.

— Igen, de — hebegett Berta néni, akit megzavart Borbolya nem várt közbeszólása. Pélszegen hordozta körül tekintetét és amikor látta, hogy a társaság nagyobb része érdeklődve lesi szavait, nekibátorodott és folyékonyan előadta, amit mondani akart: — Hát kérem Huss a főtárgyaláson és az egész eljárás során végig konokul tagadott. Csak végén, szinte már a bitófa alatt beismert mindent, sőt még többet is. Beismerte a pénzhamisítás és a postarablás elkövetését s azt is, hogy ő bujtotta fel Mihálkát a gyilkosságra. Végül bejelentette, hogy a 10 év előtti postalópást is ő követte el.

— Ugyan? Berta néni álmélkodva csapta össze a kezét és Borbolyáékhoz fordult magyarázva: — Maguk még akkor nem voltak itt. Tíz éve történt. A zárt postakocsiból a vasúttól idáig eltűnt a pénzes-zsák, melyben húszezer korona volt. Nyomozták sokáig, de egy szikra nyomot sem kaptak. A dolog vége aztán az lett, hogy mirajtunk hajtották be az egészet. A vasúti főnök meg én fizettük meg részletekben, nagyon keservesen...

— Ez az éppen, kezét csókolom, amit mondani akarok, — vágott Balogh a Berta néni szavába. Az arca diadalmasan ragyogott, mint a kártyásé, aki feltétlen biztossággal kivágja nyelő kártyáját. — Ez az, kérem. Huss vallomása alapján intézkedtem, hogy a postakincstárt Huss vagyonából kártalanítsák...

— És az én pénzzel mi lesz? — szólta közbe Berta néni idegesen, — amit tőlem levontak erre a kárpótlásra.

— Ez az kérem, kezét csókolom, — kapott a szón Balogh türelmetlenül. — Eljártam már a postaigazgatóságnál, hogy az illetéktelenül levont húszezer koronát nagyságos asszonyoméknak visszafizessék. Pár nap múlva már meg is kapják...

Berta néni nem hitt a fülének: — Igazán? De igazán? — Aztán a teljes elragadtatás lendületével ragadta meg Balogh kezét s hálásan megszorította: — Köszönöm, öcsém-uram, nagyon köszönöm...

— Nincs mit, nagyságos asszonyom, nagyon szívesen tettem, — szerénykedett Balogh, de azért kéjesen furdott a dicsőségben.

— Gratulálok, gratulálok, — harsogta Borbolya lelkesen, hát ezt jól csinálta titkár úr. Ez már aztán igazán szép husvétii ajándék. Nagy pénz, Istenem, de nagy pénz! Akkora, hogy ilyen nagy pénzt magamfajta szegény ember nem lát soha az életében, legfeljebb csak álmában, vagy a halála után a mennyországban nyujtogatják feléje szép angyalkezek a sok kékhajú bankót...

— Istenem, micsoda szerencse! — kiáltott fel Eta, és huncutkodó mosolygással súgta oda Berta néninek: — Éppen jó lesz Gizinek kelengyére.

A sűgás nem sikerült valami halkan, mert Gizi meghallotta. Idegesen megrándult az arca és elfehéredett, fel sem pillantott, lesütött szemmel, bosszúsán sietett ki az irodába. Balogh, aki szintén meghallotta Eta megjegyzését, a feje búbjáig elpirult s nagy zavarában nem tudott mit csinálni. Pár pillanatig idegesen feszengett a széken, s amikor Borbolyáék beszélgetve körülfogták Berta néni, óvatosan, mint a játékhöz szökő iskolásfiú sompolygott ki az ajtón Gizi után.

9.

Berta néni és Eta tanácskozásának az lett a legközelebbi következménye, hogy husvét hétfőjén Borbolyáék ebédre marasztották Gál Imrét, amikor locsolkodni jött. Szívesen fogadta el a meghívást; úgy sem volt most különösebb dolga s mindig is kedvelte Borbolyáékat. Amíg ebédeltek, sok mindentől folyt a szó, különösen a házasságról; Borbolyáék, akik valóban meglátszott, hogy boldogan élnek, váltig dicsérték a házasság intézményét és felemlegették a házaselet minden előnyét. Közben Eta ügyesen Gizire terelte a szót és leste, hogy Gál Imre bekapja-e a kivetett horgot. De nem állott kötélnék. Udvariasan bólogatva helyeselt, hogy Gizi szép lány, jó lány, de aztán egyebet nem mondott. Eta bosszankodva megérezte, hogy így nem kerülnek szegletre s hirtelen módszert változtatva egyenesen megkérdezte Gál Imrét: — Miért nem nősül meg?

(Folytatjuk.)

Csendőrtisztek, altisztek és azok családtagjai nyolc havi részletfizetésre készpénzáron a következő cikket kaphatják:

női-, férfi-, valamint a Honv.	sifont, zefireket, és egyéb	abroszokat, kötött és szövött	és függönykelméket uj, gyá-
Miniszterium által rendszerze-	vászonárukat, női s férfi-	árut, kötött gyermekgarnitu-	rilag sterilizált ágytollat és
sített egyenruha szövetek-	fehéneműeket készen és	rát, keztűt, harisnyát, kész	pelyheket, paplanokat, min-
ket, belésárukat, vásznat,	rendelésre, törülközőket,	kötött kabátokat, függöny	dennemű mosókelméket,
	selymeket, valamint diszpárnákat a		

TRIBON Ruházati Részvénytársaságnál, Budapest, VIII. Üllői-út 14. szám Tel. J. 312-97. és J. 392-85.

Az egyes vásárlások utáni első részletlek a vásárlást követendő hó 1-ével kezdődnek. - Vásárláskor azonnal nem fizetendő semmi!

KATONAI ESŐKÖPENY gummizott kaki-
szövetből, csuklyával **P 45**

KÖRGALLÉR minden hosszban csuklyával **P 50**

Négy havi részletfizetésre is kaphatók

PANNONIA gummikereskedelmi Rt. Budapest
VI, Audrássy-út 19. Tel. Aut. 268-54

BUTOR részletre **Ó** Budapest **3.**
olcsón VI., **utca**
Postások és rendőrség szállítója.

A legjobb
gyártmányu

GYERMEKKOCSIK

a legdúsabb választékban

HOCHMANN LAJOS-nál

Budapest, VII., Erzsébet körút 4.

Telefon: József 418 - 90.

Ugyanott: réz, vas és kerti butorok matracok,
paplanok, stb. Vidékre megrendelést azonnal elin-
tézünk. — Képes árajánlat díjtalan. Legelőnyösebb fizetési feltételek.

Egy kis számolnivaló.

(A Csendőrségi Lapok pályázata.)

Budapesttől északra a Dunamenti községekben árvízveszelelem van. A kerületi parancsnokság összpontosítást rendel el.

Gödri Péter nőtlen csendőrt a nagytétényi örsről a visegrádi örsre vezénylik. 1930 március 16-án 6 óra 20 perckor útbaindul. A visegrádi örsön szolgálatteljesítés közben március 23-án a lábán megsérül. Március 24-től 26-ig az örsön gyengélkedő, 26-án orvosi vélemény alapján kórházba kell mennie.

Budapestre a kórházba március 26-án 10 óra 34 perckor érkezik meg. Április 10-én onnan felgyógyulva az anyaörsre bevonul, miután közben az összpontosítás megszűnt.

Kérdés:

1. Mikortól meddig és milyen illetékek járnak a vasúti stb. költségekkel együtt Gödri csendőrnek?

2. Mit kellett a közzéadalkodásba fizetnie, ha a visegrádi örsön a napibetét 1 P 80 fillér volt?

3. Kórházi költsége mennyi lesz, milyen módon és hova nyer az kiegyenlítés?

4. Mennyi pénze marad Gödri csendőrnek a március és mennyi az április havi illetményeiből, ha a napibetéteket is befizeti?

Pályázatot csak a csendőrség legénységi állományú egyéneitől fogadunk el, gazdászati tiszthelyettesek és gazdasági hivatalokba beosztottak kivételével. Pályázati határidő május elseje. A helyes megoldások beküldői között egy szép levéltárcát fogunk kisorsolni. Az eredményt a május 10-i számunkban közöljük.

Megfejtés.

A folyó évi 8. számunkban közölt keresztrejtvény megfejtése:

Vízszintes sorok: 2. tő, 3 akó, 7. lő, 8. Aba, 10. est, 13. est, 16. tót, 17. szu, 18. szi, 20. katonaszabadítás, 26. Aradon, 31. ék, 32. Nemzeti dal, 33. z z, 34. véi, 35. ka, 36. kamat, 37. alom, 39. apadás, 41. esős, 43. öreg, 45. neszel, 48. si, 49. ágyú, 52. N. N, 54. zsúr, 55. Hadúr, 58. magyar, 60. utász, 63. gebe, 65. hal, 66. ár, 67. cserepes, 68. levelez, 71. Máv, 73. néz, 74. veder, 75. tara, 76. él, 78. késelés, 81. búsul, 83. ma, 84. le, 85. ápolás, 87. cin, 88. remeg, 91. erény, 95. virágzás, 97. da, 98. lényeg, 100. ok, 101. irány, 103. fez, 104. es, 105. eső, 106. lak, 107. ék, 108. pia.

Függőleges sorok: Talpra magyar, 2. tő, 4. kő, 5. patak, 6. katonaság, 9. bot, 10. esze, 11. Szaturnusz, 12. tubi, 13. est, 14. száz, 15. Tiszazúg, 19. javal, 20. kétes, 21. nem, 22. szt, 23. adag, 24. dal, 25. Ilon, 27. ród, 28. alája, 29. ok, 30. nap, 36. kő, 38. mez, 40. perel, 42. sima, 44. ente, 46. s s, 47. bú, 50. gyávaság, 51. úr, 53. csendőr, 55. heves, 56. delez, 57. ráz, 59. almabor, 61. ár, 62. z/á/p, 64. bevétel, 65. hó, 67. cél, 69. Ede, 70. erélyes, 72. árulás, 73. nél, 77. hangya, 79. se, 80. távol, 82. úszik, 83. mi, 86. pika, 87. csáp, 89. Ede, 90. gaz, 92. rész, 93. én, 94. nyes, 96. ár, 99. gőz, 102. ni.

Helyesen fejtették meg a következők:

Vitéz József csendőr (Csépa), Gulyás Sándor I. csendőr (Ajka), Juhász Gábor őrm. (Győrszentiván), Arvai Bernát csendőr (Ragály), Dudás István th. (Békásmegyér), Illés Mihály őrm. (Berettyóújfalú), Ökrös Vince őrm. (Gyula), Nadas Kálmán őrm. (Szentendre), Mikos Imre csendőr (Resz-

nek), Horváth József V. törzsőrm. (Adony), Kertész Mihály őrm. (Berzence), Mészáros Lajos I. őrm. (Szombathely), Papp Titusz alhadnagy (Kiskunfélegyháza), Ódor Kálmán őrm. (Lővő), Falusi Antal th. (Szombathely), Varga Kálmán csendőr (Hévízzsentandrás), Balogh László őrm. (Észtergom), Gál József őrm. (Felsőzsolnók), Mészáros János I. csendőr (Nagybátöny), Zrinyi József csendőr (Gamás), Szalóki Ferenc őrm. (Gönc), Vincze Rezső csendőr (Tata), Baranyi István őrm. (Szeged), Szomor István őrm. (Siklós), Czifrok Sándor őrm. (Pécsvárad), Molnár Béla csendőr (Szászvár), Nagy János II. törm. (Észtergom), Tósmagi János őrm. (Hódmezővásárhely-Központ), Nagy Gyula őrm. (Szombathely), Szombath László őrm. (Hegyeshalom), Deák Kálmán csendőr (Veszprém), Pich József törm. (Sátoraljaújhely), Simon Albert őrm. (Kemence), Kömives Pál őrm. (Kemence), Vinnai Gábor csendőr (Putnok), Szécsényi László őrm. (Berettyóújfalú), Pomozi Lajos őrm. (Zákány), Erdélyi István csendőr (Bábolna), Czimmermann József őrm. (Siklós), Juhász István őrm. (Székesfehérvár), Lender Hugó őrm. (Szababattány), Cseh Gábor csendőr (Somoskőújfalú), Molnár Bertalan őrm. (Debrecen), Lakatos István őrm. (Szombathely), Jankó Imre törm. (Szentés), Sipos Imre őrm. (Nagybátöny), Varga János I. őrm. (Gödöllő), Tóth Miklós csendőr (Sóstógyógyfürdő), Merzizigán Imre csendőr (Tura), Papp József IV. őrm. (Mágozs), Jakab Miklós th. (Szigetvár), Pál Sámuel th. (Zalaegerszeg), Resnyák Pál őrm. (Mezőkeresztes), Bogár János őrm. (Ozora), Tóth Lajos őrm. (Nyíregyháza), Csonka János csendőr (Tokod-altáró), Biró Balázs csendőr (Szécsény), Rác Sándor őrm. (Battonya), Váli Ferenc őrm. (Dorog), Antal Ágoston törm. (Budapest), Igali Ferenc őrm. (Pécs), Tóth M. István csendőr (Kerepes), Balogh János I. őrm. (Toponár), Vida Márton törm. (Balf), Pandur Sándor őrm. (Nagyományok), Hári Lajos csendőr (Győr), Révész Ferenc csendőr (Somogyzentmiklós), Dorsics Sándor csendőr (Budaörs), Szili János alhadnagy (Karcag), Kampof Ferenc csendőr (Söjtör), Patáj József csendőr (Oros), Déri József őrm. (Szombathely), Tóth László II. őrm. (Szombathely), Dóczi István őrm. (Szombathely), Menyhárt István őrm. (Szombathely), Szajkó Viktor őrm. (Balatonboglár), Birkás János törm. (Resznek), Csöke László őrm. (Sükösd), Járdánházy Gábor csendőr (Kunszentmiklós), Nyers László törm. (Kaposvár), Kajdácsi János őrm. (Szombathely), F. Kiss János őrm. (Szeged), Nagy Gy. Ferenc csendőr (Jánoshalma), Tóth Géza őrm. (Torony), Fűrjes József őrm. (Salgótarján), Csenki törm. (Berettyóújfalú), Kovács Lajos V. őrm. (Mozsgó), Kiss Kálmán th. (Szeged), Portik József th. (Klotildliget), Simon Lajos csendőr (Tiszavárkony), Holzer Ferenc csendőr (Mór), Salamon János őrm. (Kiskunhalas), Mong József csendőr (Nagykörös), Furkas Pál II. őrm. (Szombathely), Papp Ferenc törm. (Nyíregyháza), Marton Mihály th. (Szombathely), Molnár József őrm. (Kisterenye), Adám István őrm. (Szeged), Kolozsváry Gyula th. (Szombathely), Csobod őrm. (Rózsaszentmárton), Horváth József XIV. törm. (Mór), Plagh Károly őrm. (Szikszó), Gadl János őrm. (Mecsekszabolcs), Gondá Pál csendőr (Kunbaja), Mestyán János törm. (Szombathely), Laczkó Sándor csendőr (Biharugra), Krajezár János th. (Kalooca), Kiss Lajos I. őrmester.

A könyvet, a szerkesztőségünkben megejtett sorsolás során, Varga János I. őrmester (Gödöllő) nyerte, akinek azt egyidejűen postán elküldöttük.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN százados.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, VI., Rózsa-utca 111. sz.

Felelős üzemvezető: Györy Aladár.

FUCHS SÁNDOR

Csendőrségi és egyenruházati
felszerelési cikkek szaküzlete

BUDAPEST, VI, Gr. Zichy Jenő-u. 24.

Cégemnél a legjobb minőségű árút, legolcsóbb készpénzárban felár nélkül, a legkedvezőbb részletfizetésre vásárolhatja.

Árjegyzéket, szövetmintákat, legolcsóbb ármegjelöléssel kívánatra azonnal és teljes készséggel küldök.